PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

DO PLANU OGÓLNEGO GMINY DOMANICE

Warszawa, 12.06.2026 r.

BUDPLAN
+48 22 870 42 74
+48 22 870 42 62
ul. Kordeckiego 20
04-327 Warszawa
kontakt@budplan.net
www.budplan.net

Nazwa opracowania:	Prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Domanice
Zleceniodawca:	Gmina Domanice
Opracowujący:	Budplan Sp. z o.o. 04-327 Warszawa ul. Kordeckiego 20
Kierujący zespołem autorskim:	mgr inż. Izabela Bielowska
Zespół autorski:	inż. Gabriela Klimkiewicz

Spis treści

1 Wprowadzenie ... 7

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania ... 7

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie ... 7

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami ... 8

2.1 Cele i zawartość dokumentu ... 8

2.2 Powiązania z innymi dokumentami ... 14

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy ... 25

4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania ... 25

5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko ... 25

6 Streszczenie w języku niespecjalistycznym ... 25

7 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego ... 26

7.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania ... 26

7.2 Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia ... 27

7.3 Budowa geologiczna, warunki budowlane ... 30

7.4 Surowce mineralne ... 32

7.5 Gleby ... 33

7.6 Użytkowanie gruntów ... 35

7.7 Hydrologia i hydrogeologia ... 36

7.8 Zaopatrzenie w wodę ... 40

7.9 Warunki klimatyczne ... 42

7.10 Flora ... 42

7.11 Fauna ... 45

7.12 Formy ochrony przyrody ... 46

7.12.1 Obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie ... 47

7.12.2 Obszar chronionego krajobrazu ... 48

7.12.3 Użytki ekologiczne ... 51

7.12.4 Pomniki przyrody ... 52

7.12 Powiązania ekologiczne ... 52

7.13 Zasoby krajobrazowe ... 54

8 Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska ... 57

8.1 Stan środowiska ... 57

8.2 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń ... 62

9 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego ... 62

10 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu ... 63

10.1 Identyfikacja głównych zagrożeń 63

11 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu 66

12 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko. 66

12.1 Oddziaływanie na ludzi 68

12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny 71

12.3 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną 73

12.4 Oddziaływanie na wodę 73

12.5 Oddziaływanie na powietrze 74

12.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi 75

12.7 Oddziaływanie na krajobraz 75

12.8 Odziaływanie na klimat 77

12.9 Odziaływanie na zasoby naturalne 78

12.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne 78

12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody 79

13 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu 80

13.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru 81

14 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru 81

15 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu 81

16 Materiały źródłowe 82

17 Oświadczenie autora prognozy 85

1 Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Domanice, sporządzonego zgodnie z uchwałą Nr XLIII/302/2024 Rady Gminy Domanice z dnia 27 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Domanice.

1.1 Podstawa formalno-prawna opracowania

Obowiązek sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Niniejsza prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko organ opracowujący projekt dokumentu:

1. uzgadnia z właściwymi organami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko;
2. poddaje projekt wraz z prognozą opiniowaniu przez właściwe organy;
3. zapewnia możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko;
4. bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa.

Projekt dokumentu, nie może zostać przyjęty (o ile nie zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody), jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

1.2 Cel, zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie

Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko ustaleń projektu planu ogólnego, określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko oraz w miarę potrzeb przedstawienie rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

Zakres merytoryczny prognozy jest zgodny z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognoza uwzględnia ustalenia Zamawiającego, który uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Warszawie oraz z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Siedlcach.

Prognoza przedstawia wyniki analiz i ocen w formie opisowej. Część kartograficzna została ujęta w tekście w formie schematów.

W prognozie ocenia się stan i funkcjonowanie środowiska, odporność na degradację i zdolność do regeneracji wynikające z uwarunkowań określonych w opracowaniu ekofizjograficznym oraz tendencje do zmian przy braku realizacji ustaleń planu ogólnego. Rozpatrywane są także skutki realizacji ustaleń planu ogólnego. Projektowane użytkowanie i zagospodarowanie terenów jest analizowane pod kątem zgodności z uwarunkowaniami określonymi w opracowaniu ekofizjograficznym, z przepisami prawa dotyczącymi ochrony środowiska, skuteczności ochrony bioróżnorodności i właściwych proporcji pomiędzy terenami o różnych formach użytkowania. Ocenia się również określone w planie ogólnym warunki zagospodarowania przestrzennego, wynikające z potrzeb ochrony środowiska, prawidłowości gospodarowania zasobami przyrody oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. Uwzględniane są ponadto zagrożenia dla środowiska i wpływ na zdrowie ludzi, skutki dla istniejących form ochrony przyrody i innych obszarów chronionych i zakres zmian w krajobrazie, oraz możliwość rozwiązań eliminujących lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. W prognozie zawarte są, jeżeli zachodzi taka potrzeba, również propozycje innych rozwiązań w projekcie planu ogólnego, sprzyjających ochronie środowiska.

Prognoza wykonana jest zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2 i 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko:

- zawiera informacje o zawartościach, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- zawiera informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- zawiera propozycje dotyczące przewidywanych metod analiz skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania;
- zawiera informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko oraz streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- określa, analizuje i ocenia istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
- określa, analizuje, ocenia stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem na środowisko;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych;
- określa, analizuje i ocenia istniejące problemy ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele ochrony środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
- określa, analizuje i ocenia przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko;
- przedstawia rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu;
- przedstawia rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru.

2 Zawartość, główne cele projektowanego dokumentu oraz jego powiązania z innymi dokumentami

2.1 Cele i zawartość dokumentu

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 roku[1].

Zgodnie z art. 13i ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku przed sporządzeniem projektu planu ogólnego rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego.

Rada Gminy Domanice dnia 27 marca 2024 r. podjęła uchwałę Nr XLIII/302/2024 w sprawie

[1] Zgodnie z ustawą z dnia 30 kwietnia 2026 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw, termin uchwalenia planu ogólnego przedłuża się **do 31 sierpnia 2026 r**. Prace nad ustawą nie zostały zakończone - ustawa oczekuje na podpis Prezydenta.

przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Domanice.

W oparciu o uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, zostało wyznaczonych 10 stref planistycznych, tj.:

1) **SJ** – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ;

   Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną **została wyznaczona** na podstawie istniejącej zabudowy, obszarów uzupełnienia zabudowy, oraz na podstawie złożonych wniosków, wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zidentyfikowanego ruchu budowlanego. Jest drugą co do zajmowanej powierzchni strefą, obejmującą ok. 4% powierzchni obszaru objętego planem ogólnym gminy Domanice.

   Część stref SJ wyznaczono poza istniejącą zabudową oraz obszarami uzupełnienia zabudowy – jako nowe tereny budowlane. Zgodnie z Art. 13d ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538), wyliczonym zapotrzebowaniem na nową zabudowę mieszkaniową oraz sumą chłonności terenów niezabudowanych w strefach z zabudową mieszkaniową lub zagrodową, istnieje możliwość wyznaczenia stref planistycznych z zabudową mieszkaniową na pozostałych obszarach gminy.

   Dla stref SJ określono **profil dodatkowy** zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

   Charakter i parametry istniejącej zabudowy, analiza sąsiedztwa, istniejących uwarunkowań, pozwoliły na określenie gminnych standardów urbanistycznych dla poszczególnych stref.

   Wskazane ustalenia **gminnych standardów urbanistycznych** są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, biorąc pod uwagę uwarunkowania oraz charakter i parametry już istniejącej i powstającej zabudowy. Umożliwiają one realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. Dla stref SJ w centrum Domanic ustalono wyższy udział powierzchni zabudowy i intensywność zabudowy oraz niższy udział powierzchni biologicznie czynnej. Dla stref zlokalizowanych w pozostałych obrębach, a także w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody (biorąc pod uwagę audyt krajobrazowy) oraz na terenach występowania luźniejszej zabudowy określono niższy udział powierzchni zabudowy i intensywność zabudowy oraz wyższy udział powierzchni biologicznie czynnej, w tym najwyższy w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody. Dla jednego terenu określono wyższe wskaźniki zabudowy zgodnie z istniejącą zabudową.

2) **SZ** – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ;

   Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową **została wyznaczona** głównie w granicach terenów istniejącej zabudowy zagrodowej, a także w granicach obszarów uzupełnienia zabudowy oraz na podstawie złożonych wniosków, wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zidentyfikowanego ruchu budowlanego. Jest trzecią co do zajmowanej powierzchni strefą, obejmującą ok. 3,9% powierzchni obszaru objętego planem ogólnym gminy Domanice.

   Część stref SZ wyznaczono poza istniejącą zabudową oraz obszarami uzupełnienia zabudowy – jako nowe tereny budowlane. Zgodnie z Art. 13d ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2026 r. poz. 538), wyliczonym zapotrzebowaniem na nową zabudowę mieszkaniową oraz sumą chłonności terenów niezabudowanych w strefach z zabudową mieszkaniową lub zagrodową, istnieje możliwość wyznaczenia stref planistycznych z zabudową mieszkaniową lub zagrodową na pozostałych obszarach gminy.

   Dla stref SZ określono **profil dodatkowy** zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, do22kumentowania prac

planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. W profilu dodatkowym nie określono terenu wielkotowarowej produkcji rolnej oraz terenu biogazowni, w celu ograniczenia konfliktów społeczno-przestrzennych, biorąc pod uwagę charakter istniejącej i powstającej zabudowy w sąsiedztwie.

Charakter i parametry istniejącej zabudowy, analiza sąsiedztwa, istniejących uwarunkowań, pozwoliły na określenie gminnych standardów urbanistycznych dla poszczególnych stref.

Wskazane ustalenia **gminnych standardów urbanistycznych** są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, biorąc pod uwagę uwarunkowania oraz charakter i parametry już istniejącej i powstającej zabudowy. Umożliwiają one realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. Dla stref zlokalizowanych w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody (poza centrum Domanic), a także na terenach występowania luźniejszej zabudowy, ustalono niższy udział powierzchni zabudowy i intensywność zabudowy oraz wyższy udział powierzchni biologicznie czynnej.

3) **SU** – STREFA USŁUGOWA;

Strefy usługowe **zostały wyznaczone** na obszarach istniejącej zabudowy usługowej, oraz na nowych obszarach, wyznaczonych zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami oraz planami inwestycyjnymi, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój gminy oraz podnoszenie jakości życia mieszkańców w sferze społecznej i ekonomicznej.

Dla stref SU określono **profil dodatkowy** zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. Ze względu na występujące uwarunkowania biorąc pod uwagę sąsiedztwo, dla stref usługowych nie dopuszczono terenu elektrowni słonecznej, a dla stref 22SU, 27SU – 29SU nie dopuszczono również terenu składów i magazynów.

Charakter i parametry istniejącej zabudowy, analiza sąsiedztwa, istniejących uwarunkowań, pozwoliły na określenie gminnych standardów urbanistycznych dla poszczególnych stref.

Wskazane ustalenia **gminnych standardów urbanistycznych** są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, biorąc pod uwagę uwarunkowania oraz charakter i parametry już istniejącej i powstającej zabudowy. Umożliwiają one realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia. Dla stref zlokalizowanych w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody oraz zabytków, a także na terenach występowania luźniejszej zabudowy, ustalono niższy udział powierzchni zabudowy i intensywność zabudowy oraz wyższy udział powierzchni biologicznie czynnej. Dla jednej ze stref określono wyższy maksymalny udział powierzchni zabudowy zgodnie z istniejącą zabudową, a dla strefy gdzie zlokalizowany jest istniejący kościół, określono wyższą maksymalną wysokość zabudowy, zgodnie ze stanem istniejącym.

4) **SP** – STREFA GOSPODARCZA;

Strefy gospodarcze **zostały wyznaczone** na obszarach istniejącej zabudowy produkcyjnej i produkcyjno-usługowej oraz zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami oraz planami inwestycyjnymi.

Dla stref SP określono **profil dodatkowy** zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz.

2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Charakter i parametry istniejącej zabudowy, analiza sąsiedztwa, istniejących uwarunkowań, pozwoliły na określenie gminnych standardów urbanistycznych dla poszczególnych stref.

Wskazane ustalenia **gminnych standardów urbanistycznych** są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, biorąc pod uwagę uwarunkowania oraz charakter i parametry już istniejącej i powstającej zabudowy. Umożliwiają one realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia

5) **SR** – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ;

Strefy produkcji rolniczej **zostały wyznaczone** na obszarach istniejącej zabudowy produkcji rolnej oraz na nowych obszarach, wyznaczonych zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami oraz planami inwestycyjnymi, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w tym zakresie.

Dla stref SR określono **profil dodatkowy** zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. Dla części stref dopuszczono teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, natomiast w żadnej ze stref nie dopuszczono: terenu elektrowni wiatrowej i terenu elektrowni wodnej.

Charakter i parametry istniejącej zabudowy, analiza sąsiedztwa, istniejących uwarunkowań, pozwoliły na określenie gminnych standardów urbanistycznych dla poszczególnych stref.

Wskazane ustalenia **gminnych standardów urbanistycznych** są kontynuacją polityki przestrzennej gminy, uwzględniając uwarunkowania oraz charakter i parametry już istniejącej i powstającej zabudowy. Umożliwiają one realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu kulturowego i w oparciu o wykształcony układ dróg. Określone gminne standardy urbanistyczne umożliwią m.in. ochronę jakości krajobrazu w tym przeciwdziałanie dysharmonii i fragmentacji krajobrazu z zachowaniem zwartego charakteru zabudowy nawiązującej do istniejących obiektów i otoczenia.

6) **SI** – STREFA INFRASTRUKTURALNA;

Strefy infrastrukturalne **zostały wyznaczone** na obszarach istniejącej infrastruktury technicznej oraz na nowych obszarach, wyznaczonych zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami oraz planami inwestycyjnymi, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy umożliwiającej rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów infrastruktury technicznej. Strefy infrastrukturalne obejmują m.in. dwa ujęcia wód ze strefami ochrony bezpośredniej (1SI, 3SI), oczyszczalnię ścieków (4SI – projektowana jest nowa oczyszczalnia w miejscu obecnej).

Dla stref SI określono **profil dodatkowy** zgodny z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego.

Wskazane ustalenia **gminnych standardów urbanistycznych** są kontynuacją polityki przestrzennej gminy oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego.

Ponadto należy zauważyć, iż w strefach oznaczonych symbolami SJ, SZ, SU, SP, SR, SN, SC i SO teren infrastruktury technicznej w profilu podstawowym dotyczy terenów telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m^2 (zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu

ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.).

7) **SN** – STREFA ZIELENI I REKREACJI;

Strefy SN **zostały wyznaczone** przede wszystkim na terenach istniejącej i projektowanej zieleni urządzonej, terenów sportu i rekreacji oraz zbiorników wodnych, zgodnie ze zidentyfikowanymi potrzebami oraz planami inwestycyjnymi, jako kontynuacja polityki przestrzennej gminy. Strefa 11SN obejmuje nieczynny, zabytkowy cmentarz przykościelne wpisany do rejestru zabytków.

Dla stref SN określono **profil dodatkowy** zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. Dla strefy 11SN nie dopuszczono terenów: usług sportu i rekreacji, usług kultury i rozrywki, usług handlu detalicznego, usług gastronomii, usług turystyki, usług nauki, usług edukacji, usług zdrowia i pomocy społecznej.

Wskazane ustalenia **gminnych standardów urbanistycznych** są kontynuacją polityki przestrzennej gminy oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu. Dla strefy 11SN nie wyznaczono wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy. Zgodnie z art. 13e u.p.z.p. dla strefy zieleni i rekreacji konieczne jest określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, jednakże nie jest obligatoryjne określenie wartości maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy. Gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych.

8) **SC** – STREFA CMENTARZY;

Strefy SC **zostały wyznaczone** na terenie istniejącego oraz projektowanego cmentarza w Domanicach. Istniejący cmentarz rzymskokatolicki ujęty jest w gminnej ewidencji zabytków (1SC).

Dla stref określono **profil dodatkowy** zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. Dla zabytkowego cmentarza dopuszczono jedynie teren usług kultu religijnego.

Wskazane ustalenia **gminnych standardów urbanistycznych** są kontynuacją polityki przestrzennej gminy oraz umożliwiają realizację nowej zabudowy z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, w nawiązaniu do lokalnego krajobrazu.

9) **SO** – STREFA OTWARTA;

Strefy otwarte **zostały wyznaczone** na terenach o wysokich wartościach przyrodniczych poza obszarami zabudowy. Strefy otwarte pokrywają ok. 90,4% powierzchni obszaru objętego planem ogólnym gminy Domanice i stanowią tym samym największą pod względem powierzchni strefę. Strefy otwarte obejmują tereny lasów, tereny rolnicze, tereny wód i zieleni naturalnej oraz tereny dróg i infrastruktury.

Dla stref otwartych określono profil dodatkowy zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. Dla części stref dopuszczono teren elektrowni słonecznej, natomiast w żadnej ze stref nie dopuszczono terenów: elektrowni wiatrowej, elektrowni geotermalnej, elektrowni wodnej, biogazowni. Dla stref otwartych znajdujących się w zasięgu form ochrony przyrody nie dopuszczono żadnych terenów w profilu

dodatkowym, a dla większych kompleksów leśnych oraz w pobliżu zwartej zabudowy, dopuszczono jedynie teren zieleni urządzonej.

Wskazane ustalenia **gminnych standardów urbanistycznych** dla stref są kontynuacją polityki przestrzennej gminy oraz umożliwiają zachowanie ładu przestrzennego. Dla stref **1SO – 17SO, 28SO – 46SO** określono jedynie minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, z wyższą wartością w strefach SO znajdujących się w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody. Zgodnie z art. 13e ust. 2 pkt 3 u.p.z.p. dla strefy otwartej nie jest obligatoryjne określenie gminnych standardów urbanistycznych. Gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych.

10) **SK** – STREFA KOMUNIKACYJNA;

Strefy komunikacyjne **zostały wyznaczone** na terenach istniejących dróg powiatowych, na podstawie granic działek ewidencyjnych. Przez gminę Domanice nie przebiegają drogi wojewódzkie i krajowe. W związku z powyższym, w celu wskazania podstawowego układu komunikacyjnego w planie ogólnym, do stref komunikacyjnych zaliczono drogi powiatowe, stanowiące drogi klasy zbiorczej.

Dla stref komunikacyjnych określono **profil dodatkowy** zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), który umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. Biorąc pod uwagę charakter wyznaczonych stref komunikacyjnych, w żadnej ze stref SK nie dopuszczono terenów: usług handlu detalicznego, usług gastronomii i usług turystyki.

Dla stref komunikacyjnych nie wyznaczono **gminnych standardów urbanistycznych**, z uwagi na ich charakter, w których standardy urbanistyczne wynikają bezpośrednio z wymogów technicznych. Zgodnie z art. 13e ust. 2 pkt 3 u.p.z.p. dla strefy komunikacyjnej nie jest obligatoryjne określenie gminnych standardów urbanistycznych. Gminne standardy urbanistyczne mogą zostać określane na etapie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy oraz przy uwzględnieniu istniejących uwarunkowań przestrzennych i przepisów odrębnych.

Plan ogólny **nie wyznacza** na terenie gminy Domanice stref: SW – strefy wielofunkcyjnej z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, SG – strefy górnictwa oraz SH – strefy handlu wielkopowierzchniowego. W gminie Domanice znajduje się jedno udokumentowane złoże, którego eksploatacja została zaniechana. Złoże zostało zrekultywowane i obecnie porasta je las. W gminie nie występują tereny handlu wielkopowierzchniowego i ze względu na charakter, uwarunkowania oraz zapotrzebowanie, nie przewiduje się ich lokalizacji. Uwzględniając charakter gminy, nie przewiduje się również lokalizacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Biorąc pod uwagę powyższe, zasadne jest niewyznaczanie stref: SW, SG oraz SH w planie ogólnym gminy Domanice.

Ponadto należy zauważyć, iż w strefach oznaczonych symbolami SJ, SZ, SU, SP, SR, SN, SC i SO teren infrastruktury technicznej w profilu podstawowym dotyczy terenów telekomunikacji oraz innych terenów infrastruktury technicznej o powierzchni nie większej niż 5000 m² (zgodnie z załącznikiem nr 1 Rozporządzenia POG). W związku z powyższym na etapie sporządzania miejscowych planów będzie możliwość wyznaczenia terenów infrastruktury o powierzchni nie większej niż 0,5 ha.

Dla każdej ze stref określono profil funkcjonalny, a ponadto dla części ze stref określono wartość maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, wartość maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, co stanowi gminne standardy urbanistyczne (gminny katalog stref planistycznych). Gminne standardy urbanistyczne stanowią ustalenia w zakresie nieprzekraczalnych parametrów i wskaźników urbanistycznych względem planowanych na terenie gminy inwestycji.

Warunki określone w gminnych standardach urbanistycznych muszą zostać uwzględnione przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz stanowią podstawę prawną decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (proces inwestycyjny na obszarach poza obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego opiera się na wydawanych decyzjach o warunkach zabudowy i zagospodarowaniu terenu).

Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1a u.p.z.p. wydanie decyzji o warunkach zabudowy jest możliwe jedynie w przypadku spełnienia m.in. warunku położenia terenu na obszarze uzupełnienia zabudowy. Ponieważ w gminie Domanice obowiązuje tylko jeden miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego pod linię 400 kV „Kozienice–Siedlce Ujrzanów", który nie wyznacza terenów przeznaczonych pod zabudowę, zasadne było wyznaczenie obszarów uzupełnienia zabudowy, aby umożliwić mieszkańcom gminy oraz inwestorom dalszy proces inwestycyjny w oparciu o plan ogólny gminy.

Rysunek 1. Projekt planu ogólnego gminy Domanice
źródło: opracowanie własne – projekt planu ogólnego

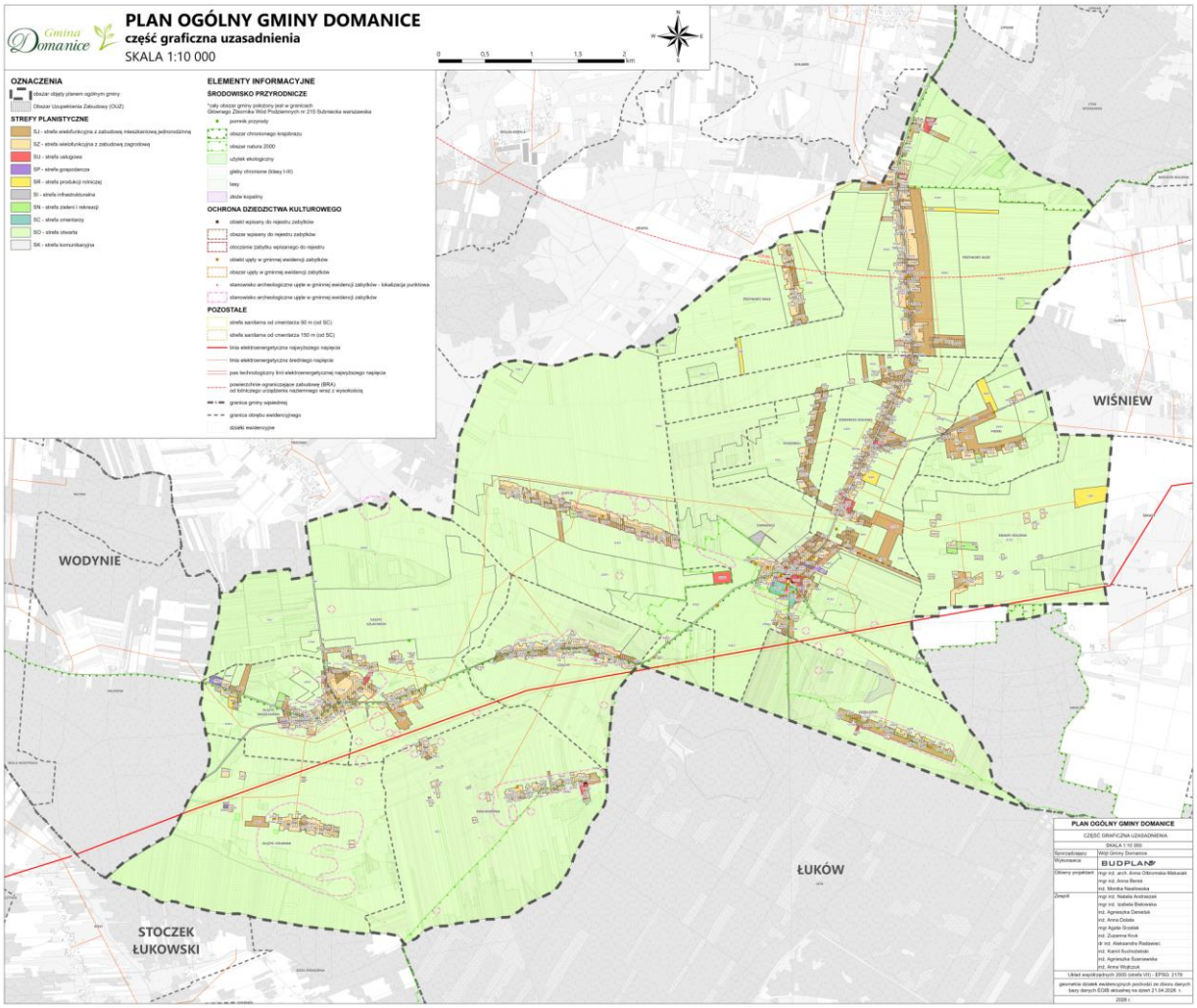

2.2 Powiązania z innymi dokumentami

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego jest zgodny ze Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+.

„Plan nie jest aktem prawa miejscowego – jest aktem kierownictwa wewnętrznego wiążącego organy i jednostki organizacyjne samorządu województwa. Nie stanowi bezpośredniej podstawy prawnej decyzji administracyjnych ustalających lokalizację inwestycji. Nie narusza uprawnień gmin w zakresie miejscowego planowania przestrzennego.

Plan stanowi podstawę dla:

- uzgadniania bądź opiniowania projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów i programów rewitalizacji oraz miejscowych planów odbudowy,
- opiniowania projektów dokumentów rządowych dotyczących polityki przestrzennej i regionalnej,
- zgłaszania uwag i wniosków do programów rządowych,
- współtworzenia programów operacyjnych i kontraktów terytorialnych,
- konstruowania budżetu województwa w zakresie realizacji programów i zadań wojewódzkich,
- opiniowania w zakresie problemów wspólnych z sąsiednimi województwami".

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, zgodnie ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w ramach prowadzenia polityki rozwoju wyznaczył obszary funkcjonalne. Gmina Domanice kwalifikuje się do wiejskich obszarów funkcjonalnych uczestniczących w procesach rozwojowych. Plan ustala dla takich obszarów funkcjonalnych następujące zasady zagospodarowania:

- ochrona terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy,
- przeciwdziałanie negatywnym skutkom suburbanizacji w aspekcie ochrony środowiska,
- ochrona krajobrazu przed chaosem inwestycyjnym i kształtowanie ładu przestrzennego,
- ochrona gruntów rolnych klas I-III oraz gruntów leśnych przed ich nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze i nieleśne,
- wspieranie działalności gospodarczej towarzyszącej produkcji rolnej, a także dążenie do zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych.

W zakresie infrastruktury transportowej Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego nie wskazuje infrastruktury istniejącej, inwestycji celu publicznego oraz postulatów na obszarze gminy Domanice.

W zakresie infrastruktury elektroenergetycznej na obszarze gminy Domanice plan określa przebieg linii elektroenergetycznej 400 kV Kozienice – Siedlce Ujrzanów.

W zakresie ochrony środowiska i zasobów przyrody Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego na obszarze gminy Domanice uwzględnia Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 oraz użytki ekologiczne.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego nie wskazuje inwestycji celu publicznego do realizacji na terenie gminy Domanice.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym zapisów planu zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego

Plan ogólny gminy Domanice uwzględnia zapisy Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego, m.in. poprzez:

1. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając sieci infrastruktury technicznej, w tym linię elektroenergetyczną 400kV;
2. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając ochronę środowiska, w tym obszarów objętych formami ochrony przyrody;
3. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając ochronę terenów otwartych, w tym gruntów rolnych klas I-III i gruntów leśnych, a także kształtowanie ładu przestrzennego i przeciwdziałanie rozlewania się zabudowy;
4. wyznaczenie stref planistycznych uwzględniając umożliwienie rozwoju produkcji rolnej, a także zrównoważonego rozwoju funkcji pozarolniczych

Strategia Rozwoju Gminy Domanice na lata 2025-2035

Rada Gminy Domanice dnia 19 grudnia 2024 r. przyjęła Uchwałę nr VI/43/2024 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Domanice na lata 2025-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2024 r. poz.

13283). Rada Gminy Domanice 30 marca 2026 r. podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Domanice na lata 2025-2035. W związku z powyższym, w planie ogólnym uwzględnia się politykę przestrzenną gminy określoną w strategii rozwoju gminy, zgodnie ze Strategią Rozwoju Gminy Domanice na lata 2025-2035 (dalej Strategia).

W Strategii określono wizję: *„W 2035 roku Domanice są dynamicznie rozwijającą się gminą – zielonym przedmieściem Siedlec, które przyciąga nowych mieszkańców dzięki doskonałej jakości życia, nowoczesnej infrastrukturze i silnej wspólnocie. To miejsce, gdzie rodziny znajdują wsparcie, młodzież widzi perspektywy, a seniorzy czują się docenieni. Gmina tętni życiem kulturalnym, oferuje możliwości pracy i wypoczynku, a liczba mieszkańców rośnie dzięki skutecznej promocji i prorodzinnym działaniom."* oraz misję*: „Domanice – zielona gmina przyjazna rodzinom, gdzie tradycja spotyka się z nowoczesnością, a każdy mieszkaniec znajduje przestrzeń do życia, rozwoju i szczęścia.".* W Strategii określono cztery cele strategiczne, wskazujące ogólny kierunek działań, dla których przyporządkowano po trzy cele operacyjne:

1. Rozwój infrastruktury społecznej i poprawa jakości życia mieszkańców:
   1.1. Modernizacja infrastruktury i usług edukacyjnych,
   1.2. Budowa i modernizacja tras rowerowych oraz infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,
   1.3. Zwiększenie dostępności pomocy społecznej i opieki zdrowotne;
2. Poprawa infrastruktury technicznej zwiększająca atrakcyjność inwestycyjną i komfort życia:
   2.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej,
   2.2. Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury komunalnej (wodociągowej, kanalizacyjnej i gospodarki odpadami),
   2.3. Poprawa bezpieczeństwa, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych na terenie gminy;
3. Wzrost liczby mieszkańców dzięki programom prorodzinnym i osiedleńczym oraz wspieraniu przedsiębiorczości:
   3.1. Promowanie gminy jako atrakcyjnego miejsca do życia i osiedlania się,
   3.2. Wspieranie przedsiębiorczości i samozatrudnienia z naciskiem na sektor ekologiczny,
   3.3. Rozwój programów prorodzinnych i wsparcia społecznego;
4. Budowa i promocja marki ekologicznej i przyjaznej mieszkańcom gminy:
   4.1. Rozwój ekoturystyki opartej na walorach przyrodniczych i rolniczych gminy,
   4.2. Wzmocnienie działań na rzecz ochrony środowiska i transformacji energetycznej,
   4.3. Integracja społeczności lokalnej poprzez działania ekologiczne i kulturalne oraz zwiększenie bezpieczeństwa publicznego.

Dla każdego celu operacyjnego określono kierunki i rezultaty działań, a także wskaźniki osiągnięcia celów.

W Strategii opracowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, ukształtowany przez uwarunkowania historyczne, przyrodnicze, społeczno-gospodarcze i infrastrukturalne oraz zawarto ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie. W Strategii określono szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej, wynikające w szczególności: ze wzrostu liczby mieszkańców, podnoszenia standardu życia mieszkańców, wspierania zrównoważonego rozwoju przestrzennego, rozwoju lokalnego rynku pracy i przedsiębiorczości, odpowiedzi na potrzeby demograficzne. W Strategii zapisano: *„uwzględnienie w planie ogólnym gminy Domanice dodatkowych terenów pod nową zabudowę mieszkaniową jest uzasadnione koniecznością realizacji strategicznych celów rozwoju, szczególnie w zakresie podniesienia jakości życia, integracji społecznej oraz zwiększenia atrakcyjności gminy dla nowych mieszkańców i inwestorów"* i wskazano prognozowany, realistyczny wzrost populacji do 2896 mieszkańców w 2044 r. (M20) i do 2921 mieszkańców dla roku 2045. Zgodnie ze Strategią polityka przestrzenna, oparta na wypracowanej misji, koncentruje się na zrównoważonym rozwoju, ochronie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, a także na poprawie infrastruktury i promocji gminy jako atrakcyjnego miejsca do życia.

W Strategii uwzględniono położenie gminy Domanice w siedleckim obszarze strategicznej interwencji (OSI), zgodnie z Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+. Działania w OSI siedleckim koncentrować się będą na wsparciu rozwoju gospodarczego obszaru oraz poprawie stanu środowiska.

Sposób uwzględnienia w planie ogólnym zapisów projektu strategii rozwoju gminy

Plan ogólny gminy Domanice uwzględnia zapisy Strategii Rozwoju gminy Domanice na lata 2025-2035.

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają osiągnięcie wyznaczonych celów i wizji gminy Domanice. Możliwości rozwoju zabudowy z zakresu mieszkalnictwa oraz funkcji towarzyszących, w tym poprzez wyznaczenie nowych stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, odpowiada na szczególne potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej określone w strategii i występującemu zapotrzebowaniu. Wyznaczenie stref pod funkcje usługowe, rekreacyjne, produkcyjne i infrastrukturalne, nie tylko wspiera rozwój gospodarczy gminy, ale wspomaga tworzenie atrakcyjnego miejsca do życia, pracy i odpoczynku dla obecnych i przyszłych mieszkańców. Plan ogólny umożliwia ochronę obszarów cennych przyrodniczo a także zachowanie terenów otwartych i przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy i jej negatywnego wpływu na środowisko. Ponad 90% powierzchni planu ogólnego przeznaczono pod strefy otwarte. Dla części stref otwartych dopuszczono możliwość realizacji elektrowni słonecznych, jako zapewnienie możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenie gminy, przy czym obszary te wybrano, uwzględniając występujące uwarunkowania, w tym m.in. występujące obszary chronione i lasy, a także ochronę krajobrazu. Plan ogólny umożliwia rozwój rolnictwa, poprzez wyznaczenie stref produkcji rolniczej, wielofunkcyjnych z zabudową zagrodową, a także otwartych obejmujących m.in. grunty orne.

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe do planu ogólnego Gminy Domanice, Budplan Sp. z o.o. 2024

Opracowanie przedstawia strukturę środowiska przyrodniczego z zaznaczeniem jego podstawowych komponentów i zachodzących między nimi związków. Rozpoznanie i charakterystyka stanu oraz funkcjonowania środowiska przyrodniczego dały podstawę do zdiagnozowania i określenia predyspozycji przyrodniczych, do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, ze szczególnym uwzględnieniem terenów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze oraz oceną przydatności środowiska pod różne sposoby użytkowania i formy zagospodarowania terenu.

Ekofizjograficzne uwarunkowania dla zagospodarowania przestrzennego:

I. Obszary pełniące funkcje przyrodnicze

Do obszarów o szczególnym znaczeniu dla prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego zalicza się:

- **obszary stanowiące o strukturze przyrodniczej** takie jak: krajowy korytarz ekologiczny *Lasy Łukowskie* (KPnC-3B), stanowiący część jednego z głównych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym – Korytarza Północno-Centralnego (KPnC);
- **dolina Kostrzynia oraz doliny jego dopływów** wraz z obudową biologiczną w postaci łąk i zadrzewień;
- **tereny leśne**, w tym szczególnie lasy ochronne;
- **obszary o szczególnych walorach przyrodniczych** objęte ochroną na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to obszary o różnym reżimie ochronności, podlegające przepisom odrębnym:
    - dla **obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie** obowiązuje zakaz podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, a także pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami, a ponadto dla obszaru tego ustalono zakres planu zadań ochronnych w ramach Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łuków na lata 2025-2034 (zatwierdzonego przez Ministra Klimatu i Środowiska na podstawie pisma nr DLŁ-WGL.8100.38.2025.MP z dnia 11 sierpnia 2025 r.)[2],
    - w granicach **Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** obowiązują zakazy zgodnie z Uchwałą nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r.

[2] zaktualizowano do stanu na dzień przygotowania prognozy

w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2018 r. poz. 9054);

- w granicach **Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** obowiązują zakazy zgodnie z Uchwałą Nr 67/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2024 r., poz. 8357)[3];
- dla **użytków ekologicznych** obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Uchwałą Nr XXVI/168/2002 Rady Gminy w Domanicach z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie wprowadzenia użytków ekologicznych o nazwach: „Kumak", „Potrzos", „Grzebiuszka", „Żabi dołek", Żabie bagno";
- dla **pomnika przyrody** obowiązują zakazy zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzeniem nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego Nr 35, poz. 864);

- **zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne** uzupełniające funkcje ochronne lasów (ochrona przed erozją, spływami wód powierzchniowych) oraz ułatwiają migrację gatunków;
- **zbiorowiska łąkowe i pastwiskowe**, w tym w szczególności zbiorowiska podmokłe występujące w obniżeniach dolinnych;
- **zieleń urządzona**, w tym zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej, przemysłowej, ciągom komunikacyjnym, zieleń towarzysząca obiektom sakralnym i cmentarzom, stanowiąca ważne uzupełnienie gminnego systemu przyrodniczego.

Obszary rozwoju i ograniczeń funkcji użytkowych

Ograniczenia i wytyczne wynikające z położenia w obrębie obszarów chronionych na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

Prawne ograniczenia w zagospodarowaniu terenów gminy Domanice wynikają m.in. z przepisów dotyczących obszarów i obiektów chronionych. Zasady ochrony wartości przyrodniczych w przypadku obszarów i obiektów objętych formami przyrody zostały także szczegółowo i indywidualnie dla każdego z nich określone w aktach je ustanawiających, a dodatkowo także w planach zadań ochronnych.

Dla obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie obowiązuje plan zadań ochronnych w ramach Planu Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łuków na lata 2025-2034 (zatwierdzonego przez Ministra Klimatu i Środowiska na podstawie pisma nr DLŁ-WGL.8100.38.2025.MP z dnia 11 sierpnia 2025 r.) [4].

Dla Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują zakazy zawarte w Uchwale Nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Dla Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują zakazy zawarte w Uchwale Nr 67/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu[5].

Dla użytków ekologicznych obowiązują zakazy zawarte w Uchwale Nr XXVI/168/2002 Rady Gminy w Domanicach z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie wprowadzenia użytków ekologicznych o nazwach: „Kumak", „Potrzos", „Grzebiuszka", „Żabi dołek", Żabie bagno".

Dla pomnika przyrody obowiązują zakazy zawarte w Rozporządzeniu Nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego.

Ponadto część obszaru gminy Domanice zaliczana jest do korytarzy ekologicznych - w ich granicach

[3] zaktualizowano do stanu na dzień przygotowania prognozy
[4] j.w.
[5] j.w.

należy ograniczać lokalizację zwartej zabudowy, dróg, czy dużych obiektów.

Ograniczenia wynikające z istniejących zagrożeń naturalnych

Zgodnie z Systemem Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie Gminy Domanice nie występują udokumentowane osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Zgodnie z obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego (MRP) opracowanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, na terenie Gminy Domanice nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Ograniczenia wynikające z położenia w obrębie GZWP nr 215 Subniecka warszawska

Obecnie brak. Do czasu ustanowienia obszaru ochronnego wody GZWP nr 215 podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne.

Ograniczenia wynikające z występowania złóż kopalin

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 72 ust. 1) w planie ogólnym gminy wymagane jest uwzględnienie obszarów występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji. Zgodnie z przepisami prawa złoża kopalin podlegają ochronie, a eksploatację złóż prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny. Na terenie gminy występuje udokumentowane złoże piasków, a także obszar prognostyczny występowania złóż torfów oraz obszary perspektywiczne występowania złóż piasków i piasków ze żwirami.

Ograniczenia wynikające z występowania gleb chronionych

Wszelkie działania inwestycyjne czy planistyczne muszą być zgodne z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych.*

Na terenie gminy występują gleby zaliczane do wysokich klas bonitacyjnych (IIIb), które są chronione i w przypadku lokalizacji inwestycji na tych terenach (na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze.

Ograniczenia wynikające z występowania gruntów leśnych

Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* reguluje zasady ochrony gruntów leśnych, ich rekultywacji i poprawiania wartości użytkowej oraz wprowadza ograniczenia dotyczące przeznaczania gruntów na cele nieleśne. Według ustawy ochrona gruntów leśnych polega na:

- ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze,
- zapobieganiu procesom ich degradacji i dewastacji oraz szkodom w drzewostanach i produkcji leśnej, powstającym wskutek działalności nieleśnej,
- przywracaniu wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nieleśnej,
- poprawianiu ich wartości użytkowej oraz zapobieganiu obniżania ich produkcyjności.

W przypadku lokalizacji inwestycji na gruntach leśnych, na etapie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy uzyskać od odpowiedniego organu zgodę na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

Ograniczenia wynikające z niekorzystnych warunków budowlanych

Łagodna rzeźba terenu nie stwarza problemów dla rozwoju osadnictwa. Niekorzystne warunki posadowienia budynków występują fragmentami na terenie całej gminy. Na ograniczenia zabudowy wpływa

wysoki poziom wód gruntowych, słabonośne grunty w podłożu. Niekorzystne warunki posadowienia budynków dotyczą przede wszystkim terenów dolin rzecznych – podmokłych, grząskich, narażonych na mgły i zastoiska.

Inne ograniczenia w zagospodarowaniu

Przez teren gminy Domanice biegną napowietrzne linie elektroenergetyczne o najwyższym, średnim i niskim napięciu. Ze względu na potencjalne negatywne oddziaływanie linii elektroenergetycznych powinno wyznaczać się dla nich strefy ochronne w ramach pasów technologicznych, które stanowią obszar znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie linii elektroenergetycznej, tworzony w celu ochrony ludzi i mienia przed skutkami działania linii. W przypadku linii najwyższego napięcia wymagane jest zachowanie pasa technologicznego o szerokości równej 70 m (po 35 m w obie strony od osi linii).

Na obszarze gminy Domanice istnieją czynne cmentarze, dla których należy wyznaczyć strefy sanitarne. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315), odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności i żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 metrów pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone. Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 metrów. Przedmiotowe przepisy należy brać pod uwagę zarówno planując lokalizację nowych cmentarzy jak i nowych obiektów w pobliżu cmentarzy.

Ograniczenia dla zabudowy wynikają także z przepisów dotyczących dróg publicznych tj. ustawy o drogach publicznych z dnia 21 marca 1985 r. (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 r., poz. 470 z późn. zm.). Ustawa określa odległości w jakich mogą być usytuowane obiekty budowlane od poszczególnych rodzajów dróg. Jednak ograniczenia te z punktu widzenia niniejszego opracowania nie są tak istotne jak ograniczenia wynikające z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 112). W tym akcie prawnym określono dopuszczalny poziom hałasu pochodzący od dróg, linii kolejowych, innych obiektów i grup źródeł hałasu w stosunku do terenów pełniących różne funkcje.

II. Strefy planistyczne – ocena przydatności terenów dla rozwoju funkcji użytkowych

Zgodnie z art. 13c ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538) obszar objęty planem ogólnym dzieli się w sposób rozłączny na strefy planistyczne. Charakterystykę stref planistycznych, w tym ich profil funkcjonalny oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, określa rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758). Nadmienić należy, że w planie ogólnym nie jest obowiązkowe wyznaczenie każdej z wymienionych w ww. rozporządzeniu stref. W każdej strefie planistycznej profil funkcjonalny obejmuje tereny określone w ramach profilu funkcjonalnego podstawowego oraz może obejmować tereny określone w ramach profilu funkcjonalnego dodatkowego, nie muszą to być jednak wszystkie wymienione w ww. rozporządzeniu rodzaje terenów. Ponadto w przypadku gdy obszar strefy planistycznej jest objęty obowiązującymi planami miejscowymi, w strefie tej można określić wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej niższą niż wynika to z załącznika nr 1 do ww. rozporządzenia, jednak nie niższą niż najwyższa wartość wskaźnika opisującego minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych, obejmujących obszar strefy.

W opracowaniu ekofizjograficznym oceniono mocne strony oraz istniejące ograniczenia środowiskowe dla wyznaczenia poszczególnych stref planistycznych na terenie gminy Domanice oraz określono przydatność terenów gminy do objęcia daną strefą planistyczną. Zestawiono je w poniższej tabeli.

Tabela 1. Strefy planistyczne – ocena możliwości wyznaczenia stref na terenie gminy Domanice
źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe do planu ogólnego Gminy Domanice, Budplan 2024

symbol literowy[6]	nazwa strefy planistycznej[5]	profil funkcjonalny strefy planistycznej[5]		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%][5]	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren handlu wielkopowierzchniowego, teren zieleni naturalnej, teren ogrodów działkowych, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze; potencjalne miejsca zatrudnienia: ○ rozwinięte rolnictwo i rynek zbytu, ○ położenie w pobliżu ośrodków miejskich – Siedlce, Łuków;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania	tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych (na terenie gminy obecnie nie występują tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z zabudową usługową)
SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren ogrodów działkowych, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze; potencjalne miejsca zatrudnienia: ○ rozwinięte rolnictwo i rynek zbytu, ○ położenie w pobliżu ośrodków miejskich – Siedlce, Łuków;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania	istniejące tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z zabudową usługową oraz towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	stosunkowo dobry stan środowiska przyrodniczego, w tym jakości powietrza, klimatu akustycznego; wysokie walory krajobrazowe i przyrodnicze; potencjalne miejsca zatrudnienia: ○ rozwinięte rolnictwo i rynek zbytu, ○ położenie w pobliżu ośrodków miejskich – Siedlce, Łuków; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony	istniejące tereny zabudowy zagrodowej oraz tereny produkcji w gospodarstwach rolnych wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowo-usługowej ze względu na możliwą uciążliwość zapachową (odory)

[6] Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego Gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758).

symbol literowy[6]	nazwa strefy planistycznej[5]	profil funkcjonalny strefy planistycznej[5]		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%][5]	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						przyrody; udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania	
SU	strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	zapotrzebowanie na usługi społeczne, publiczne, oświaty, sportu i rekreacji, turystyki, drobne usługi handlowe	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania	istniejące tereny zabudowy usługowej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SH	strefa handlu wielkopowierzchniowego	teren handlu wielkopowierzchniowego, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	znaczne oddalenie gminy od aglomeracji (Warszawa, Białystok, Lublin)	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania	na terenie gminy obecnie nie występują wielkopowierzchniowe obiekty handlowe – ze względu na dominujące rolnicze wykorzystanie obszaru gminy wyznaczenie strefy handlu wielkopowierzchniowego jest niewskazane oraz nieuzasadnione
SP	strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20	położenie w pobliżu ośrodków miejskich – Siedlce, Łuków;	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; konieczność koncentracji zabudowy – z uwagi na potrzebę kanalizacji terenów mieszkaniowych i z uwagi na korytarze ekologiczne; potrzeba ochrony przed nadmierną zabudową korytarzy ekologicznych; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody;	istniejące tereny zabudowy produkcyjnej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowej

symbol literowy[6]	nazwa strefy planistycznej[5]	profil funkcjonalny strefy planistycznej[5]		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%][5]	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania	
SR	strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni wodnej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	niskie uprzemysłowienie gminy, co wiąże się z mniejszym zanieczyszczeniem wód i powietrza; korzystne ukształtowanie terenu oraz warunki topoklimatyczne; ukształtowany rynek zbytu; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu	niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania	istniejące tereny produkcji w gospodarstwach rolnych wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych oraz usytuowania względem zabudowy mieszkaniowo-usługowej ze względu na możliwą uciążliwość zapachową (odory)
SI	strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	20	potrzeba rozwoju infrastruktury technicznej, tj. obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej związane z elektroenergetyką, gazownictwem, gospodarką odpadami, gospodarką wodno-kanalizacyjną oraz urządzenia wodne	ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania	istniejące tereny infrastruktury technicznej wraz z towarzyszącymi terenami aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SN	strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren ogrodów działkowych, teren zieleni naturalnej, teren lasu	50	położenie w pobliżu dużego ośrodków miejskich – Siedlce, Łuków; znaczny obszar gminy charakteryzuje się wysoką atrakcyjnością przyrodniczo-krajobrazową (obszar Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, tereny leśne)	nieuporządkowana i niezorganizowana infrastruktura turystyczna; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody	istniejące tereny zieleni urządzonej wraz z towarzyszącymi terenami komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej, tereny wolne od zabudowy przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SC	strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren infrastruktury technicznej	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	30	-	wymagania dotyczące realizacji terenów cmentarnych określają: ○ ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2024 r. poz. 576); ○ rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52 poz. 315); ○ rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. z 2008 r. Nr 48 poz. 284); ○ rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków (Dz. U. z 2011 r. Nr 75 poz. 405); niska odporność na zanieczyszczenia wód podziemnych w centralnej części gminy; ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody;	istniejące tereny cmentarne wraz z towarzyszącymi terenami usługowymi, aktywnymi przyrodniczo, komunikacyjnymi oraz infrastruktury technicznej tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest poszerzenie istniejących cmentarzy bądź realizacja nowych, przy uwzględnieniu wymagań dotyczących realizacji terenów cmentarnych i ograniczeń środowiskowych

symbol literowy[6]	nazwa strefy planistycznej[5]	profil funkcjonalny strefy planistycznej[5]		minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%][5]	mocne strony	ograniczenia środowiskowe	przydatność terenów do objęcia strefą planistyczną
		podstawowy	dodatkowy				
						udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania	
SG	strefa górnictwa	teren górnictwa i wydobycia, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren produkcji, teren usług handlu, teren usług rzemieślniczych, teren usług gastronomii, teren usług biurowych i administracji, teren usług nauki, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	-	udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania; obszary prognostyczne i perspektywiczne złóż kopalin;	-	teren, na którym udokumentowano złoże kopalin tereny, na których planuje się wydobycie, co umożliwi uzyskanie, po udokumentowaniu złoża, pozwolenia na wydobycie (koncesji)
SO	strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren elektrowni wiatrowej, teren elektrowni słonecznej, teren elektrowni geotermalnej, teren elektrowni wodnej, teren biogazowni, teren zieleni urządzonej	-	wysoka atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazowa (obszar Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, tereny leśne); kompleksy leśne, w tym lasy własności Skarbu Państwa; dolina Kostrzynia z ekstensywnie użytkowanymi terenami łąk; dominujące rolnicze wykorzystanie terenu; położenie części gminy w zasięgu głównych krajowych korytarzy ekologicznych;	południowa część terenu gminy objęta jest siecią Natura 2000, w obrębie której zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000 – realizacja instalacji OZE na terenach położonych w zasięgu obszaru Natura 2000 nie może kolidować z przedmiotami ich ochrony (stanowiska i siedliska fauny) oraz działaniami ochronnymi wynikającymi z planu zadań ochronnych;	tereny aktywne przyrodniczo wraz z towarzyszącymi terenami komunikacji i infrastruktury technicznej realizacja OZE przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych
SK	strefa komunikacyjna	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren infrastruktury technicznej	teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	-	potrzeba zapewnienia obsługi komunikacyjnej nowych terenów inwestycyjnych; inwestycje wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego;	ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych, obejmujące część gminy, dotyczące obszarów objętych formami ochrony przyrody; udokumentowane złoże kopalin, które podlega ochronie w celu zabezpieczenia możliwości jego eksploatacji lub wykorzystania	istniejące tereny komunikacyjne wraz z towarzyszącymi terenami usługowymi, infrastruktury technicznej oraz tereny aktywne przyrodniczo, na których planuje się poszerzenie istniejących bądź realizację nowych ciągów komunikacyjnych, przy uwzględnieniu ograniczeń środowiskowych

3 Metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

Prognozę sporządzono na podstawie rozpoznania terenowego uwarunkowań ekofizjograficznych i walorów krajobrazowych, identyfikacji potencjalnych zagrożeń i uciążliwości. Analizowano dostępne opracowania planistyczne i dokumentacyjne na poziomie gminy, powiatu. województwa i kraju oraz oceny realizacji obowiązków prawnych i skuteczności rozwiązań chroniących środowisko przed nadmierną eksploatacją zasobów oraz wprowadzaniem zanieczyszczeń antropogenicznych do środowiska.

4 Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Monitoring skutków wdrażania i funkcjonowania ustaleń planu ogólnego, tj. zgodność miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z określonymi strefami planistycznymi oraz gminnymi standardami urbanistycznymi będzie prowadzony przez Radę Gminy Domanice na bieżąco, w trakcie procedury uchwalania mpzp.

5 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego nie spowoduje transgranicznego oddziaływania na środowisko ze względu na znaczne oddalenie obszaru gminy od granic państwa. Ponadto ustalenia projektu planu ogólnego dotyczą jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych – z uwagi na kierunkowy, ogólny charakter dokumentu oraz brak wskazania konkretnych inwestycji nie ma podstaw do prognozowania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

6 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii.

Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Przedmiotem oceny zawartej w prognozie są ustalenia projektu planu ogólnego gminy Domanice. W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

Zapisy planu ogólnego gminy Domanice będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego, dotycząca jedynie strefowania obszaru gminy oraz nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538).

7 Charakterystyka środowiska przyrodniczego obszaru objętego sporządzeniem planu ogólnego

7.1 Charakterystyka i lokalizacja terenu opracowania

Gmina Domanice jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego, w powiecie siedleckim. Powierzchnia gminy wynosi 4697 ha. Teren gminy od zachodu graniczy z gminą Wodynie, od północnego-zachodu z gminą Skórzec, od wschodu z gminą Wiśniew, położonymi w powiecie siedleckim, w województwie mazowieckim, a od południa graniczy z gminami Stoczek Łukowski i Łuków położonymi w powiecie łukowskim, w województwie lubelskim. Siedzibą gminy jest miejscowość Domanice zlokalizowana w centralnej części gminy. Najbliższymi większymi ośrodkami miejski są Siedlce (położone ok. 6 km na północny wschód od granic gminy) oraz Łuków (położony ok. 11 km na południowy wschód od granic gminy).

Obszar gminy podzielony jest na 14 sołectw, stanowiących jednocześnie obręby ewidencyjne gminy, tj.: Czachy, Domanice, Domanice-Kolonia, Emilianówka, Kopcie, Olszyc Folwark, Olszyc Szlachecki, Olszyc Włościański, Pieńki, Podzdrój, Przywory Duże, Przywory Małe, Śmiary-Kolonia i Zażelazna.

Łącznie gminę w roku 2023 zamieszkiwało 2470 osób. Wiodącą gałęzią gospodarki w gminie jest rolnictwo. Działalność gospodarcza prowadzona na terenie gminy to głównie handel. Przez teren gminy nie przebiegają główne szlaki komunikacyjne, takie jak linie kolejowe, drogi krajowe, ani wojewódzkie, brak też dużych zakładów przemysłowych.

Rysunek 2. Położenie gminy Domanice na tle podziału administracyjnego
źródło: opracowanie własne na podstawie danych CODGiK

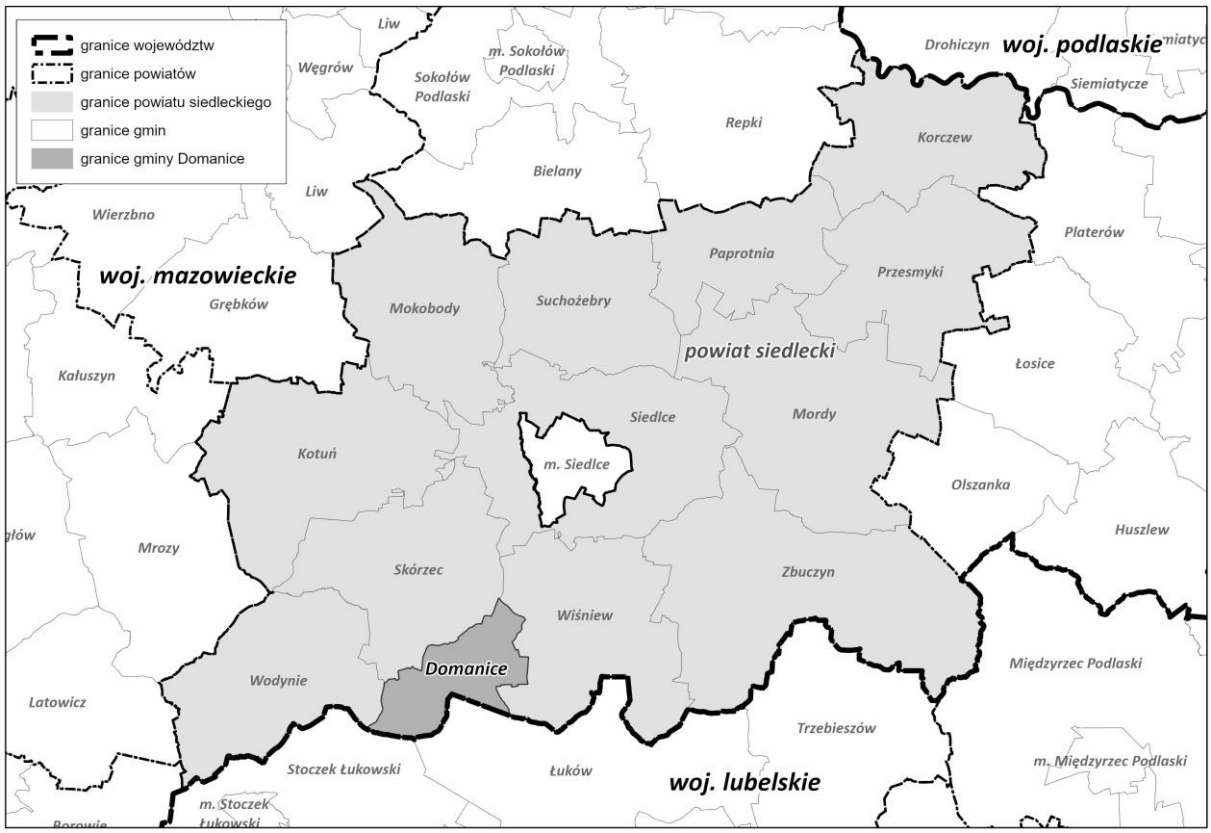

Gmina Domanice charakteryzuje się typowym krajobrazem rolniczym urozmaiconym terenami leśnymi. Około 75% powierzchni gminy stanowią użytki rolne (w tym 50% to grunty orne), a niemal 18% to lasy i tereny zadrzewione. Przekształcenia środowiska naturalnego są niewielkie i ograniczają się do typowych form związanych z osadnictwem – zabudowy mieszkaniowej o niewielkich gabarytach oraz infrastruktury technicznej i drogowej.

Gmina charakteryzuje się mało urozmaiconą rzeźbą terenu. Stan zachowania walorów przyrodniczych gminy ocenia się jako dobry – w jej granicach znajdują się fragmenty Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, a także Obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie (PLB060010) oraz pięć użytków ekologicznych.

7.2 Położenie geograficzne, rzeźba terenu i geologia

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną (Solon i in., 2018) gmina Domanice położona jest na Nizinie Południowopodlaskiej, w zasięgu trzech mezoregionów – północna część gminy należy do Obniżenia Węgrowskiego 318.93, część centralna i wschodnia to Wysoczyzna Siedlecka 318.94, natomiast część południowo-wschodnia położona jest w zasięgu Wysoczyzny Żelechowskiej 318.95. Rzeźba rejonu, w którym zlokalizowana jest gmina Domanice powstała podczas zaniku lądolodu zlodowacenia Warty i w okresie postglacjalnym.

Rysunek 3. Gmina Domanice na tle regionalizacji fizycznogeograficznej
źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG

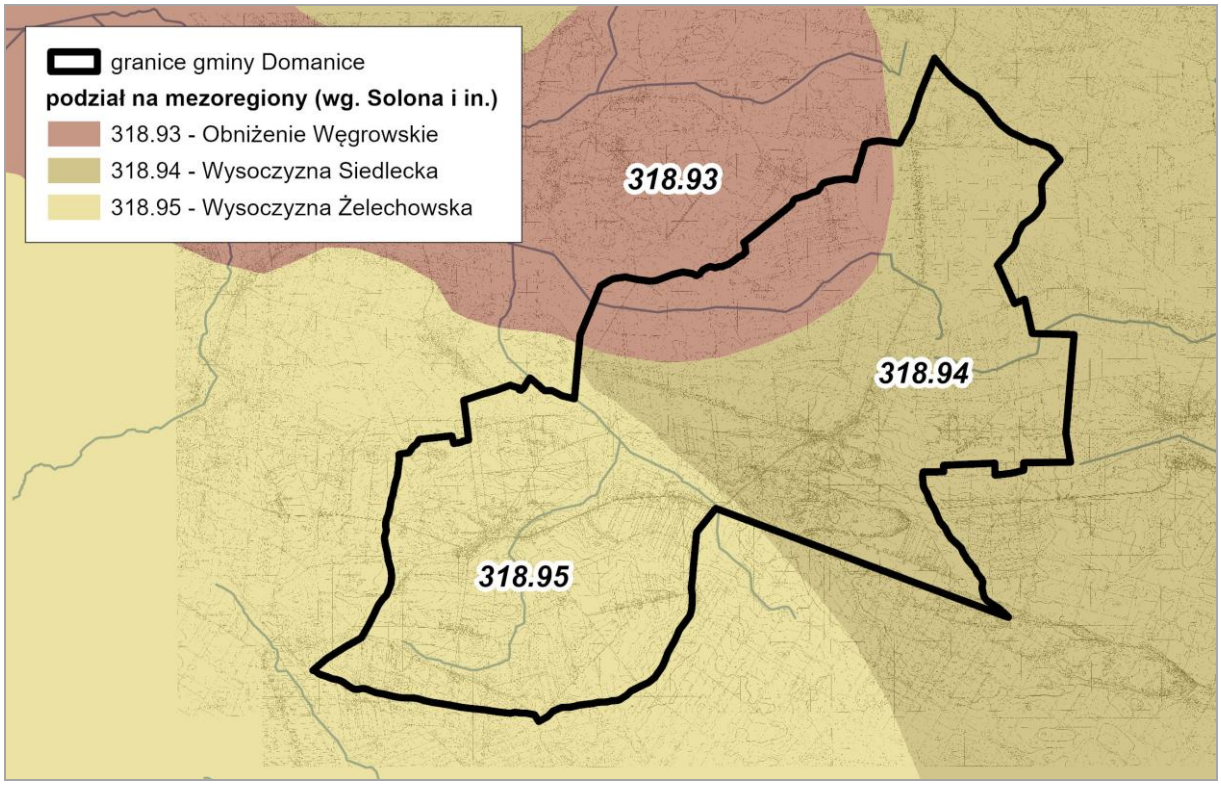

Obniżenie Węgrowskie (318.93)[7] to mezoregion stanowiący na ogół nisko położoną „dolinę" (głównie na wysokości 120–140, a maksymalnie 175,1 m n.p.m.), którą płynie środkowy Liwiec (lewostronny dopływ Bugu) i jego lewy dopływ Kostrzyn. Obszar ten wyróżnia się dwoma zróżnicowanymi wiekowo i genetycznie poziomami akumulacyjnymi. Wyższy, nieciągły poziom budują osady polodowcowe lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego (glina zwałowa, lokalnie nadbudowana żwirami i głazami moren czołowych i piaskami i żwirami ozów oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe), a niższy, „współczesny" tworzą osady dolin rzecznych (Liwca i Kostrzynia) – holoceńskie osady aluwialne i biogeniczne (piaski, mułki, torfy). Na osadach dolin rzecznych Liwca i Kostrzynia wykształciły się głównie gleby hydromorficzne, a na osadach polodowcowych gleby płowe i brunatne oraz rdzawe i bielicowe.

Wysoczyzna Siedlecka (318.94)[8] to mezoregion mający postać rozległego polodowcowego płaskowyżu

[7] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.
[8] j.w..

(z szeroko rozprzestrzenioną gliną zwałową i drugorzędnie osadami wodnolodowcowymi lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego), ograniczonego od północy stromymi zboczami Podlaskiego Przełomu Bugu, a od zachodu stromymi stokami Obniżenia Węgrowskiego. Mniej czytelną w rzeźbie granicę południową, z Równiną Łukowską, wyznacza zespół form końcowych lub recesyjnych lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego. Leżą one w strefie wododziałowej (do 191,3 m n.p.m.) Krzny i Bugu o szczególnej georóżnorodności, tj. m.in.: „płytkiego" zalegania paleozoicznego podłoża (zrębu łukowskiego), wychodni kredy piszącej wyruszonej z naturalnego położenia (w formie łusek) przez lądolód południowopolski (okolice Kornicy). Osobliwy charakter ma tu także zespół form marginalnych lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego. Ich łukowaty przebieg odzwierciedla przemieszczanie się „jęzorów lodowcowych" wzdłuż kopalnych, przedwarciańskich dolin rzecznych. Do przebiegu tych kopalnych dolin nawiązują górne, szerokie i wypełnione głównie holoceńskimi osadami biogenicznymi (torfami), odcinki współczesnych dolin rzecznych, m.in.: Muchawki, Liwca, Tocznej – lewobrzeżnych dopływów Bugu. Na osadach polodowcowych wykształciły się gleby płowe i brunatne oraz rdzawe i bielicowe, a na osadach dolin rzecznych głównie gleby hydromorficzne.

Mezoregion **Wysoczyzna Żelechowska (318.95)**[9] - to południkowo zorientowany, wysoko położony garb polodowcowy ukształtowany podczas maksymalnego postoju i zaniku lądolodu Warty zlodowacenia środkowopolskiego – z szeroko rozprzestrzenioną gliną zwałową (nadbudowaną lokalnie piaskami i żwirami morenczołowych) oraz piaskami i żwirami wodnolodowcowymi. Rozcinają go liczne, promieniście układające się cieki, w tym m.in.: górne odcinki Bystrzycy, uchodzącej do Tyśmienicy, oraz Świdra i Wilgi – bezpośrednich dopływów Wisły. Ich dna budują głównie holoceńskie osady aluwialne i biogeniczne (piaski, mułki, torfy). Na osadach polodowcowych wykształciły się gleby płowe i brunatne, a na holoceńskich osadach dolin rzecznych głównie gleby hydromorficzne.

Rzeźba terenu

Rzeźba obszaru gminy Domanice powstała podczas zaniku lądolodu zlodowacenia Warty i w okresie postglacjalnym. Kulminacje terenu występują w południowej i zachodniej części gminy, na obszarach wysoczyzny morenowej i przykrywających ją utworach eolicznych w formie równin piasków przewianych i wydm. Najwyższy punkt ma wysokość ok. 186,6 m n.p.m. i znajduje się w rejonie miejscowości Zażelazna, w południowej części gminy. Teren opada w kierunku północnym, ku dolinie rzeki Kostrzyń, gdzie rzędne terenu obniżają się do ok. 144,6 m n.p.m. (północy kraniec gminy). Deniwelacja powierzchni obszaru wynosi więc ok. 42 m.

[9] Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.) 2021. Regionalna geografia fizyczna Polski. Bogucki Wyd. Naukowe, Poznań.

Rysunek 4. Ukształtowanie powierzchni terenu gminy Domanice
źródło: opracowanie własne na podstawie NMT, GUGiK

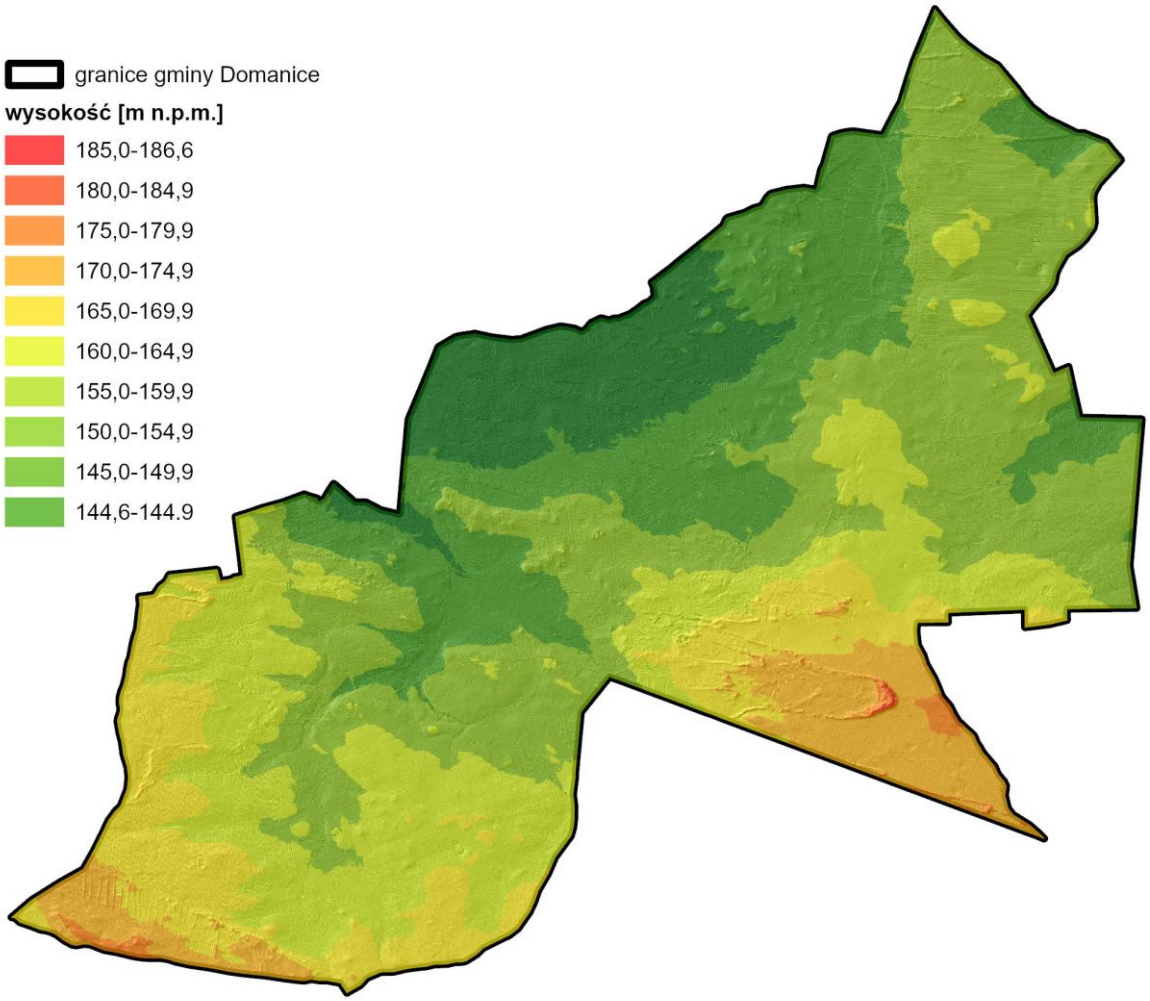

Geomorfologia

Na obszarze gminy występuje wiele form geomorfologicznych. Do form pochodzenia lodowcowego należy m.in. wysoczyzna morenowa płaska, zdenudowana, która występuje na południe od rozległego zagłębienia wytopiskowego, między nieckami wytopiskowymi. Zagłębienie końcowe (wytopiskowe) zajmuje północną część gminy, położone jest na wysokości około 144–160 m n.p.m. Obniżenie to zaadoptowane zostało przez rzekę Kostrzyń z jej dopływami. Niecki wytopiskowe o podobnej genezie jak zagłębienia końcowe, lecz o mniejszych rozmiarach, występują w południowo-zachodniej i południowo-wschodniej części gminy. Są one pozostałością po wytopieniu brył martwego lodu o powierzchni około 1,5–3 km^2.

Znaczną część omawianego obszaru zajmują równiny sandrowe i wodnolodowcowe. Ich powierzchnia na południe od misy wytopiskowej zaadoptowanej przez Kostrzyń ma wysokość około 160 –170 m n.p.m. i jest rozcięta siecią dolin wód roztopowych, uformowanych podczas ostatniej deglacjacji. Na południe od Czach rozciąga się sandr, którego powierzchnia w granicach gminy położona jest na wysokości około 170–175 m n.p.m.

Formy akumulacji szczelinowej, różnej wielkości i różnie ukierunkowane, są zgrupowane w centralnej części gminy, w rejonie Kopci, w sąsiedztwie niecki wytopiskowej. Formy te występują także w południowo-wschodniej części gminy, w rejonie Olszyc-Folwarku Są one niewielkie (długości od nieco powyżej 200 do około 700 m), niektóre wydłużone w kierunku NE–SW, o wysokości względnej około 2–3 m.

W północno-wschodniej części gminy znajduje się plateau kemowe o powierzchni około 6 km^2, wznoszącej się na wysokość nieco ponad 165,0 m n.p.m. Jest to forma płaska, zdenudowana, o słabo

wyrażonych zboczach, otoczona równiną wodnolodowcową. Powierzchnię plateau kemowego urozmaicają charakterystyczne, drobne kulminacje, o wysokościach względnych około 2–3 m, i nieliczne zagłębienia powstałe po martwym lodzie.

Na wysoczyźnie i równinach wodnolodowcowych występują wydmy i równiny piasków przewianych. Znajdują się one wz zachodniej, centralnej i północno-zachodniej części gminy. Występują tu wydmy paraboliczne i podłużne oraz wydmy o nieregularnym kształcie, powstałe w wyniku połączenia kilku form, o długości do około 2 km (najczęściej do około 1 km) i kierunku zbliżonym do NW–SE. Ich wysokości względne dochodzą do 10,0 m. Klasyczne wydmy paraboliczne występują na wysoczyźnie — w okolicach Domanic. Wydmy te, o ramionach długości około 1,0–2,5 km, są skierowane wypukłościami ku wschodowi.

Dna dolin rzecznych swym układem nawiązują do systemu obniżeń wytopiskowych i dolin odpływu wód roztopowych z okresu deglacjacji. Wykorzystywane są przez rzeki lub mniejsze cieki płynące stale lub okresowo. Szerokość dolin nie przekracza na ogół 200–300 m, maksymalnie dochodzi do około 5 km (dolina rzeki Kostrzyń w północnej części gminy). Powierzchnia dna doliny rzecznej Kostrzynia w rejonie gminy położona jest na wysokości około 145 m n.p.m. Dolinki denudacyjne rozczłonkowują wysoczyznę morenową i równiny wodnolodowcowe. Ich dna są wąskie i płaskie. Są to dolinki suche, prowadzą wody tylko w okresach deszczowych.

Równiny torfowe występują w obrębie zagłębienia wytopiskowego, którym płynie rzeka Kostrzyń, w centralnej i północno-zachodniej części gminy.

Rysunek 5. Szkic geomorfologiczny gminy Domanice
źródło: Objaśnienia do Szczegółowej Mapy Geologicznej Polski, arkusz Skórzec, PIG 2004

7.3 Budowa geologiczna, warunki budowlane

Geologia

Na terenie gminy dominują osady czwartorzędowe. Osady trzeciorzędowe, znajdujące się bezpośrednio pod utworami czwartorzędowymi, wykazują znaczne podobieństwo litologiczne oraz niewielką zmienność facjalną, co utrudnia ich rozróżnienie. Na obszarze gminy Domanice, w okolicach miejscowości Przywory Duże rozpoznano osady eoceńskie i oligoceńskie, reprezentowane głównie przez piaski kwarcowo-glaukonitowe, drobno- i średnioziarniste, z przewarstwieniami iłów szarych i ciemnoszarych oraz osady z miocenu i pliocenu, takie jak iły pstre, mułki i piaski, jak również utwory brunatno węglowe. W pobliżu miejscowości Domanice rozpoznano kwarcowe piaski średnioziarniste, szare i ciemnoszare, z kawałkami

drewna, a także mułki ilaste.

Największą powierzchnię na terenie gminy zajmują piaski i żwiry, miejscami z głazami, o różnym źródle pochodzenia. Ich w większości jednolite płaty pooddzielane są od siebie pozostałymi osadami. W północnowschodniej części gminy zlokalizowane są piaski ze żwirami i mułki kemów oraz plateau kemowego. W ich granicach znajdują się niewielkie obszary żwirów kemowych oraz piasków i glin deluwialnych (na piaskach wodnolodowcowych). W centralnej części gminy znajduje się zwarty obszar glin zwałowych. Są one również obecne przy zachodnim krańcu gminy, gdzie są poprzecinane piaskami humusowymi z okresowych dolin rzecznych. Utwory te (piaski humusowe, gytie, namuły den dolinnych i zagłębień) zlokalizowane są również w północnym obszarze gminy (między wsiami Kopcie oraz Przywory Małe), gdzie towarzyszą im torfy, a także rzadkie wysepki piasków eolicznych oraz piasków i żwirów wytopiskowych. Na terenach dolin rzecznych, oprócz piasków humusowych i wytopiskowych, występują także piaski rzeczne, miejscami ze żwirami – zarówno we wschodniej, jak i zachodniej części obszaru gminy. Jednolite obszary piasków eolicznych oraz piasków eolicznych w wydmach znajdują się na północnym krańcu gminy (okolice miejscowości Lipniak Podprzywory) oraz w centralnej części (od okolic Domanic do granic administracyjnych gminy).

Rysunek 6. Geologiczne osady powierzchniowe na terenie gminy
źródło: Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski 1:50 000, PIG

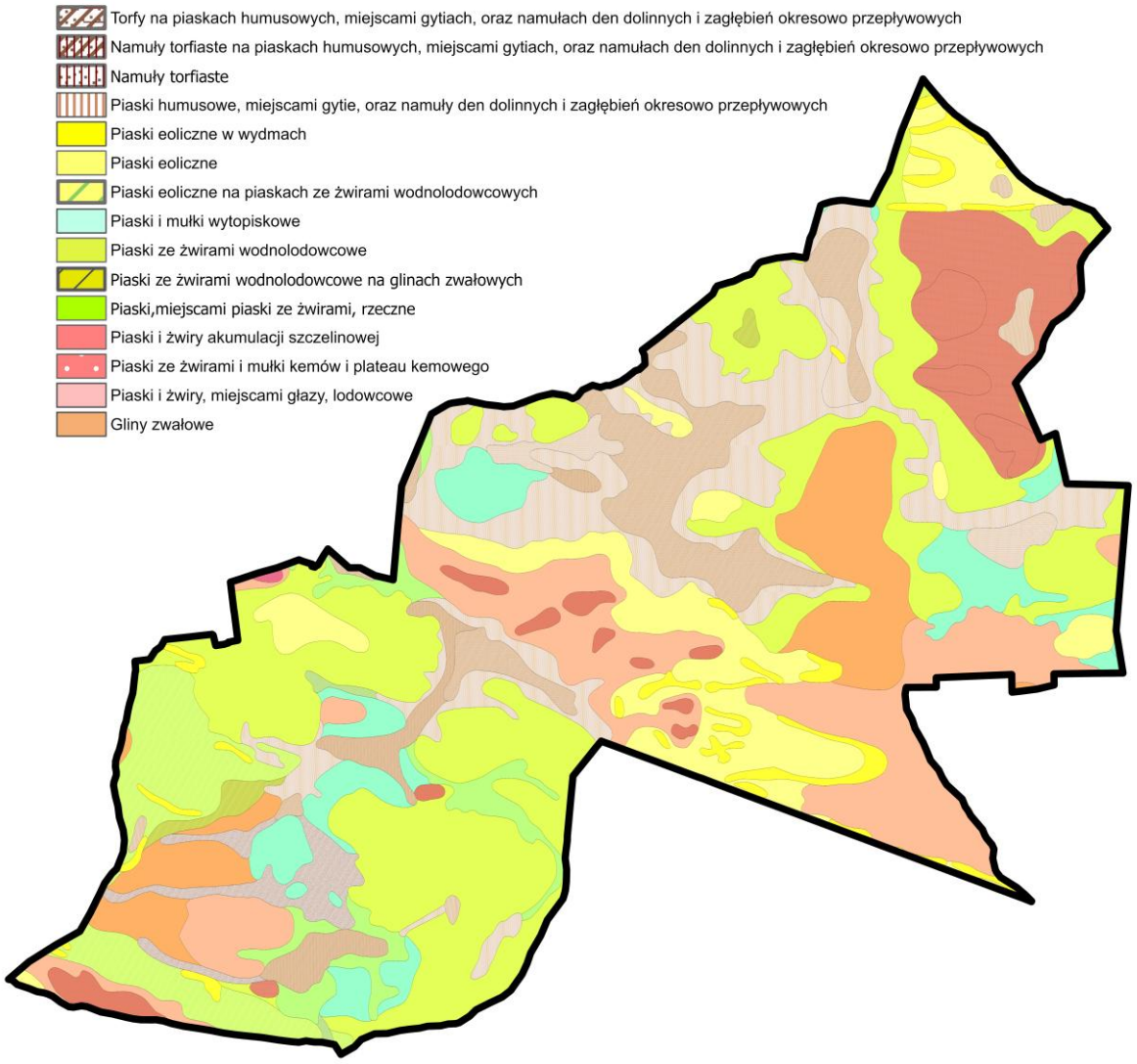

Warunki budowlane

Warunki korzystne dla budownictwa występują na obszarach, gdzie przy powierzchni rozpoznano grunty skaliste, spoiste (w stanach: zwartym, półzwartym i twardoplastycznym) lub grunty niespoiste (średniozagęszczone i zagęszczone), w obrębie których nie stwierdzono zjawisk geodynamicznych, a zwierciadło wody gruntowej występuje głębiej niż 2 m pod powierzchnią terenu. Są to miejsca występowania piasków i żwirów wodnolodowcowych i lodowcowych oraz piasków i żwirów moren czołowych. Do grupy gruntów o warunkach korzystnych dla budownictwa zalicza się także gliny zwałowe, choć należy mieć na uwadze, że osady te wykazują dość znaczne różnice składu granulometrycznego i cech fizyczno-mechaniczno-odkształceniowych. Dobre warunki budowlane związane są również na ogół z podłożem skalnym, przy czym należy też zwrócić uwagę na to, że geologiczno-inżynierska ocena podłoża skalnego wymaga szczegółowego ustalenia wpływu wody na ich wytrzymałość i odkształcalność.

Warunkami niekorzystnymi, utrudniającymi budownictwo, charakteryzują się tereny występowania gruntów słabonośnych (organicznych, gruntów spoistych w stanie miękkoplastycznym i plastycznym, gruntów niespoistych luźnych) oraz wszystkie miejsca, gdzie zwierciadło wody znajduje się na głębokości mniejszej niż 2 m od powierzchni terenu. Związane są one przede wszystkim z dolinami rzecznymi, tarasami akumulacji piaszczystej i niższymi tarasami zbudowanymi z namułów i piasków rzecznych, gdzie poziom wód gruntowych jest zmienny i zależy od opadów atmosferycznych oraz poziomu wody w rzekach. W rejonach tych występują także często grunty organiczne (torfy, namuły i gytie), którym mogą towarzyszyć wody agresywne w stosunku do betonu i stali. Obszary występowania tego typu gruntów są nieodpowiednie do bezpośredniego posadowienia budowli, bez uprzedniego polepszenia warunków naturalnych (wymiana gruntów, fundamenty pośrednie). W szerokich i płaskich dolinach rzek w przypadku intensywnych opadów może dochodzić do podtopień i powodzi. Warunki niekorzystne występują także w zasięgu występowania form akumulacji eolicznej – wydm i pól piasków przewianych. Piaski budujące te formy charakteryzują się dużą zawartością frakcji < 0,5 mm, małym zagęszczeniem ziaren, znacznym podniesieniem kapilarnym (do 2 m) i podatnością na rozmywanie. Z trudnościami budowlanymi należy się liczyć także na obszarach predysponowanych do powstawania ruchów masowych ziemi.

Zdecydowana większość terenów w zachodniej oraz południowo-wschodniej części gminy Domanice ma korzystne warunki geologiczno-inżynierskie Nie występują tam zjawiska geodynamiczne, spadki są umiarkowane, grunty spoiste. Obszary o niekorzystnych warunkach to tereny gruntów słabonośnych i o zwierciadle wody na głębokości mniejszej niż 2 m p.p.t. Jest to głównie dolina rzeki Kostrzyń i jej dopływów oraz obniżenia terenu. Za podłoże utrudniające budownictwo uważa się także grunty niespoiste w stanie luźnym, takie jak piaski eoliczne w wydmach, występujące w rejonie miejscowości Domanice.

7.4 Surowce mineralne

Na obszarze gminy Domanice występują przede wszystkim kruszywa naturalne – piaski i żwiry akumulacji wodnolodowcowej, choć w centralnej części gminy znajdują się także prognostyczne złoża torfów. Obecnie obszar gminy obejmuje swym zasięgiem jedynie 1 udokumentowane złoże piasków budowlanych, położone na północ od miejscowości Zażelazna, o powierzchni 6,89 ha i miąższości od 2,0 do 17,5 m. Udokumentowane zasoby geologiczne złoża wynoszą 1 333,98 tys. ton, nie występują filary ochronne. Eksploatacja tego złoża została zaniechana. Złoże zostało zrekultywowane, obecnie teren ten porasta las.

Tabela 2. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin w gminie Domanice
źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024r., dane PIG-PIB

lp.	nazwa złoża/pole złoża	ID złoża	kopalina	stan zagosp. złoża	zasoby [tys. t]		teren górniczy	obszar górniczy
					geologiczne bilansowe*	*w tym przemysłowe		
1	**Domanice (zarej.)**	KN 3849	piaski i żwiry	Z	1 333,98	-	-	-

oznaczenia:

Z – złoże, którego wydobycie zostało zaniechane

W granicach gminy wyznaczono także obszar prognostyczny występowania złóż torfów oraz obszary perspektywiczne występowania złóż piasków i piasków ze żwirami. Zarówno obszary prognostyczne, jak i perspektywiczne stanowią obszary przewidywanego występowania złóż kopalin, przy czym w stosunku do zasobów prognostycznych można w sposób przybliżony oszacować ich możliwe zasoby, a w konsekwencji przypisać najniższą kategorię rozpoznania, a tym samym mogą być one udokumentowane lub uznane za udokumentowane. Natomiast obszary perspektywiczne to obszary występowania skał i naturalnych płynów lub gazów, które mają cechy kopalin, jednak z uwagi na brak danych do oceny nie można określić maksymalnego błędu oszacowania zasobów, a tym samym nie są to zasoby, których parametry umożliwiają ich udokumentowanie w przyjętych kategoriach[10].

Rysunek 7. Udokumentowane złoża oraz obszary prognostyczne i perspektywiczne kopalin na terenie gminy
źródło: opracowanie własne na podstawie danych CBDG oraz Mapy Geośrodowiskowej Polski (II)

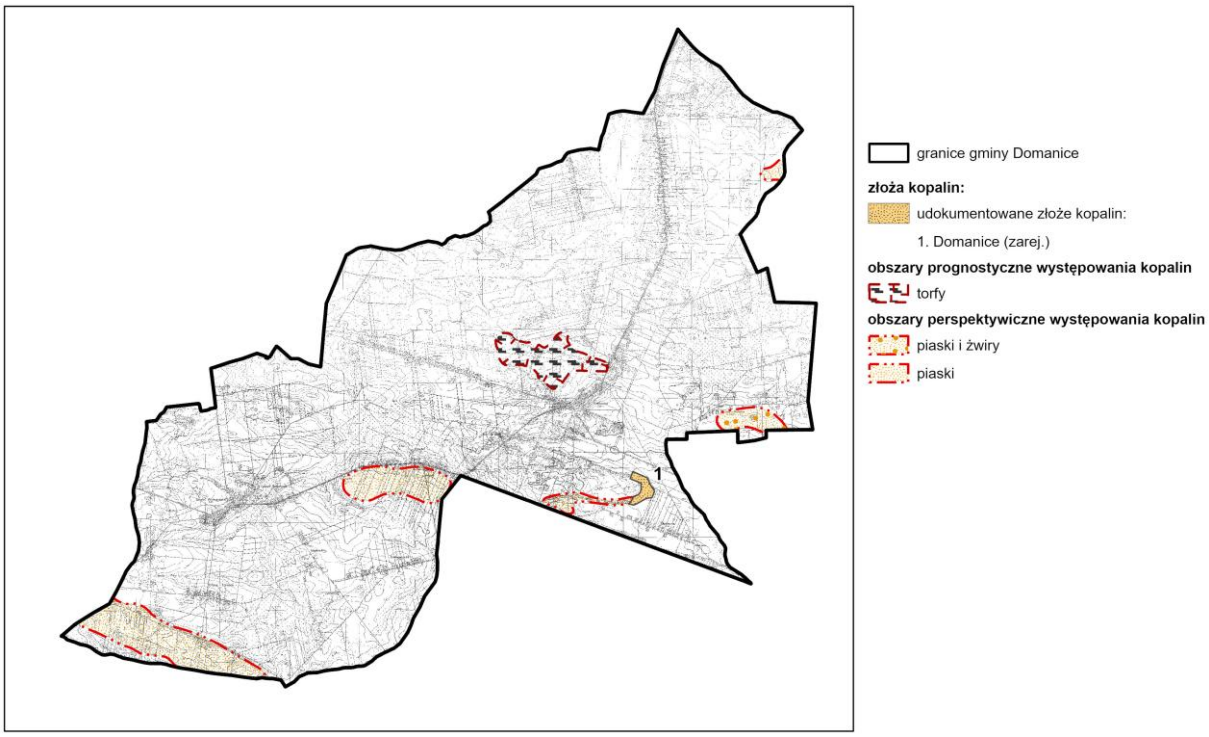

7.5 Gleby

Rodzaj gleby zależy przede wszystkim od skały macierzystej (utworów budujących podłoże), a także od innych czynników, takich jak: ukształtowanie terenu, warunki klimatyczne, szata roślinna oraz działalność człowieka.

Na obszarze gminy Domanice gleby są mało zróżnicowane. Ich skałą macierzystą są głównie utwory lodowcowe i wodnolodowcowe (głównie piaski), a także utwory współczesne – mady, torfy, mursze. Dominują gleby pseudobielicowe i brunatne, powstałe na piaskach słabo gliniastych, zaliczane do kompleksu żytniego słabego i bardzo słabego. Gleby o wyższej jakości, zaliczane do kompleksu żytniego dobrego, znajdują się w okolicach miejscowości Domanice, Olszyc Szlachecki, Emilianów. Są to gleby pseudobielicowe, powstałe na piaskach gliniastych lekkich. W obniżeniach terenu występują gleby torfowe, murszowo-torfowe i murszowo-mineralne, klasyfikowane jako średni i słaby kompleks użytków zielonych. Brak jest gleb chronionych I i II klasy, powierzchnia gleb klasy III jest bardzo mała, ich niewielkie płaty znajdują się pomiędzy Olszycem Włościańskim a Emilianówką oraz w okolicy Domanic Dworskich i Podzdroju.

[10] Za Kostka E.A.: Znaczenie instytucji obszaru funkcjonalnego dla zabezpieczenia obszarów prognostycznych i perspektywicznych złóż kopalin według obowiązującego i projektowanego prawa, Górnictwo odkrywkowe nr 1/2019

Rysunek 8. Kompleksy przydatności rolniczej gleb ornych w gminie Domanice
źródło: mapa glebowo-rolnicza

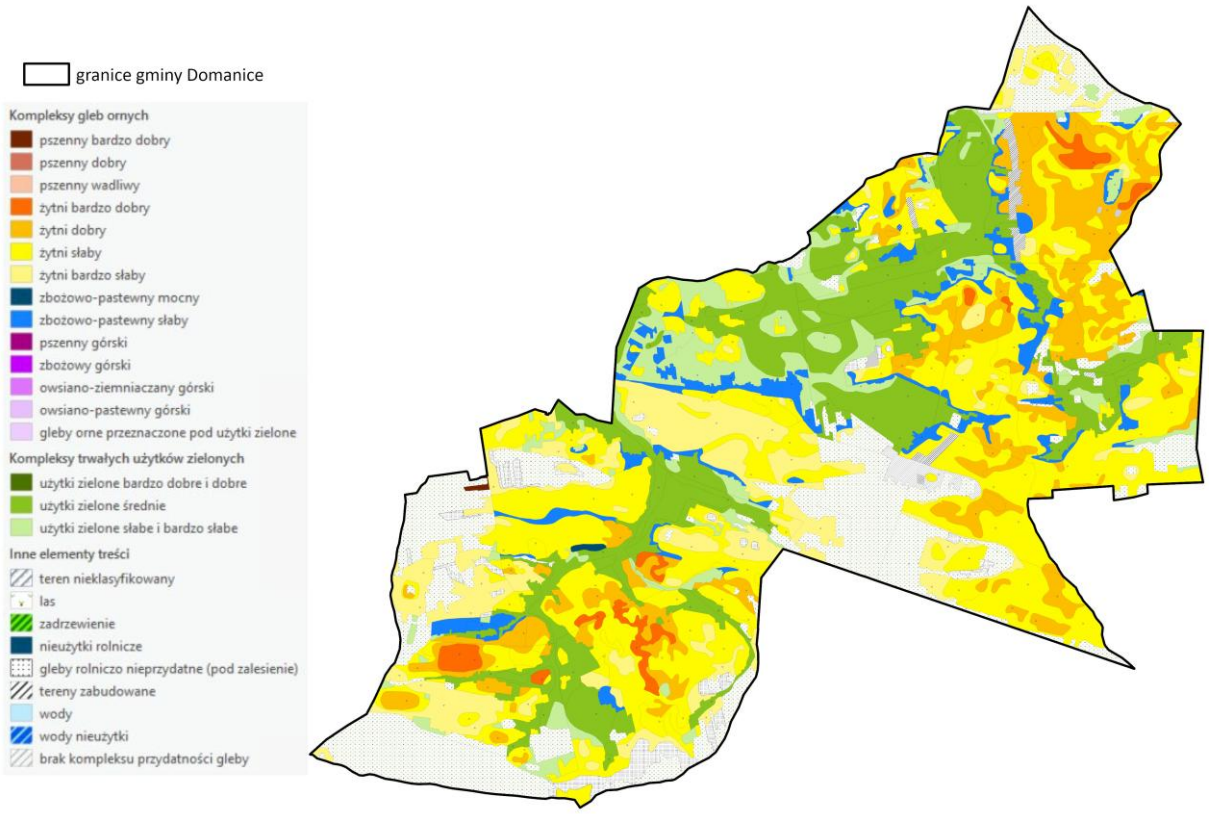

Rysunek 9. Grunty rolne na obszarze Gminy Domanice
źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

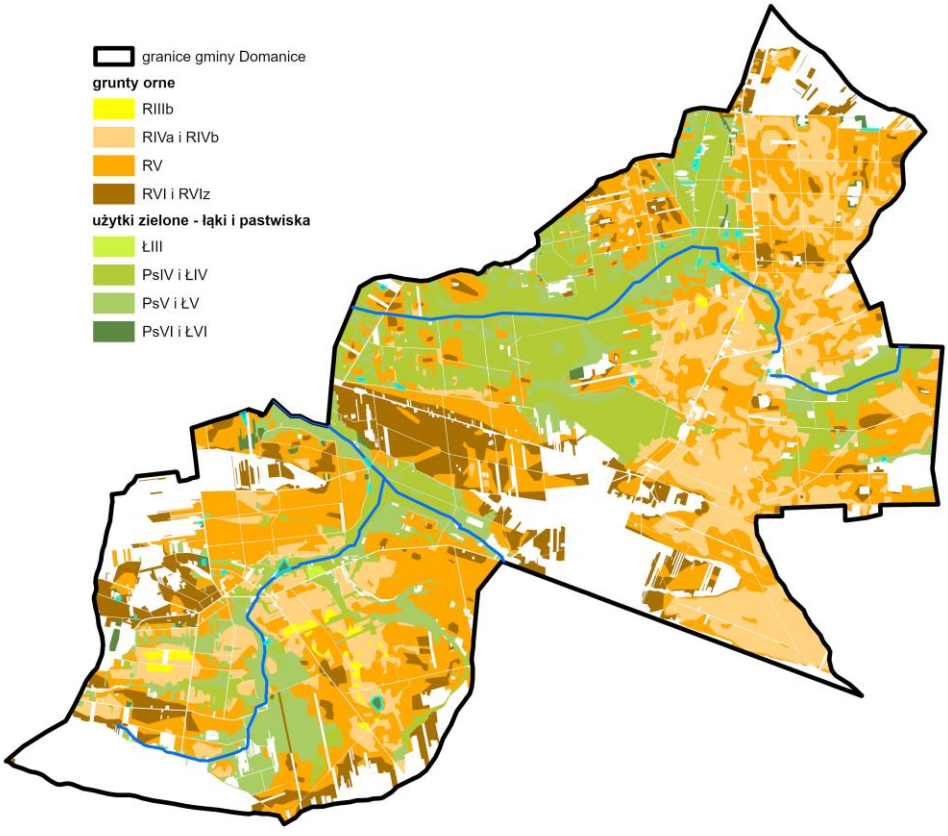

7.6 Użytkowanie gruntów

W gminie Domanice dominują użytki rolne (tereny rolne i tereny użytków zielonych) – stanowią one ok. 75% powierzchni ogólnej gminy. Drugie miejsce pod względem powierzchni zajmują tereny leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - ok. 18% powierzchni ogólnej gminy. Obszary zabudowane zajmują niecałe 4% całej powierzchni gminy.

Tabela 3. Użytkowanie gruntów w gminie Domanice
źródło: dane ewidencyjne

LP.	sposób użytkowania gruntów	GMINA OGÓŁEM	
		udział powierzchni Gminy [ha]	udział powierzchni Gminy [%]
1.	**grunty rolne: w tym:**	**3713,71**	**79,06**
a)	użytki rolne niezabudowane	3517,85	74,89
b)	użytki rolne zabudowane	162,96	3,47
c)	nieużytki	32,90	0,70
2.	**grunty leśne, w tym:**	**832,59**	**17,72**
a)	lasy	824,66	17,56
b)	grunty zadrzewione i zakrzewione	7,93	0,17
3.	**grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:**	**16,64**	**0,35**
a)	tereny mieszkaniowe	8,59	0,18
b)	tereny przemysłowe	0,52	0,01
c)	inne tereny zabudowane	7,53	0,16
d)	zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy	0,00	0,00
e)	tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	0,00	0,00
f)	użytki kopalne	0,00	0,00
4.	**tereny komunikacyjne, w tym:**	**129,39**	**2,75**
a)	drogi	129,39	2,75
b)	tereny kolejowe	0,00	0,00
c)	inne tereny komunikacyjne	0,00	0,00
d)	grunty przeznaczone pod budowę dróg publicznych lub linii kolejowych	0,11	0,00
5.	**grunty pod wodami, w tym:**	**4,96**	**0,11**
a)	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	4,96	0,11
b)	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	0,00	0,00
6.	**tereny różne**	**0,05**	**0,00**
7.	**użytki ekologiczne**	**0,00**	**0,00**

Rysunek 10. Użytkowanie gruntów w gminie Domanice
źródło: opracowanie własne na podstawie danych EGiB

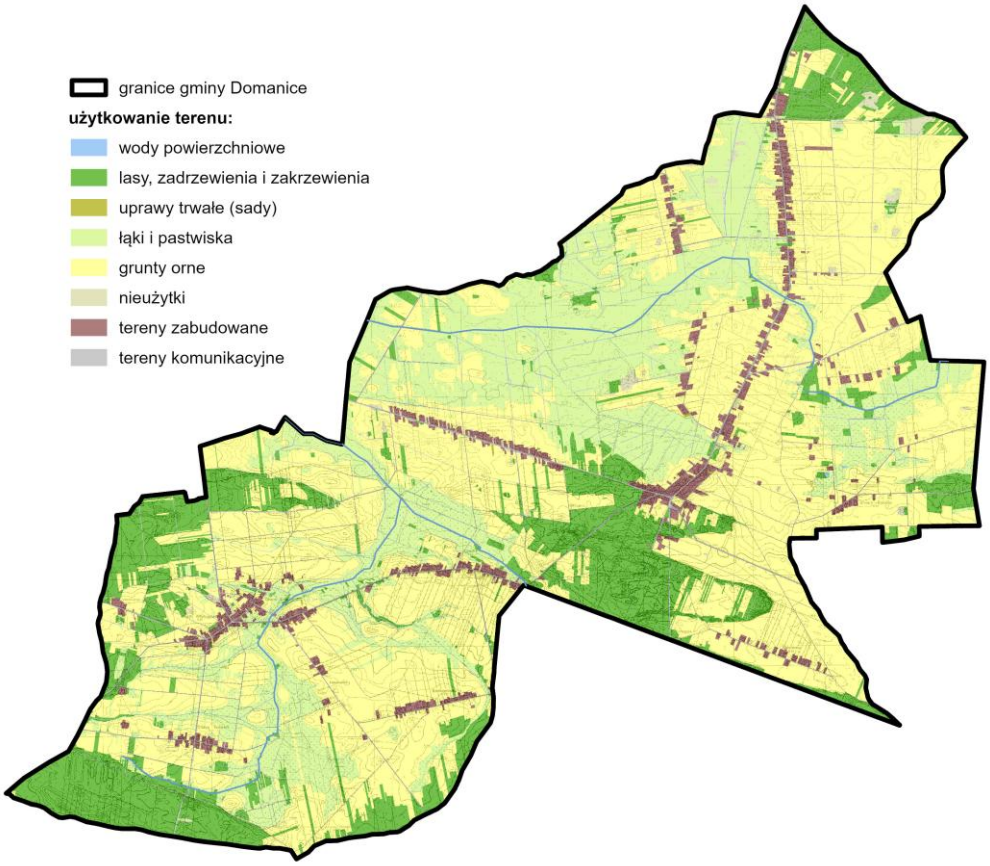

7.7 Hydrologia i hydrogeologia

Wody powierzchniowe

Na obszarze gminy Domanice występują wody powierzchniowe przede wszystkim w postaci cieków i rowów melioracyjnych. Wody stojące to głównie niewielkie stawy i oczka wodne.

Obszar gminy przynależy do dorzecza Bugu. Przeważająca część obszaru gminy położona jest w zlewni rzeki Kostrzyń, jedynie wschodnia część obszaru gminy należy do zlewni rzeki Muchawki. Oba te cieki stanowią lewe dopływy Liwca.

Kostrzyń jest główną rzeką przepływającą przez gminę. Stanowi ona lewy dopływ Liwca, który następnie zasila wody Bugu. Źródła tej rzeki znajdują się na terenie gminy Domanice. Jej całkowita długość wynosi ok. 44,8 km. Płynie ona z południowego wschodu na północny zachód, wykorzystując rozciągające się południkowo obniżenie terenu w północnej części gminy Domanice, stanowiące rozległe zagłębienie wytopiskowe. Rzeka płynie przez tereny rolnicze, głównie łąkowe. Na odcinku przepływającym przez gminę rzeka ta ma powolny bieg. Na odcinku przepływającym przez gminę Domanice Kostrzyń posiada uregulowane koryto. Lewymi dopływami tej rzeki w granicach gminy jest dopływ spod Czach i dopływ z Olszyca. Dolina Kostrzynia jest zmeliorowana, z liczną siecią rowów. Rzeka Kostrzyń stanowi wody płynące istotne dla rolnictwa.

We wschodniej części gminy, w rejonie Domanic-Kolonii, rozpoczyna swój bieg rzeka **Myrcha**, stanowiąca lewy dopływ Muchawki, płynącej poza granicami gminy. Myrcha to niewielki ciek (struga) o długości ok. 14,5 km, którego koryto biegnie głównie przez obszar gminy Wiśniew.

Na obszarze gminy większe rzeki mają również drobne, bezimienne dopływy, występują także niewielkie oczka śródbagienne oraz okresowo wypełniające się wodą (głównie po roztopach i ulewnych

deszczach) zagłębienia bezodpływowe, polodowcowe.

Rysunek 11. Wody powierzchniowe oraz zasięg zlewni poziomu 7 na terenie gminy Domanice
źródło: opracowanie własne na podstawie danych MPHP10k oraz BDOT

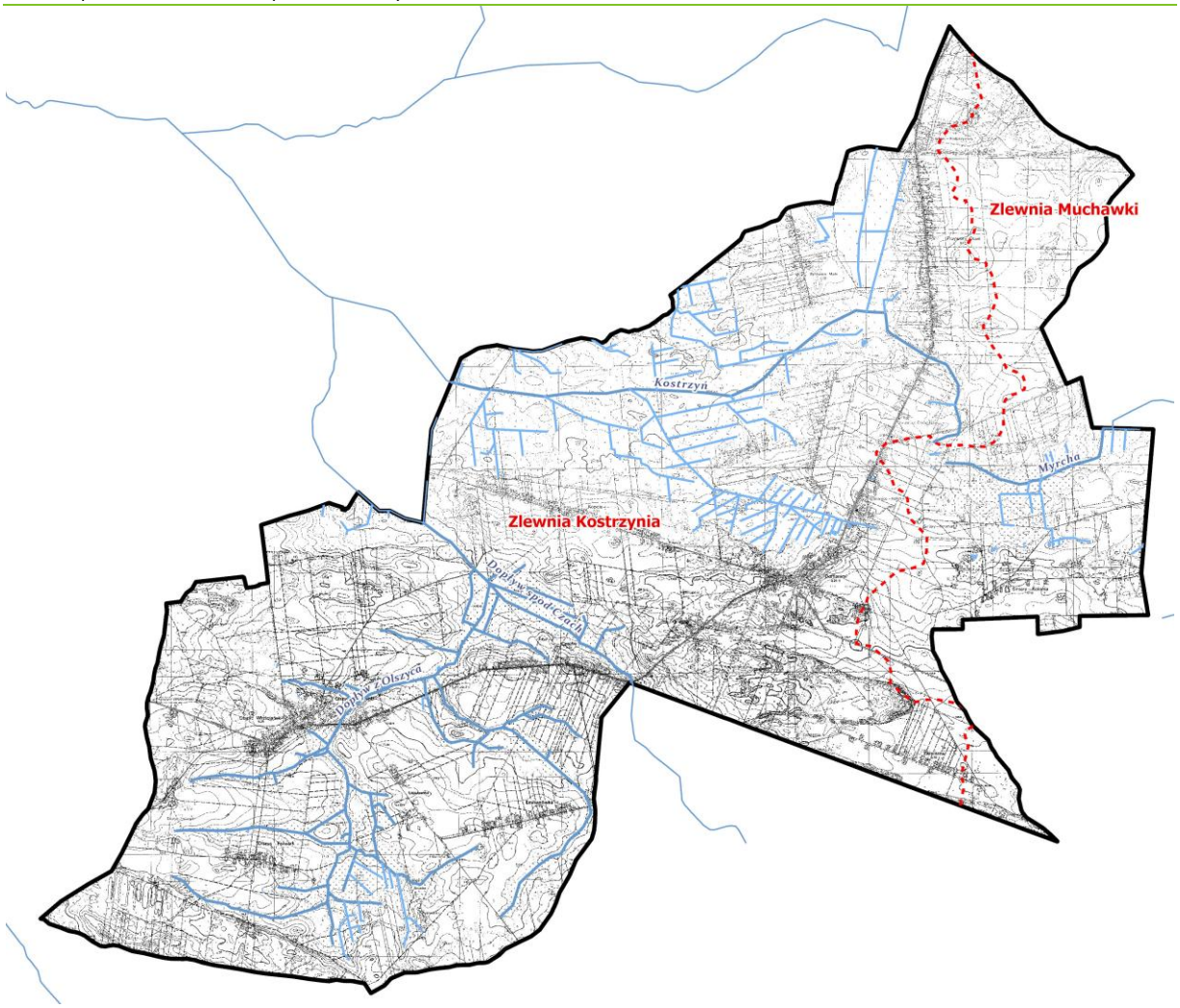

Jednolite części wód powierzchniowych

Jednolitą częścią wód powierzchniowych jest oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych: jezioro, sztuczny zbiornik wodny, ciek a także fragment morskich wód wewnętrznych itp. Większe cieki dzielone są na mniejsze odcinki stanowiące JCWP.

W układzie zlewniowym obszar gminy Domanice należy do dorzecza Wisły i zgodnie z aktualnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027) położony jest w zasięgu trzech Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- *Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego* (RW2000152671484179),
- *Muchawka do Myrchy* (RW200015267148279),
- *Świder do Świdra Wschodniego (*RW200010256139).

Rysunek 12. Rozmieszczenie JCWP na terenie gminy Domanice
źródło: opracowanie własne na podstawie danych aPGW

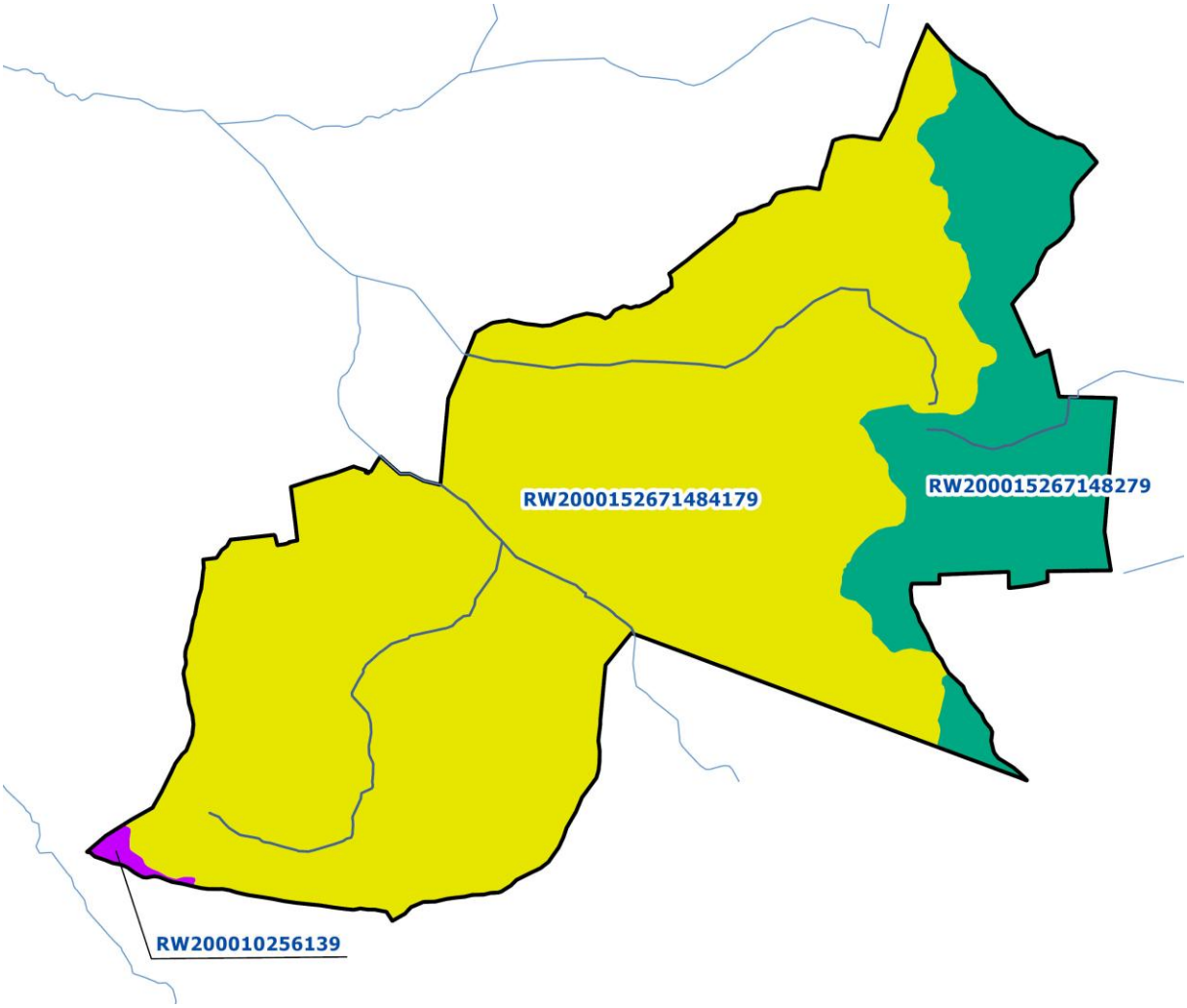

Obszary gruntów zmeliorowanych

W myśl art. 195 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1087 ze zm.) melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy. Z kolei art. 192 ust. 1 zakazuje m.in. niszczenia lub uszkadzania urządzeń wodnych, utrudniania przepływu wody w związku z wykonywaniem lub utrzymywaniem urządzeń wodnych, z tego względu należy zachować szczególną ostrożność przy wykonywaniu prac ziemnych w pobliżu rowów i rurociągów drenarskich tak aby ich nie uszkodzić.

Na terenie gminy Domanice istnieją i funkcjonują sieci urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, będących pod opieką spółek wodnych, indywidualnych właścicieli gruntów oraz pod opieką PGW Wody Polskie. Urządzenia melioracji wodnych szczegółowych zgodnie z ustawą Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960 ze zm.) to m.in. rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie, drenowania, rurociągi o średnicy poniżej 0,6 m, czy ziemne stawy rybne, jeśli służą polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby. Na obszarze gminy grunty zmeliorowane występują w granicach obrębów Przywory Małe i Śmiary-Kolonia.

Za utrzymanie i eksploatację urządzeń melioracji wodnych szczegółowych i podstawowych wraz z budowlami, prowadzenie racjonalnej gospodarki wodnej na terenach zmeliorowanych, oraz inne działania związane z wykonywaniem, bieżącym utrzymaniem oraz eksploatacją urządzeń melioracyjnych w sposób zorganizowany na obszarze gminy odpowiada Gminna Spółka Wodna Domanice.

Wody podziemne

Według regionalizacji hydrogeologicznej (Paczyński, Sadurski, 2007) obszar gminy Domanice leży w obrębie Regionu Bugu, Subregionu Bugu nizinnego. Występują tu trzeciorzędowe i czwartorzędowe piętra wodonośne.

Użytkowe poziomy wodonośne w rejonie gminy Domanice związane są z występowaniem piaszczystych i piaszczysto-żwirowych osadów czwartorzędowych (występują trzy użytkowe poziomy wodonośne – przypowierzchniowy i dwa międzymorenowe) oraz piaszczystych osadów trzeciorzędowych miocenu (występuje jeden użytkowy poziom wodonośny).

Utwory wodonośne w obrębie czwartorzędu tworzą zazwyczaj układ piętrowy o zróżnicowanym rozprzestrzenieniu. Są to lokalnie występujące od powierzchni terenu osady piaszczysto-żwirowe, a także nieciągłe warstwy międzymorenowe o ograniczonym, często lokalnym występowaniu, stanowiące dwa międzymorenowe poziomy wodonośne. Poziomy czwartorzędowe występują pojedynczo lub łącznie, lokalnie w pośredniej lub bezpośredniej więzi hydraulicznej.

- Pierwszy przypowierzchniowy poziom wodonośny czwartorzędowy stanowią osady piaszczysto-żwirowe równiny sandrowej z rozległymi tarasami kemowymi, utworzonej na przedpolu strefy czołowomorenowej zlodowacenia środkowopolskiego oraz fluwioglacjalne osady piaszczyste, lokalnie żwirowe, wypełniające obniżenie dolinne Kostrzynia. Poziom przypowierzchniowy pozbawiony jest izolacji osadami słaboprzepuszczalnymi i w konsekwencji jest wysoko zagrożony.
- Płytszy czwartorzędowy poziom międzymorenowy związany jest z obecnością osadów piaszczystych i piaszczysto-żwirowych w obrębie stropowych partii utworów zlodowacenia środkowopolskiego. Poziom ten ma ograniczone i nieciągłe rozprzestrzenienie. Za poziom główny został w rejonie Skórca i Dąbrówki. W pozostałych rejonach występowania ma znaczenie podrzędne. Generalnie, występuje na głębokości od ok. 5 do ok. 25 m. Płytki międzymorenowy poziom wodonośny odizolowany jest od powierzchni terenu kompleksem utworów słaboprzepuszczalnych o miąższości ok. 5-20 m, stąd stopień jego zagrożenia określono jako średni i niski.
- Głębszy czwartorzędowy poziom międzymorenowy budują fluwioglacjalne osady interglacjału mazowieckiego. Poziom ten cechuje się niewielkim rozprzestrzenieniem. Występuje on generalnie poniżej rzędnej 110-130 m n.p.m. Miąższość utworów wodonośnych wynosi zazwyczaj 10-15 m. Głębszy poziom międzymorenowy odizolowany jest od powierzchni terenu kompleksem utworów słaboprzepuszczalnych o miąższości od 15 do 40 m, stąd stopień jego zagrożenia określono w przewadze jako niski.

Utwory wodonośne występują ponadto w obrębie trzeciorzędu. Są to cechujące się ciągłym rozprzestrzenieniem piaski mioceńskie, stanowiące trzeciorzędowy poziom wodonośny.

- Poziom trzeciorzędowy występuje na niewielkich obszarach, na głębokości ok. 70-90 m i cechuje się miąższością od 10 do ok. 50 m. Parametry hydrogeologiczne poziomu trzeciorzędowego są słabo rozpoznane. Przykrycie poziomu stanowi kompleks utworów słaboprzepuszczalnych - glin zwałowych, iłów i mułków o miąższości od 50 do ok. 60 m, stąd stopień jego zagrożenia uznano za bardzo niski.

W przypadku gminy Domanice, w jej północno-zachodniej części użytkowy poziom wodonośny występuje w obrębie piasków średnioziarnistych trzeciorzędu (miocenu) na głębokości ok. 70-90 m. Miąższość osadów wodonośnych wynosi ok 40 m. Wydajność potencjalna studni wierconych przekracza 70 m^3/h. Poziom trzeciorzędowy jest dobrze izolowany serią osadów słaboprzepuszczalnych - glin zwałowych i mułków o miąższości przekraczającej 50 m. Stopień zagrożenia uznaje się za bardzo niski.

W części centralnej gminy występują dwa użytkowe poziomy wodonośne: czwartorzędowy i trzeciorzędowy, z których za główny uznano poziom czwartorzędowy. Stanowią go występujące od powierzchni terenu utwory piaszczyste i żwirowe o znacznej miąższości 20-40 i powyżej 40 m, malejące do 10-20 m przy granicach tej jednostki hydrogeologicznej. Wydajność potencjalna studzien zasadniczo wynosi 30-70 m^3/h, miejscami przekracza 70 m^3/h. Poziom główny pozbawiony jest ciągłej izolacji osadami słaboprzepuszczalnymi, stąd stopień zagrożenia określono jako wysoki. Poziom podrzędny - trzeciorzędowy jest słabo rozpoznany.

W południowo-zachodniej części gminy stwierdzono występowanie dwóch użytkowych poziomów

wodonośnych w czwartorzędzie i jednego w trzeciorzędzie. Za poziom główny uznano głębszy czwartorzędowy poziom międzymorenowy, w obrębie osadów piaszczysto-żwirowych interglacjału mazowieckiego, występujący na głębokości ok. 40 m. Miąższość poziomu głównego wynosi 10-20 m. Wydajność potencjalna studzien jest zmienna w szerokim zakresie od 10-30 m^3/h do ponad 70 m^3/h. Izolację poziomu głównego stanowią gliny zwałowe o miąższości przekraczającej 15 m, stąd stopień jego zagrożenia określono jako niski. Czwartorzędowy poziom podrzędny (płytszy poziom międzymorenowy) występuje w interwale 20-30 m, pod przykryciem glin zwałowych o miąższości ok. 10 m. Został ujęty w Olszycu Szlacheckim. Drugi poziom podrzędny – trzeciorzędowy – jest słabo rozpoznany.

Zwierciadło wód wgłębnych użytkowych poziomów wodonośnych w rejonie gminy Domanice ma charakter napięty i stabilizuje się na poziomie od ok. 140-160 m n.p.m., przy czym generalnie zwierciadło wody poziomu mioceńskiego stabilizuje się ok. 1-3 m poniżej zwierciadła wody poziomów czwartorzędowych. Spływ wód wgłębnych odbywa się na północny zachód i północ do doliny Liwca, stanowiącego podstawową bazę drenażu dla występujących tutaj wód podziemnych. Wody podziemne poziomu przypowierzchniowego cechują się swobodnym zwierciadłem wody, stabilizującym się na rzędnych 150-170 m n.p.m. Spływ wód odbywa się ku dolinom drenujących je cieków: Kostrzynia i Muchawki.

Jednolite części wód podziemnych

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd) są jednostkami hydrogeologicznymi, które zostały wyodrębnione na podstawie systemów krążenia wód przypowierzchniowego poziomu wodonośnego.

Zgodnie z aktualnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027) praktycznie cały obszar gminy Domanice położony jest w zasięgu Jednolitej Części Wód Podziemnych *JCWPd nr 55 (PLGW200055),* jedynie jej zachodnio-południowy skraj należy do *JCWPd nr 66 (PLGW200066).*

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP) to wydzielone szczególnie cenne i zasobne struktury wodonośne, wytypowane jako wymagające ochrony obszary, spełniające określone wymagania ilościowe i jakościowe oraz stanowiące istotne w skali kraju rezerwuary dla zaopatrzenia ludności w wodę.

Obszar gminy Domanice w całości położony jest w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 – Subniecka warszawska. Jest to zbiornik paleogeńsko-neogeński. Obejmuje on trzeciorzędowe piętro wodonośne — poziom oligoceński, który budują znacznej miąższości piaski drobno- i średnioziarniste występujące na głębokości 230 m p.p.t. Zbiornik ten nie posiada opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej.

Wody podziemne GZWP podlegają ochronie prawnej na tych samych zasadach, co wszystkie wody podziemne, a ponadto mogą być objęte dodatkową ochroną obszarową poprzez ustanowienie obszarów ochronnych. Obszary ochronne są ustanawiane przez wojewodę, w drodze aktu prawa miejscowego, na wniosek Wód Polskich. Dla GZWP nr 215 nie ustanowiono obecnie obszarów ochronnych.

7.8 Zaopatrzenie w wodę

W 2023 r. z sieci wodociągowej korzystało 82,9% ogółu ludności gminy Domanice[11]. Łączna długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) wynosiła 38,8 km[12].

Zasilanie w wodę Gminy Domanice do celów bytowo-gospodarczych odbywa się poprzez dwa istniejące ujęcia wód wgłębnych, tj.:

- z ujęcia w miejscowości Olszyc Szlachecki składającego się z dwóch studni o głębokościach 58,0 m i 54,0 m oraz wydajności eksploatacyjnej otworów 64,0 m^3/h i 33 m^3/h, a także ze stacji uzdatniania wody – ujęcie to zasila wodociąg wiejski „Olszyc Szlachecki”;

[11] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2023
[12] j.w.

- z ujęcia w miejscowości Domanice-Kolonia składającego się z dwóch studni o wydajności eksploatacyjnej otworu wynoszącej 40 m^3/h, pobierana z ujęć woda nie wymaga uzdatniania – ujęcie to zasila wodociąg wiejski „Domanice".

Wodociąg wiejski „Olszyc Szlachecki" swoim zasięgiem obejmuje miejscowości: Olszyc Szlachecki, Olszyc Włościański, Olszyc Folwark, Czachy i Emilianówka.

Wodociąg wiejski „Domanice" swoim zasięgiem obejmuje miejscowości: Domanice, Domanice-Kolonia, Podzdrój, Przywory Duże, Przywory Małe, Pieńki, Kopcie, Śmiary-Kolonia i Zażelazna.

Na terenie gminy znajdują się również inne ujęcia wód podziemnych pobierające wodę m.in. na cele rolnicze oraz zasilające antropogeniczne zbiorniki wodne.

Tabela 4. Ujęcia wód na terenie gminy Domanice, dla których wydano pozwolenia wodnoprawne
źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie

lp.	lokalizacja	opis	Pozwolenie wodnoprawne (PWP)	data obowiązywania PWP	strefa ochrony bezpośr.
UJĘCIA PODZIEMNE					
1	dz. ew. 556/6 obr. Olszyc Szlachecki	pobór wód podziemnych na cele zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	LU.ZUZ.2.4210.280.2023.MN Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dn. 15.12.2023	18.01.2054	+
2	dz. ew. 423 obr. Olszyc Szlachecki	pobór wód podziemnych na cele zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	LU.ZUZ.2.4210.280.2023.MN Dyrektor Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dn. 15.12.2023	18.01.2054	+
3	dz. ew. 277/11 obr. Domanice Kolonia	pobór wód podziemnych na cele nawadniania upraw rolnych i uzupełnianie stawu	RB.6223/7/05 Starosta Siedlecki z dn. 17.05.2005	31.05.2025	+
4	dz. ew. 283/2 obr. Domanice Kolonia	pobór wód podziemnych na cele zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia	RŚ.6341.23.2012 Starosta Siedlecki z dn. 09.05.2012	08.05.2032	+

Zapewnieniu odpowiedniej jakości wód ujmowanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ochronie zasobów wodnych, służy m.in. ustanawianie stref ochronnych ujęć wody. Strefę ochronną stanowi obszar, na którym obowiązują nakazy, zakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wód. Strefa ochronna może obejmować wyłącznie teren ochrony bezpośredniej albo teren ochrony bezpośredniej i teren ochrony pośredniej. Strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ustanawia się dla każdego ujęcia wody, z wyłączeniem ujęć wody służących do zwykłego korzystania z wód. Teren ochrony pośredniej ujęcia wód podziemnych obejmuje obszar zasilania ujęcia wody.

Obszar gminy Domanice znajduje się poza zasięgiem stref ochronnych obejmujących tereny ochrony pośredniej ujęć wód. Decyzjami Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie ustanowione zostały natomiast strefy ochronne obejmujące wyłącznie teren ochrony bezpośredniej ujęć wód:

1. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.51.2018.AK, (dz. ew. nr 423 i nr 556/6, obr. Olszyc Szlachecki, strefa ochrony bezpośredniej obejmuje studnie i ich bezpośrednie sąsiedztwo w promieniu 10,0 m od osi studni);
2. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 15.10.2018 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.52.2018.AK (dz. ew. nr 283/, 283/3 i 283/8 obr. Domanice-Kolonia, strefa ochrony bezpośredniej obejmuje studnie i ich bezpośrednie sąsiedztwo w promieniu 15,0 m od osi studni);
3. Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Sokołowie Podlaskim z dnia 26.02.2020 r., znak: LU.ZUZ.2.4100.5.2020.AK (dz. ew. nr 277/11 obr. Domanice-Kolonia, strefa ochrony bezpośredniej obejmuje studnię i jej bezpośrednie sąsiedztwo na obszarze czworokąta o bokach 2,0 i 1,6 m).

Na ustanowionych strefach ochrony bezpośredniej obowiązują następujące zakazy i nakazy:

- zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody,
- nakaz odprowadzania wód opadowych lub roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- nakaz zagospodarowania terenu zielenią,
- nakaz odprowadzania poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieków z urządzeń sanitarnych przeznaczonych do użytku dla osób zatrudnionych przy obsłudze służących do poboru wody,
- nakaz ograniczenia wyłącznie do niezbędnych potrzeb przebywania osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Rysunek 13. Lokalizacja ujęć wód podziemnych na terenie gminy Domanice
źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Lublinie

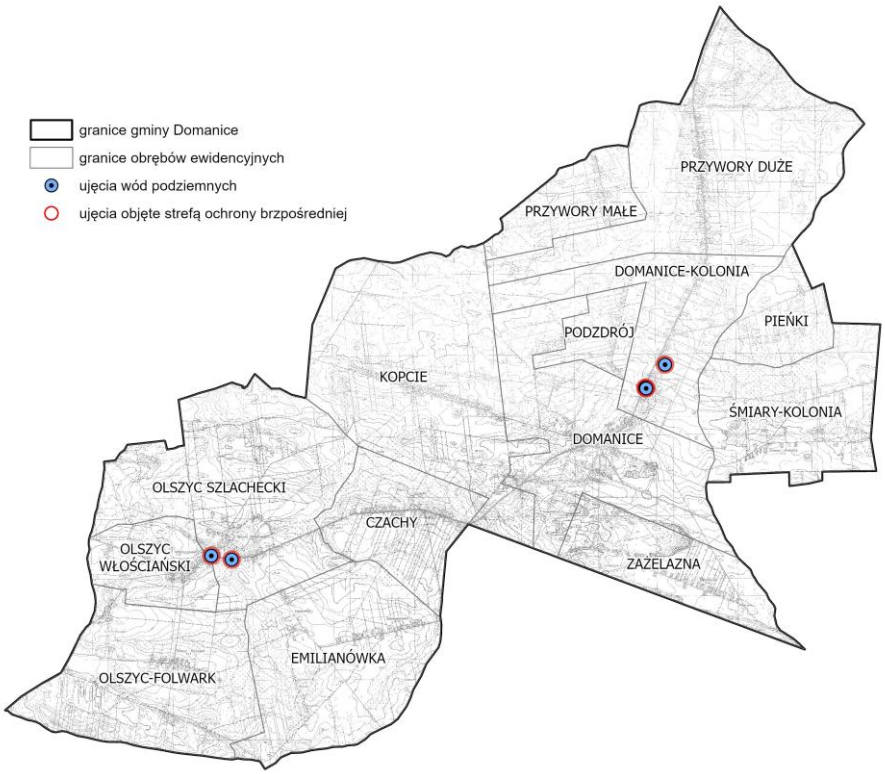

7.9 Warunki klimatyczne

Według podziału klimatycznego Polski, gmina Domanice położona jest w obrębie Mazowiecko-Podlaskiego regionu klimatycznego. Klimat tego regionu jest zimniejszy niż w centralnej Polsce – wykazuje on cechy charakterystyczne dla ostrego klimatu kontynentalnego.

Klimat w rejonie gminy Domanice charakteryzuje się krótką, późną wiosną, stosunkowo długim i ciepłym latem oraz długą i chłodną zimą z trwałą pokrywa śnieżną. Okres wegetacyjny jest stosunkowo krótki, trwa średnio 210-220 dni. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi od 6,9°C do 7,1°C. Średnia roczna suma opadów waha się w granicach 650-620 mm. Maksimum opadów występuje w lipcu, najniższe opady przypadają w okresie styczeń – kwiecień.

7.10 Flora

Roślinność występująca na obszarze gminy Domanice zdominowana jest przez uprawy rolne. Na terenach uprawnych występują gatunki typowo polne lub charakterystyczne dla półotwartego krajobrazu

rolniczego. Znaczne rozdrobnienie pól oraz duża liczba zadrzewień, pojedynczych drzew lub ich zgrupowań na miedzach, szpalery drzew wzdłuż dróg dojazdowych do pól i łąk oraz rozproszona zabudowa wiejska sprzyja występowaniu wielu gatunków roślin i zwierząt, szczególnie środowisk półotwartych i ekotonowych.

Północną i północno-środkową część gminy w znacznym stopniu zajmują użytki zielone z największym udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk i pastwisk. Występują one przede wszystkim w dolinie Kostrzynia. Większe kompleksy łąk występują także wzdłuż dopływów Kostrzynia w części zachodniej oraz wzdłuż rzeki Myrchy w części wschodniej gminy. Z zespołów łąkowych i pastwiskowych powierzchniowo dominują łąki owsicowe, ostrożeniowe i zbiorowiska ziołoroślowe złożone z wysokich roślin dwuliściennych. Na całym obszarze łąk w dolinie Kostrzynia występują łozowiska, najczęściej w formie niewielkich kęp i na obrzeżach olsów. Doliny rzeczne mają szczególne znaczenie z przyrodniczego puntu widzenia, gdyż w ich granicach występują rzadkie i zagrożone siedliska przyrodnicze, gatunki roślin oraz zwierząt.

Zbiorowiska leśne

Lesistość gminy Domanice nie jest wysoka - wynosi ok. 17,4%[13]. Niewielkie lasy i zadrzewienia są rozproszone na całym terenie gminy. Największe kompleksy leśne zajmują powierzchnię 150-200 ha. Występują one w północnej części gminy w obrębie Przywory Duże, w części zachodniej w obrębie Olszyc Szlachecki, w części zachodnio-południowej w obrębie Olszyc-Folwark i w części południowej gminy, w obrębach Domanice i Zażelazna. Są to zazwyczaj lasy własności prywatnej, większe kompleksy lasów Skarbu Państwa znajdują się w obrębie Domanice, Olszyc Szlachecki i Kopcie. Wszystkie lasy Skarbu Państwa stanowią zaledwie 17% wszystkich terenów leśnych w granicach gminy.

Tabela 5. Lasy Skarbu Państwa i lasy prywatne w granicach gminy Domanice
źródło: Bank Danych o Lasach (stan na rok 2023), Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, 2024

obręb	powierzchnia lasów [ha]		lasy ochronne w miastach i wokół miast [ha]
	Skarbu Państwa	prywatnych	
Czachy	0,11	12,39	0
Domanice	91,14	37,48	0
Domanice-Kolonia	0	4,32	1,9611
Emilianówka	2,66	58,07	0
Kopcie	10,71	50,00	0,99
Olszyc-Folwark	1,24	179,06	0
Olszyc Szlachecki	27,76	99,85	0
Olszyc Włościański	1,39	23,09	0
Pieńki	0	22,19	22,1941
Podzdrój	0	2,88	0,6769
Przywory Duże	2,48	83,83	83,8289
Przywory Małe	0	7,54	7,5429
Śmiary-Kolonia	0,13	31,57	4,8892
Zażelazna	4,76	69,85	0

Na analizowanym terenie występują przede wszystkim zbiorowiska roślinności borów świeżych i mieszanych świeżych z sosną jako gatunkiem dominującym. Mniejsze powierzchnie zajmują lasy mieszane świeże i wilgotne, w których dominuje dąb szypułkowy i sosna, lasy świeże, gdzie pospolicie występuje dąb szypułkowy i jesion, a także olsy z dominującą w nich olszą – występują one głównie w rejonie cieków.

[13] dane GUS za rok 2023

Z uwagi na strukturę siedlisk na terenach leśnych gminy spotkać można zarówno gatunki przywiązane do siedlisk borowych, jak i gatunki siedlisk żyźniejszych. Najpospolitsze gatunki borowe to: borówka czernica, trzcinnik leśny, borówka brusznica, trzęślica modra, siódmaczek leśny, konwalijka dwulistna, rokietnik pospolity, gajnik lśniący i widłozęb falisty. Siedliska żyźniejsze charakteryzują się występowaniem takich gatunków jak: zawilec gajowy, gajowiec żółty, szczawik zajęczy, możylinek trójnerwowy, prosownica rozpierzchła, gwiazdnica wielkokwiatowa, kopytnik pospolity, dąbrówka rozłogowa i in. Typowe dla olsów są: turzyca długokłosa, kosaciec żółty, nerecznica błotna, psianka słodkogórz oraz częsta na przesuszonych olsach, pokrzywa zwyczajna.

Stan sanitarny lasów jest zadowalający. Sporadycznie występujący posusz jest usuwany na bieżąco.

Lasy na terenie gminy Domanice pełnią funkcje gospodarcze i ochronne. Lasy pełniące funkcje ochronne na obszarze gminy to wyłącznie lasy własności prywatnej – są to lasy ochronne wokół miast[14] – funkcja tych lasów wiąże się z ich położeniem w sąsiedztwie miasta Siedlce. Spełniają przede wszystkim funkcje związane z wypoczynkiem i rekreacją w lasach (dotyczy części lasów położonych w obrębach Domanice-Kolonia, Kopcie, Pieńki, Podzdrój, Przywory Duże, Przywory Małe i Śmiary-Kolonia)

W lasach zabrania się[15]:

1) zanieczyszczania gleby i wód,
2) zaśmiecania,
3) rozkopywania gruntu,
4) niszczenia grzybów oraz grzybni,
5) niszczenia lub uszkadzania drzew, krzewów lub innych roślin,
6) niszczenia urządzeń i obiektów gospodarczych, turystycznych i technicznych oraz znaków i tablic,
7) zbierania płodów runa leśnego w oznakowanych miejscach zabronionych,
8) rozgarniania i zbierania ściółki,
9) wypasu zwierząt gospodarskich,
10) biwakowania poza miejscami wyznaczonymi przez właściciela lasu lub nadleśniczego,
11) wybierania jaj i piskląt, niszczenia lęgowisk i gniazd ptasich, a także niszczenia legowisk, nor i mrowisk,
12) płoszenia, ścigania, chwytania i zabijania dziko żyjących zwierząt,
13) puszczania psów luzem,
14) hałasowania oraz używania sygnałów dźwiękowych, z wyjątkiem przypadków wymagających wszczęcia alarmu.

Przepisy pkt 3 i 5 nie dotyczą czynności związanych z gospodarką leśną, a pkt 12-14 nie dotyczą polowań.

Właściciele lasów mają obowiązek przestrzegać przepisów Ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. 2024 poz. 530 ze zm.) oraz Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2024 poz. 1478) wraz z aktami wykonawczymi. Planowane trzebieże i rębnie powinno się wykonywać poza okresem lęgowym ptaków trwającym od 1 marca do połowy października. Zgodnie z art. 52 ustawy o ochronie przyrody z dn. 16 kwietnia 2004 r., w stosunku do gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone (…) odstępstwa od zakazów, dotyczące: usuwania gniazd od 16 października do końca lutego, gniazd z budek dla ptaków i ssaków, gniazd ptasich z obiektów budowlanych lub terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne. Należy dążyć do pozostawienia martwego drewna, wydzielającego się naturalnie oraz drzew nietypowych, ze względu na ochronę miejsc lęgowych ptaków, a także zapewnienie miejsc bytowania nietoperzy oraz płazów i gadów. Ze względu na wymagania dobrej praktyki leśnej należy pozostawiać drzewa dziuplaste (martwe i żywe), z wyjątkiem drzew stanowiących zagrożenie dla

[14] w granicach miast i położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców

[15] Za: Uproszczony Plan Urządzenia Lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych – projekt, 2024

bezpieczeństwa, zdrowia i życia ludzi, a także przy wykonaniu każdej formy rębni (przy powierzchni zrębu większej niż 1 ha) zaleca się projektowanie kęp ekologicznych w formie biogrup, stanowiących 5% powierzchni manipulacyjnej. W okolicach źródlisk, jezior, rzek naturalnych zaleca się zachowanie stref ekotonu bez cięć zupełnych o szerokości 25 m, a w odległości 10 m od linii brzegowej zaleca się pozostawienie powierzchni bez zabiegu i uprzątania. W ramach zrównoważonej gospodarki leśnej przebudowa drzewostanów oraz racjonalne gospodarowanie w lasach powinny uwzględniać odnowienia gatunkami rodzimymi i zgodnymi z siedliskiem. W celu należytego zachowania występujących na terenach leśnych chronionych gatunków zaleca się stosowanie dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 27 marca 2023 roku w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej (Dz. U. 2023 poz. 672) przejawiającej się m. in. przez: ~przed przystąpieniem do prac leśnych przeprowadzenie oględzin w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych (uwzględnić należy gniazda, nory, dziuple, legowiska, tokowiska, itp) oraz oznaczenie stanowisk.

Rysunek 14. Lasy w gminie Domanice
źródło: opracowanie własne na podstawie danych Nadleśnictw: Siedlce, Łuków oraz Uproszczonych Planów Urządzenia Lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych dla poszczególnych obrębów w gminie Domanice – projekt, 2024

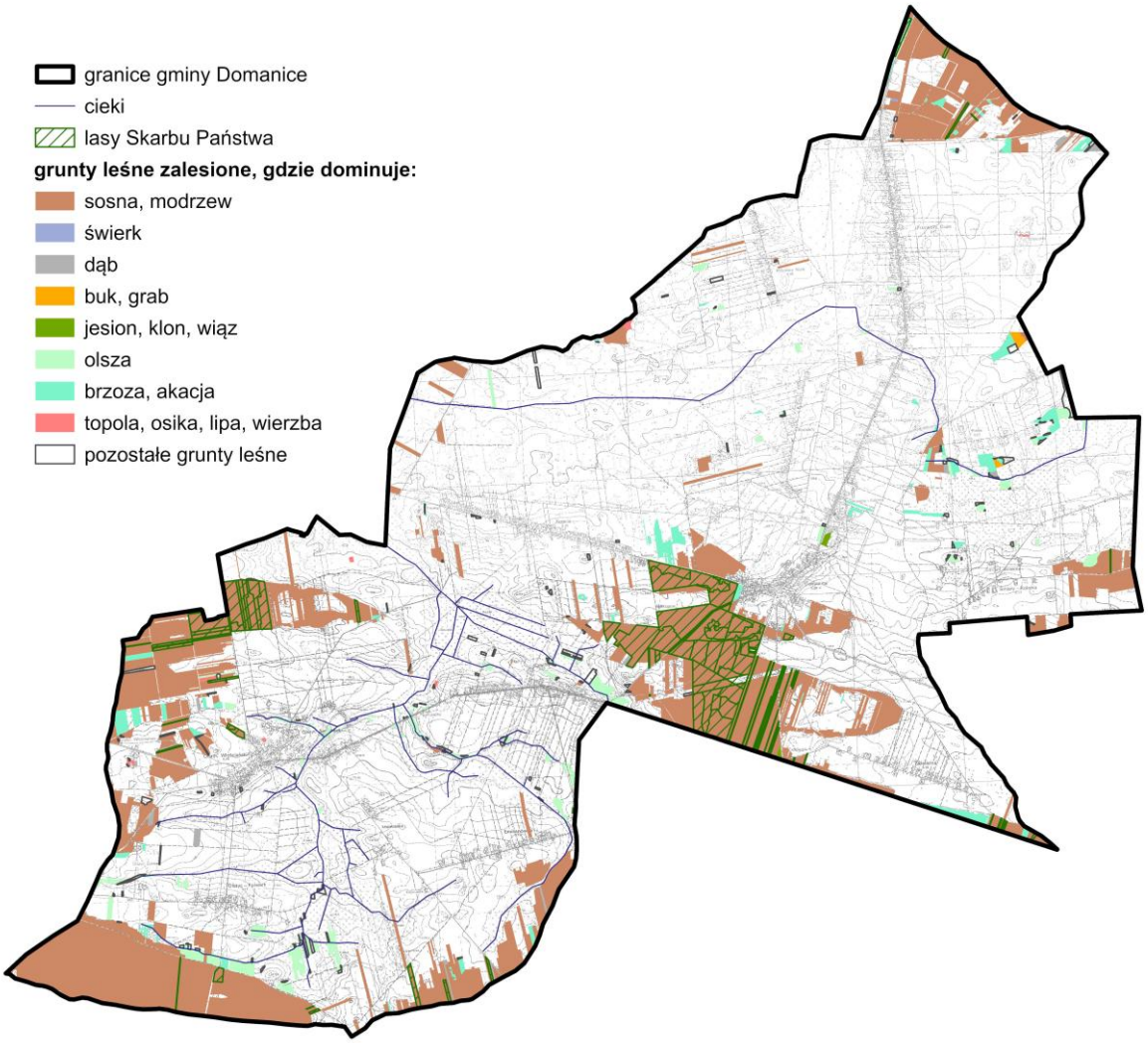

7.11 Fauna

Świat zwierząt jest stosunkowo bogaty. W gminie występują zarówno gatunki powszechnie spotykane w Polsce, jak i te rzadsze. Najcenniejszymi obszarami występowania zwierząt w gminie Domanice jest dolina Kostrzynia i jego dopływów, w tym ekstensywnie użytkowane tereny otwarte znajdujące się w jej obrębie,

a także tereny leśne występujące na obszarze gminy, szczególnie lasy położone w zasięgu obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie.

W dolinie Kostrzynia występują rzadkie i zagrożone w skali europejskiej gatunki ptaków, znajdujące tu optymalne siedliska bytowania, rozrodu i żerowania. O charakterze tego obszaru decydują przede wszystkim trwałe użytki zielone położone w dolinie rzecznej. Gatunkami ptaków spotykanymi w dolinie Kostrzynia są: zielonka, derkacz, rybitwa czarna, podróżniczek i dziwonia. Poza tym na obszarze spotkać także można bąka, bielika, błotniaka łąkowego i błotniaka stawowego, bociana białego, dzięcioła czarnego, kropiatkę, kszyka, lelka, lerkę, łabędzia czarnodziobego, orlika krzykliwego, ortolana, pustułkę, świergotka polnego, trzmielojada, zimorodka i żurawia, a także krzyżówkę, przepiórkę i czajkę.

W rzece Kostrzyń, przepływającej przez obszar gminy Domanice, stwierdzono występowanie takich gatunków ryb jak: piskorz, koza, płoć, jelec, kiełb, słonecznica, lin, ukleja, karaś srebrzysty, okoń, szczupak, ciernik, przy czym należy mieć na względzie, że przez obszar tej gminy przepływa jedynie górny odcinek rzeki, w którym niektóre ww. gatunki ryb mogą nie występować. W rowach melioracyjnych, nawet przy skrajnie niskim poziomie wody, utrzymują się tylko ciernik i słonecznica.

Na obszarze gminy, na terenach podmokłych, w rejonie rowów melioracyjnych i stawów, stwierdzono występowanie płazów takich jak: ropucha szara, traszka zwyczajna i żaba trawna, a także żaba zielona[16]. Spośród gadów stwierdzono obecność jaszczurki zwinki.

Tereny leśne objęte ochroną w ramach obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie to miejsce występowania lelka, będącego przedmiotem ochrony na tym obszarze. Z innych ważnych gatunków ptaków występujących w Lasach Łukowskich można wymienić: świergotka polnego i łąkowego, orlika krzykliwego, sowę błotną, bociana czarnego, bociana białego, dzięcioła średniego, dzięcioła czarnego, ortolana, muchołówkę małą, żurawia, gąsiorka, lerkę, trzmielojada, jarzębatkę. Tereny gminy stanowią także miejsca lęgowe dla kwiczołów, łozówek, mazurków, modraszek, oknówek, piecuszków, piegż, pierwiosnków, pliszek, potrzeszczy, pokląsek, skowronków, trznadli, derkaczy i wielu innych gatunków ptaków.

Ponadto w granicach gminy występują gatunki zwierząt łownych: zwierzyna gruba, bytująca przede wszystkim na terenach leśnych lub na pograniczu lasu i pól: jeleń, sarna oraz dzik, a także zwierzyna drobna, bytująca przede wszystkim na terenach polnych: zając, bażant, kuropatwa. W większej ilości występują także lisy. W rejonach gminy ostatnimi czasy odnotowuje się także dynamiczny wzrost populacji bobrów - zwłaszcza w obszarach, gdzie występują siedliska wilgotne i bagienne

7.12 Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Domanice występują obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (t.j. Dz. U. z 2024r., poz. 1098). Są to:

- obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie (PLB060010),
- Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- 5 użytków ekologicznych: Żabie bagno, Kumak, Żabi dołek, Potrzos i Grzebiuszka,
- 1 pomnik przyrody – skupisko głazów narzutowych.

[16] jest to termin określający trzy gatunki żab: wodnej, jeziorkowej i śmieszki

Rysunek 15. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Domanice i na terenach sąsiednich
źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

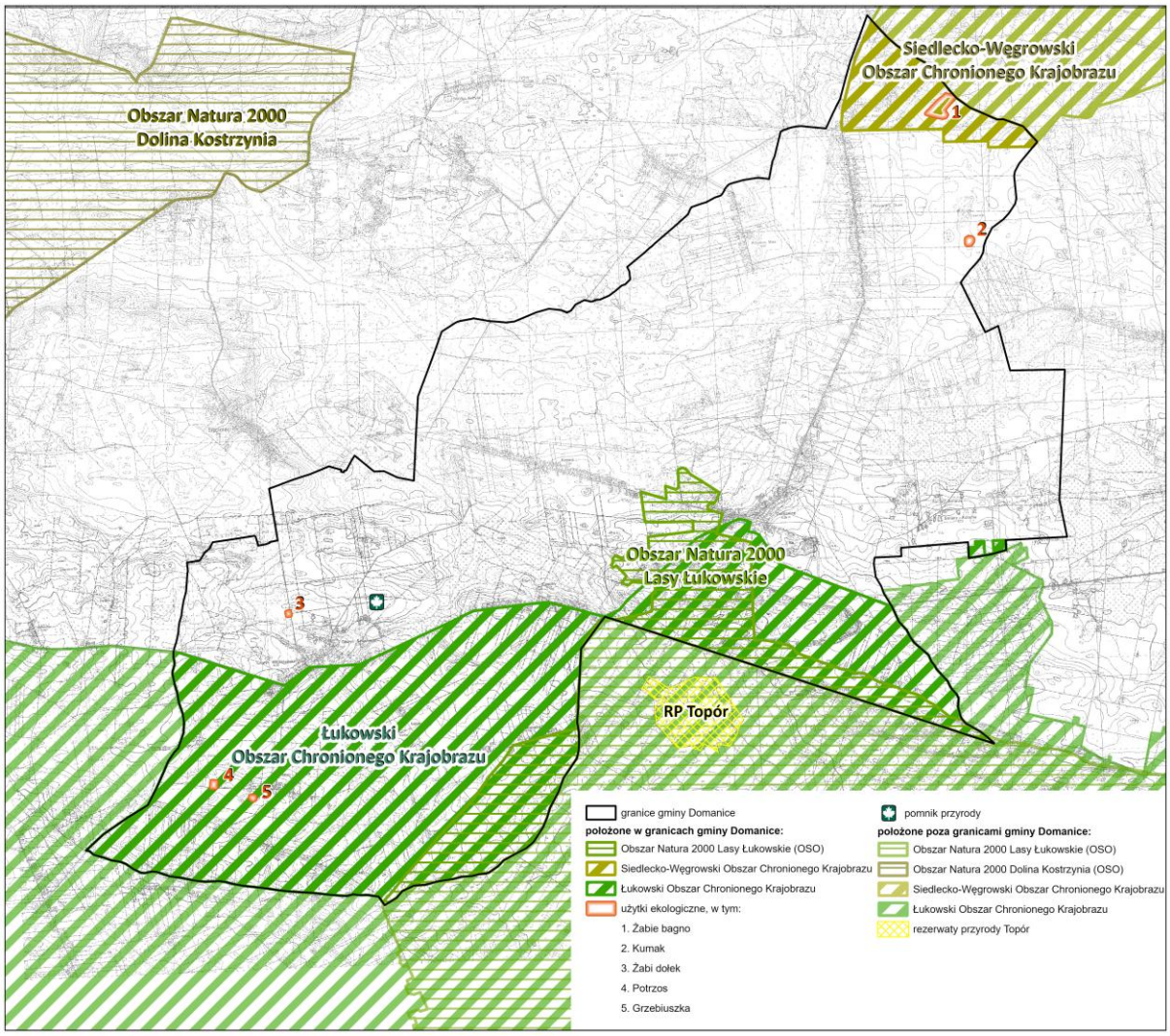

7.12.1 Obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie

W ramach programu Natura 2000 wyznaczone zostały dwa rodzaje obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) - tzw. obszary „ptasie" oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO) - tzw. obszary „siedliskowe".

Obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie PLB060010 stanowi obszar specjalnej ochrony ptaków (OSO). Obszar ten został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 198, poz. 1226)[17]. Obecnie obowiązującym aktem wyznaczającym obszar jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133).

Wszelkie działania podejmowane w granicach i sąsiedztwie obszarów Natura 2000 nie mogą:

- pogorszyć stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,

[17] stanowiącym nowelizację rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z 2004 r., Nr 229, poz. 2313)

- pogorszyć integralności obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie o całkowitej powierzchni 11488,44 ha obejmuje kompleks leśny Lasów Łukowskich, w którym leżą obszary źródłowiskowe rzek Krzna Południowa, Krzna Północna, Kostrzyń i Świder. W granicach gminy Domanice powierzchnia obszaru wynosi ok. 391,18 ha. Jest to obszar mający znaczenie dla lelka (*Caprimulgus europaeus)* – jest to jedyny gatunek, będący aktualnie przedmiotem ochrony w tym obszarze. Lasy Łukowskie zajmują sfałdowaną równinę, której piaszczyste gleby porastają drzewostany borowe, z przewagą borów sosnowych, zarówno suchych jak i wilgotnych. W wilgotnych zagłębieniach występują grądy oraz łęgi olchowe i olchowo-jesionowe. Ważnym zbiorowiskiem są bory mieszane ze znaczącym udziałem jodły. Miejscami zachowały się siedliska bagienne. Enklawy śródleśne stanowią łąki i pola.

W obszarze Natura 2000 Lasy Łukowskie, oprócz stanowiącego przedmiot jego ochrony lelka, występują także inne gatunki ptaków, tj.: świergotek polny (*Anthus campestris*), orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*), sowa błotna (*Asio flammeus*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), bocian biały (*Ciconia ciconia*), dzięcioł średni (*Dendrocopos medius*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), ortolan (*Emberiza hortulana*), muchołówka mała (*Ficedula parva*), żuraw (*Grus, grus*), gąsiorek (*Lanius collurio*), lerka (*Lullula arborea*), trzmielojad (*Pernis apivorus*) i jarzębatka (*Sylvia nisoria*), przy czym populacje tych gatunków nie mają na tyle wysokich liczebności, aby spełniały podstawowe kryterium co najmniej 1% krajowej populacji, zatem nie są przedmiotami ochrony w obszarze.

Dla obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie nie ustanowiono odrębnego planu zadań ochronnych – zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie, w części pokrywającej się z obszarem będącym w zarządzie Nadleśnictwa Łuków, uwzględniony został w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Łuków na lata 2025-2034 (PUL 2025) zatwierdzonym przez Ministra Klimatu i Środowiska na podstawie pisma nr DLŁ-WGL.8100.38.2025.MP z dnia 11 sierpnia 2025 r. W PUL 2025 zidentyfikowano istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony lelka oraz jego siedliska, a także wyznaczono działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

W obowiązującym PUL 2025 jako działania ochronne w stosunku do lelka wymieniono zalecenia odnośnie właściwej gospodarki leśnej, w tym pielęgnowania gleby, na wydzieleniach obrębu Kryńszczak (gm. wiejska Łuków, m. Łuków, gm. wiejska Trzebieszów) oraz monitoring siedlisk i kontrolę liczebności lelka na terenie Obszaru. Jako podmioty odpowiedzialne za wykonanie ww. działań wskazano RDOŚ w Lublinie i Nadleśniczego Nadleśnictwa Łuków. Nie stwierdzono konieczności zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw.

7.12.2 Obszar chronionego krajobrazu

Przez obszar gminy Domanice biegną granice dwóch obszarów chronionego krajobrazu:

- Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w północno-wschodniej części gminy,
- Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w południowej części gminy.

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu rozciąga się na Wysoczyźnie Siedleckiej między Siedlcami a Węgrowem. Jego powierzchnia wynosi 34696,63 ha, z czego w granicach gminy Domanice jest to ok. 123,41 ha zlokalizowane w północno-wschodniej jej części. Siedlecko-Węgrowski OChK obejmuje m.in. rezerwaty przyrody "Gołobórz" i "Stawy Broszkowskie" oraz 12 pomników przyrody (wszystkie zlokalizowane poza obszarem gminy Domanice). Przez niemal cały obszar przepływa rzeka Liwiec. Krajobraz ma charakter rolniczy.

Siedlecko-Węgrowski OChK został utworzony na podstawie Uchwały Nr XVII/99/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 28 października 1986 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN z 1986 r. Nr 11, poz. 130). Aktualnie dla ww. obszaru chronionego krajobrazu obowiązuje Uchwała nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2018 r. poz. 9054), uzupełniona Uchwałą nr 107/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 23 maja 2023 r. (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2023 r. poz. 6612). Zgodnie z ww. uchwałami na terenie OChK zakazuje się:

1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych,
5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości od 20 do 100 m od:
   a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
   b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

      - z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

W odniesieniu do ww. zakazów obowiązują odstępstwa wskazane w art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a także inne, wyszczególnione w przytoczonej powyżej uchwale, tj.:

1. Zakaz, o którym mowa w pkt. 1, nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego, turystyce oraz przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym.
2. Zakaz, o którym mowa w pkt. 2, nie dotyczy:
   1) tworzących zadrzewienia śródpolne:
      a) krzewów rosnących w skupisku o powierzchni do 25 m²,
      b) drzew, których obwód pnia na wysokości 130 cm nie przekracza 30 cm,

      - których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia gruntów nieużytkowanych do użytkowania rolniczego;
   2) drzew i krzewów, które obumarły lub nie rokują szansy na przeżycie (w tym złomów i wywrotów), które zagrażają bezpieczeństwu ludzi i mienia;
   3) zadrzewień śródpolnych i przydrożnych na obszarach przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.
3. Zakaz, o którym mowa w pkt. 3, nie dotyczy wydobywania piasku i żwiru na powierzchni nieprzekraczającej 2 ha przy przewidywanym rocznym wydobyciu nieprzekraczającym 20 000 m^3, jeżeli działalność będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych - zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze.
4. Zakaz, o którym mowa w pkt 2 i 3 nie dotyczy działek nr ewid.: 715/2, 732/2, 733/2, 761/6 i 761/7 obręb Niwiski, gmina Mokobody.
5. Zakaz, o którym mowa w pkt. 4, nie dotyczy terenów, na których wykonywanie prac ziemnych związane jest z koncesją na wydobywanie kopalin ze złóż.
6. Zakaz, o którym mowa w pkt. 7, nie dotyczy stref wyłączonych z zakazu zabudowy oznaczonych w załącznikach nr 3 i 4 do uchwały.
7. Zakaz o którym mowa w pkt. 7, nie dotyczy obiektów służących turystyce wodnej.

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest w granicach dwóch województw: lubelskiego i mazowieckiego. Obejmuje on tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Całkowita powierzchnia tego Obszaru na terenie województwa mazowieckiego wynosi 4331,30 ha, z czego w granicach gminy Domanice jest to ok. 1535,94 ha zlokalizowane w południowej jej części.

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony na podstawie Uchwały Nr XVII/99/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 28 października 1986 roku w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. WRN z 1986 r. Nr 11, poz. 130). Aktualnie dla ww. obszaru chronionego krajobrazu w części położonej w województwie mazowieckim (w tym w gminie Domanice) obowiązuje Uchwała Nr 67/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Maz. z 2024 r., poz. 8357), zgodnie z którą na terenie OChK zakazuje się:

1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, z późn. zm.);
2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
3) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
6) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
7) budowania, w części objętej strefą obszaru Natura 2000, nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:
   a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
   b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, 1688, 1890, 1963 i 2029)

   – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej;
8) budowania, w części nie objętej strefą obszaru Natura 2000, nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 50 m od:
   a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
   b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

   – z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

W odniesieniu do ww. zakazów obowiązują odstępstwa wskazane w art. 24 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a także inne, wyszczególnione w przytoczonej powyżej uchwale, tj.:

1. Zakaz, o którym mowa w pkt. 1, nie dotyczy przedsięwzięć służących obsłudze ruchu komunikacyjnego,

turystyce, przedsięwzięć bezpośrednio związanych z rolnictwem i przemysłem spożywczym.

2. Zakaz, o którym mowa w pkt 3, nie dotyczy wydobywania piasku i żwiru na powierzchni nie przekraczającej 2ha przy przewidywanym rocznym wydobyciu nie przekraczającym 20.000 m3 , jeżeli działalność będzie prowadzona bez użycia materiałów wybuchowych - zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633, 1688 i 2029 oraz z 2024 r. poz. 834) oraz zgodnie z ustaleniami obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
3. Zakazy, o których mowa w pkt 2, 4 i 5, nie dotyczą fragmentu obszaru, dla którego wykonywanie określonych prac odbywa się wyłącznie na podstawie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż, uzyskanej i obowiązującej do dnia wejścia w życie niniejszej uchwały.
4. Zakaz, o którym mowa w pkt 7, nie dotyczy obszarów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

7.12.3 Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

W granicach gminy Domanice zlokalizowanych jest pięć użytków ekologicznych:

1. Żabie bagno,
2. Kumak,
3. Żabi dołek,
4. Potrzos,
5. Grzebiuszka.

Wszystkie powyższe użytki ekologiczne zostały utworzone Uchwałą Nr XXVI/168/2002 Rady Gminy w Domanicach z dnia 28 czerwca 2002 r. w sprawie wprowadzenia użytków ekologicznych o nazwach: „Kumak", „Potrzos", „Grzebiuszka", „Żabi dołek", Żabie bagno".

Użytek ekologiczny o nazwie „Kumak" to bagno położone na gruntach wsi Przywory Duże. Jego powierzchnia wynosi 0,73 ha i obejmuje część działek ewidencyjnych nr 565, 564/3, 564/2, 564/2 i 563.

Użytek ekologiczny o nazwie „Potrzos" to naturalny zbiornik wodny położony w pobliżu wsi Olszyc Folwark. Jego powierzchnia wynosi 0,35 ha i obejmuje całość działki ewidencyjnej nr 74.

Użytek ekologiczny o nazwie „Grzebiuszka" to płaty nieużytkowanej roślinności położone na gruntach w pobliżu wsi Olszyc Folwark. Powierzchnia użytku wynosi 0,2 ha i obejmuje część działki ewidencyjnej nr 123.

Użytek ekologiczny o nazwie „Żabi dołek" to naturalny zbiornik wodny położony w pobliżu wsi Olszyc Szlachecki. Jego powierzchnia wynosi 0,14 ha i obejmuje całość działki ewidencyjnej nr 571.

Użytek ekologiczny o nazwie „Żabie bagno" to bagno położone na gruntach wsi Przywory Duże. Jego powierzchnia wynosi 2,45 ha i obejmuje część działek ewidencyjnych nr 291-293, 305-307, 309, 310, 314-324.

W stosunku do powyższych użytków ekologicznych zabrania się:

1) niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu,
2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym,
3) uszkadzania i zanieczyszczania gleby,
4) wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości,
5) zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,

6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
7) likwidowania zbiorników wodnych oraz obszarów wodno-błotnistych,
8) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
9) lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
10) budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować degradację krajobrazu

7.12.4 Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Na terenie gminy Domanice ochroną w postaci pomnika przyrody objęto skupisko głazów narzutowych zlokalizowane w miejscowości Olszyc Szlachecki, na terenie prywatnej łąki. Pomnik ten został powołany Rozporządzeniem nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego Nr 35, poz. 864). Pomnik przyrody w postaci głazów narzutowych stanowi skupisko ok. 30 sztuk granitów.

W stosunku do pomników przyrody rozporządzenie wprowadza następujące zakazy:

1) niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3) uszkadzania i zanieczyszczania gleby;
4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10) umieszczania tablic reklamowych.

7.12 Powiązania ekologiczne

Głównymi powiązaniami ekologicznymi są korytarze ekologiczne, które stanowią rodzaj łącznika pomiędzy wyspami środowiskowymi, umożliwiającego swobodne przemieszczanie fauny i flory. Są to pasy terenu, po jakim przemieszczają się organizmy na daleki dystans, w którym panuje dla nich odpowiednie środowisko i warunki bezpieczeństwa. Naturalnymi korytarzami ekologicznymi są obszary mało przekształcone przez człowieka, głównie lasy i doliny rzeczne, a także obszary bagienne, łąki, nieużytki oraz obszary pozbawione barier o charakterze antropogenicznym. Korytarze mogą mieć zasięg lokalny, regionalny, krajowy lub międzynarodowy. Tymi ostatnimi są np. trasy wędrówek ptaków. Korytarz nie zawsze jest strukturą liniową,

jak np. rzeka, występują też korytarze, które nie mają ciągłości strukturalnej, ale zachowują ciągłość funkcjonalną, np. wyspy leśne stanowiące ostoje ptaków wędrownych. Miejsca krzyżowania się korytarzy ekologicznych lub obszary o dużym stopniu naturalności i nagromadzenia się organizmów, skąd podejmują one ekspansje na zewnątrz, nazywane są węzłami ekologicznymi lub jeżeli obejmują duży obszar ekologicznie zróżnicowany, obszarami węzłowymi.[18]

Korytarze o znaczeniu międzynarodowym i krajowym

W ramach *Projektu korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce*, opracowanego w 2005 r. i zaktualizowanego w 2011 r. w Zakładzie Badań Ssaków PAN na zlecenie Ministra Środowiska, pod redakcją Jędrzejewskiego, na terenie gminy Domanice wyróżniono krajowy korytarz ekologiczny *Lasy Łukowskie* (KPnC-3B), stanowiący korytarz uzupełniający jednego z głównych korytarzy ekologicznych o znaczeniu międzynarodowym – Korytarza Północno-Centralnego (KPnC), łączącego Puszczę Białowieską na wschodzie kraju (granica z Białorusią) z Parkiem Narodowym Ujście Warty na zachodzie (granica z Niemcami). Na obszarze Mazowsza obejmuje on przede wszystkim Dolinę Bugu oraz Puszczę Białą. Nadrzędnym celem zaprojektowanej sieci korytarzy migracyjnych jest przede wszystkim przeciwdziałanie fragmentacji cennych przyrodniczo obszarów oraz utrzymanie istniejących połączeń pomiędzy zachowanymi płatami naturalnego środowiska. Stworzenie możliwości przemieszczania się zwierząt i roślin w skali kraju i Europy pozwoli na utrzymanie zagrożonych gatunków oraz zachowanie prawidłowych procesów ekologicznych.

Krajowy korytarz ekologiczny *Lasy Łukowskie* biegnie południową, zachodnią i północno-zachodnią częścią gminy Domanice, obejmując swoim zasięgiem m.in. obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie, Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz większe tereny leśne i zadrzewione na obszarze gminy.

Korytarze o znaczeniu regionalnym

Ważną rolę w zachowaniu łączności przestrzennej struktur ekologicznych odgrywają korytarze rangi regionalnej. Naturalnymi korytarzami ekologicznymi tego typu są przede wszystkim doliny rzeczne. Korytarze regionalne odgrywają ważną rolę łącznikową dla obszarów naturalnych i cennych przyrodniczo oraz chronionych w skali kraju i ponadkrajowej.

Za korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym w granicach gminy Domanice należy uznać dolinę rzeki Kostrzyń wraz z jej dopływami. Koryta tych cieków oraz otaczające je tereny łąk, pastwisk i tereny leśne łączą m.in. Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu oraz obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie położone w południowej części gminy Domanice z obszarem Natura 2000 Dolina Kostrzynia, biegnącym na północ od jej granic, a także z położonymi w tamtym rejonie większymi terenami leśnymi.

Korytarze o znaczeniu lokalnym

Na terenie gminy występują także tereny spełniające funkcję lokalnych ciągów ekologicznych zapewniających łączność pomiędzy terenami o istotniejszym znaczeniu. Są to lokalne płaty leśne, tereny podmokłe oraz użytki zielone i doliny lokalnych, często okresowych cieków lub rowów melioracyjnych porośnięte krzewami bądź drzewami, wąwozy, szpalery drzew na miedzach i inne tereny aktywne biologicznie. Odgrywają one zasadniczą rolę dla zachowania lokalnych populacji różnych gatunków i siedlisk, stanowiąc przestrzeń migracji organizmów na mniejszych odległościach.

[18] Plan ochrony parku krajobrazowego. Poradnik metodyczny, Dyrekcja ZJPK w Krakowie, Kraków 1999

Rysunek 16. Korytarze ekologiczne w gminie Domanice
źródło: opracowanie własne na podstawie danych PAN i GDOŚ

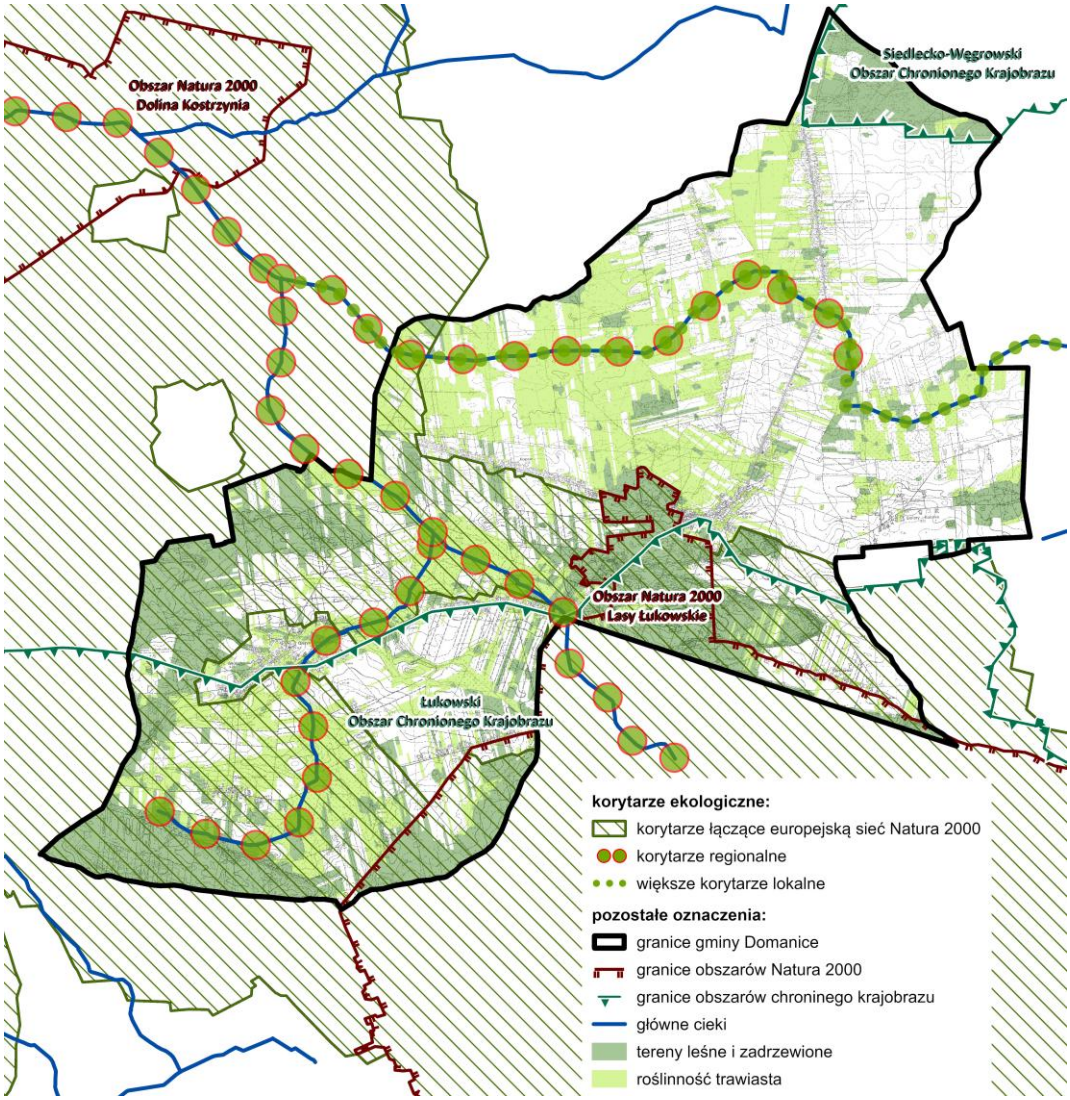

7.13 Zasoby krajobrazowe

Na ogólną fizjonomię krajobrazu wpływa ukształtowanie terenu, wartości przyrodnicze (szata roślinna), sposób użytkowania terenu oraz wartości kulturowe.

W granicach gminy Domanice dominuje krajobraz rolniczy. Pola uprawne są wkomponowane na stałe w pejzaż Polski, a ich znaczenie dla tworzenia wartościowych widoków jest szczególnie zauważalne w okresie wegetacyjnym, gdy wprowadzają zróżnicowaną kolorystykę. Cechą charakterystyczną tego krajobrazu na obszarze gminy jest duże rozdrobnienie pól oraz duża liczba zadrzewień, pojedynczych drzew lub kęp siedzących na miedzach, dróg dojazdowych do pól i łąk, często ze szpalerami drzew oraz rozproszona zabudowa wiejska. Cechy te powodują, że krajobraz rolniczy jest bardzo zróżnicowany, pozbawiony monotonii wielkoobszarowych pól.

Wysokie wartości krajobrazowe przedstawia także dolina rzeki Kostrzyń wraz z otaczającymi ją otwartymi przestrzeniami łąkowymi i pastwiskami.

Krajobrazem atrakcyjnym przyrodniczo jest także krajobraz leśny, obejmujący zarówno lasy prywatne, jak i państwowe. Tereny leśne stanowią atrakcyjne zaplecze rekreacyjne nie tylko dla mieszkańców gminy, ale także położonych nieopodal większych miast.

Na charakter krajobrazu gminy składa się także krajobraz kulturowy. Przedmiotem ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego są znajdujące się na terenie gminy historycznie ukształtowane układy przestrzenne, ale również pojedyncze obiekty lub ich zespoły, o wyjątkowych walorach. Na terenie gminy zlokalizowanych jest wiele zabytków związanych z historią i kulturą tego miejsca. Do najcenniejszych układów ruralistycznych, wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, należą historyczne układy wsi Domanice oraz Olszyc Szlachecki wraz z siecią drożną i zielenią. Najliczniejszą grupę obiektów zabytkowych w gminie stanowi zabudowa mieszkalna – drewniane domy rozsiane po całym terenie gminy. Zasób zabytkowych obiektów sakralnych tworzą zespół kościoła parafialnego pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny w Domanicach: kościół, dwie dzwonnice, plebania, dwa cmentarze, a także liczne krzyże i kapliczki przydrożne.

Audyt krajobrazowy dla województwa mazowieckiego

Audyt krajobrazowy dla województwa mazowieckiego został przyjęty Uchwałą nr 48/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 26 marca 2024 r. W audycie krajobrazowym wskazano krajobrazy występujące na obszarze województwa mazowieckiego (w tym na obszarze Gminy Domanice) oraz lokalizację krajobrazów priorytetowych[19]. Ponadto zidentyfikowano zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów oraz określono rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony tych krajobrazów.

Na terenie gminy Domanice zidentyfikowano łącznie 3 typy krajobrazu (krajobrazy bagienno-łąkowe – głównie bezleśne, leśne oraz wiejskie). Spośród zidentyfikowanych krajobrazów żaden nie został uznany za krajobraz priorytetowy.

Tabela 6. Typy i podtypy krajobrazu na terenie gminy Domanice
źródło: Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego, MBPR 2024

typ, podtyp krajobrazu	typ rzeźby terenu	kod krajobrazu	zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
2. Bagienno-łąkowe - głównie bezleśne 2a. Z udziałem ekstensywnie użytkowanych łąk	krajobrazy dolin	14-318.93-003	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.3.3. Wzrost zagęszczenia barier ekologicznych w krajobrazie (zagrożenia potencjalne, duże) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) E.1.1. Zagrożenie powodziowe (zagrożenia potencjalne, niewielkie)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-007	-
3. Leśne 3a. Z przewagą siedlisk borowych	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-175	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-176	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia potencjalne, niewielkie)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-182	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych

[19] Krajobraz może być wskazany jako krajobraz priorytetowy, jeżeli jest szczególnie cenny ze względu na swoje wartości przyrodnicze, kulturowe, historyczne, architektoniczne, urbanistyczne, ruralistyczne lub estetyczno-widokowe, a także spełnia co najmniej jedno z kryteriów, tj. unikatowość występowania, reprezentatywność, dotychczasowej ochrony prawnej, ważności krajobrazu.

typ, podtyp krajobrazu	typ rzeźby terenu	kod krajobrazu	zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów
			(zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.95-077	C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
3. Leśne 3a. Z przewagą siedlisk lasowych	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-109	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
6. Wiejskie 6c. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących małe pola	krajobrazy dolin	14-318.93-016	-
	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-051	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
	krajobrazy pagórkowate	14-318.95-020	A.2.1. Osuszanie torfowisk i bagien oraz likwidacja ich naturalnej szaty roślinnej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) A.2.5. Wprowadzanie różnych form zabudowy i infrastruktury technicznej (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe) D.2.1. Odory - oddziaływanie składowisk, zakładów przemysłowych, obiektów hodowli przemysłowej itp. (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe)
6. Wiejskie 6d. Z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych tworzących pola średniej wielkości	krajobrazy pagórkowate	14-318.94-062	A.1.4. Eksploatacja złóż innych niż węgiel kamienny, węgiel brunatny i torf (zagrożenia istniejące, niewielkie, względnie stałe) C.1.3. Lokalizacja dominujących w krajobrazie obiektów wysokościowych i obszarowych (zagrożenia istniejące, umiarkowane, względnie stałe)

Rysunek 17. Typy i podtypy krajobrazu na terenie gminy Domanice
źródło: Audyt krajobrazowy województwa mazowieckiego, MBPR 2024

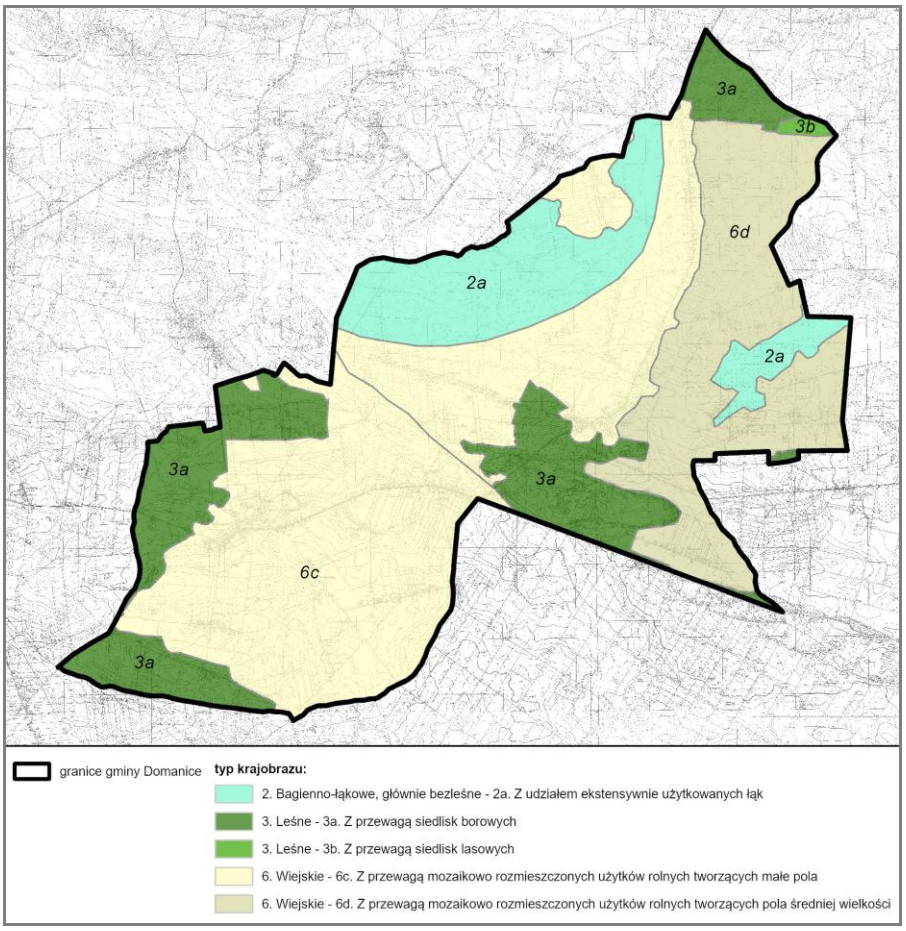

8 Stan zasobów i funkcjonowanie środowiska

8.1 Stan środowiska

Z punktu widzenia zdrowia ludzi najistotniejsze znaczenie mają zanieczyszczenia wody pitnej, w mniejszym stopniu zanieczyszczenia powietrza. Dla funkcjonowania ekosystemów podstawowe znaczenie mają zanieczyszczenie powietrza lub wód powierzchniowych, wpływające na procesy życiowe roślin i zwierząt, oraz zmieniające stan środowiska, takie jak eutrofizacja, powodująca niekorzystne zmiany w ekosystemie wód, zakwaszenie oraz uciążliwości powodowane hałasem.

Powietrze atmosferyczne

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszenie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska oceny stanu powietrza dokonywane są w ramach państwowego monitoringu środowiska. Oceny dokonuje się w strefach, w tym w aglomeracjach. Na terenie województwa mazowieckiego wydzielone zostały 4 strefy, gmina Domanice została zaliczona do strefy mazowieckiej.

Tabela 7. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych pod kątem ochrony zdrowia i roślin
źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2024, GIOŚ 2025

	symbol klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń										
	NO_2[20]	SO_2	CO	PM10	PM2,5	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O_3
ze względu na ochronę zdrowia ludzi	A	A	A	A	A/A1	C	A	A	A	A	A/D2
ze względu na ochronę roślin	A	A	-[21]	-	-	-	-	-	-	-	A/D2

gdzie:
- klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych;
- klasa A1 – stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla II fazy;
- klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe;
- klasa D2 – stężenie ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Do rocznej oceny jakości powietrza, poza pomiarami w stacjach automatycznych i manualnych, wykorzystano metody modelowania matematycznego, uwzględniające rzeźbę terenu oraz wpływ pól meteorologicznych zmiennych w czasie i przestrzeni na transport zanieczyszczeń, uzyskując tym samym szczegółowe wyniki imisji zanieczyszczeń powietrza dla całego województwa. Zgodnie z wynikami ww. modelowania na terenie gminy Domanice w 2024 r. stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych poziomów długoterminowych stężeń ozonu wg kryterium ochrony zdrowia ludzi oraz ochrony roślin, na co miały wpływ przede sprzyjające warunki meteorologiczne (m.in. wysokie nasłonecznienie, niska prędkość wiatru). Dla pozostałych zanieczyszczeń tj. dwutlenku siarki, tlenku węgla, benzenu, tlenków azotu, ozonu, pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, oraz benzo(a)pirenu, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyle zawieszonym PM10 odpowiednio poziomy dopuszczalne lub docelowe zostały dotrzymane. W ocenie uzyskały klasę A.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie mazowieckim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach substancji na obszarze województwa ma napływ zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski oraz napływ transgraniczny. Głównymi lokalnymi źródłami zanieczyszczeń są emisje z domów ogrzewanych indywidualnie, ruch samochodowy, w tym zwłaszcza na drogach o znacznym natężeniu ruchu, a także przemysł petrochemiczny. Przemysł energetyczny, ze względu na dużą wysokość emitorów, w znacznym stopniu transportuje zanieczyszczenia poza granice województwa.

Zgodnie z raportem wojewódzkim dotyczącym jakości powietrza w województwie mazowieckim rok 2024 był drugim rokiem, po roku 2023, w którym dotrzymany został poziom dopuszczalny dla pyłu zawieszonego PM10. W latach wcześniejszych występowało także przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5 fazy II. Oznacza to poprawę jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w roku 2023 i 2024 w porównaniu do roku 2022 oraz wcześniejszych lat. W roku 2024 nie został dotrzymany poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyle zawieszonym PM10 w strefie mazowieckiej. Wysokie wartości stężeń benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń-marzec, październik-grudzień). W ostatnim dziesięcioleciu można zauważyć stopniową poprawę jakości powietrza zwłaszcza w odniesieniu do zanieczyszczeń pyłowych. Poprawa jakości powietrza w roku 2024 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza wynikających m.in. z realizacji programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego i uchwały antysmogowej oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych.

Wody powierzchniowe

Jakość wód powierzchniowych zależna jest od wielu czynników naturalnych i antropogenicznych. Chemizm wód determinują: budowa geologiczna zlewni, klimat, typ gleb występujących w sąsiedztwie cieku, a także urbanizacja, uprzemysłowienie i rolnictwo. Istotny wpływ na zanieczyszczenie wód ma ilość pobieranej

[20] dla roślin NO_x
[21] nie przeprowadzono klasyfikacji

wody oraz odprowadzanie ścieków bytowo-gospodarczych i przemysłowych, a także ingerencja w budowę koryta rzeki.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z ustawy *Prawo wodne*. Badania prowadzone przez GIOŚ mają na celu przede wszystkim dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjalnie ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w województwie, niezbędnej do gospodarowania wodami w dorzeczach, w tym do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi.

W układzie zlewniowym, zgodnie z obecnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027), obszar gminy znajduje się w zasięgu trzech jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych, które scharakteryzowano w tabeli poniżej.

Tabela 8. Charakterystyka Jednolitych Części Wód Powierzchniowych w gminie Domanice
źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

numer i nazwa JCWP	**Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego RW2000152671484179**	**Muchawka do Myrchy RW200015267148279**	**Świder do Świdra Wschodniego RW200010256139**
status	silnie zmieniona część wód	naturalna część wód	naturalna część wód
stan[22]	zły stan wód (słaby potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego)	zły stan wód (umiarkowany stan ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego)	zły stan wód
rodzaj presji determinującej stan wód	presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne i rzeki pozostałe presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo	presje troficzne – źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone) presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne presje chemiczne – rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; rozproszone - rolnictwo, leśnictwo	presje troficzne – nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) presje hydromorfologiczne – prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe - rzeki główne i rzeki pozostałe
cele środowiskowe	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), benzo(b)fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	dobry stan ekologiczny stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy,, MMI]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D dobry stan chemiczny
ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona	zagrożona	zagrożona
odstępstwa	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu, mniej rygorystyczny cel)	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu, mniej rygorystyczny cel)	Tak, dla danej JCWP zostało ustanowione odstępstwo z art. 4 ust. 4 i ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej (odroczenie terminu, mniej rygorystyczny cel)
Jcw przeznaczone do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi	NIE – JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi

[22] Ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej

numer i nazwa JCWP	Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego RW2000152671484179	Muchawka do Myrchy RW200015267148279	Świder do Świdra Wschodniego RW200010256139
spożycia przez ludzi			
Jcw przeznaczone do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE – JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	TAK - JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych	NIE – JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych
Obszary wyznaczone jako tereny wrażliwe na mocy dyrektywy 91/271/EWG - obszary wrażliwe na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych	TAK - cała zlewnia JCWP stanowi obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych rozumianą jako wzbogacanie wód biogenami, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego, w wyniku którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód		
obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie	TAK – rezerwat przyrody Rogoźnica, Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Miński Obszar Chronionego Krajobrazu, Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar Natura 2000 Dolina Kostrzynia, obszar Natura 2000 Rogoźnica, użytek ekologiczny Żabi dołek, użytek ekologiczny Potrzos	TAK – rezerwat przyrody Gołobórz, Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu, Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu, użytek ekologiczny Kumak	TAK – Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu
obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym	nie występują obszary przeznaczone do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym

Dla aktualnie wyznaczonych JCWP brak bieżących wyników badań monitoringowych, natomiast znane są wyniki monitoringu JCWP ujętych w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021) – wówczas obszar gminy położony był w zasięgu czterech JCWP rzecznych:

- *Kostrzyń od źródeł do Dopływu z Osińskiego* (RW2000232668418) – JCWP monitorowana w latach 2017-2021,
- *Muchawka od źródeł do Myrchy* (RW2000232668289) – JCWP monitorowana w latach 2017-2021,
- *Świder od źródeł do Świdra Wschodniego* (PLRW200017256149) – JCWP monitorowana w roku 2019,
- *Krzna Południowa od źródeł do Dopływu spod Lipniaków* (PLRW2000172664272) - JCWP monitorowana w latach 2016-2019.

Tabela 9. Ocena stanu wód powierzchniowych
źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu - tabela, GIOŚ

Nazwa i kod JCWP	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN OGÓLNY
Kostrzyń od źródeł do Dopływu z Osińskiego RW2000232668418	Kostrzyń - Łączka	IV (2020)	II (2017)	>II (2020)	słaby (2020)	poniżej stanu dobrego (2021)	zły (2021)

Nazwa i kod JCWP	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	STAN/ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN OGÓLNY
Muchawka od źródeł do Myrchy RW2000232668289	Muchawka - Rakowiec	I (2020)	II (2017)	>II (2020)	umiarkowany (2020)	poniżej stanu dobrego (2021)	zły (2021)
Świder od źródeł do Świdra Wschodniego PLRW200017256149	Świder - Wola Kisielska	III (2019)	II (2019)	>II (2019)	umiarkowany (2019)	bd	zły (2019)
Krzna Południowa od źródeł do Dopływu spod Lipniaków RW2000172664272	Krzna Południowa - Strzyżew	V (2019)	III (2019)	>II (2019)	zły (2019)	poniżej stanu dobrego (2018)	zły (2019)

Jakość wód podziemnych

Podstawowymi kierunkami środowiskowymi w odniesieniu do jednolitych części wód podziemnych jest utrzymanie lub poprawa ich jakości w celu zachowania dobrego stanu ilościowego oraz chemicznego. Badania w zakresie stanu chemicznego wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (JCWPd), w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu. Jednolita część wód podziemnych jest w dobrym stanie, jeżeli zarówno jej stan ilościowy jak i chemiczny, określono jako dobry. Gmina Domanice położona jest w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych *JCWPd nr 55 (PLGW200055)* i *JCWPd nr 66 (PLGW200066)*.

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (2022)* wody podziemne ww. JCWPd charakteryzują się dobrym stanem ilościowym i chemicznym oraz nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych (dobry stan chemiczny, dobry stan ilościowy).

JCWPd nr 55 i JCWPd nr 66 znajdują się w wykazie wód podziemnych przeznaczonych do poboru na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Tabela 10. Charakterystyka JCWPd na terenie Gminy Domanice
źródło: Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022

kod JCWPd	stan chemiczny	stan ilościowy	ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	zidentyfikowane presje znaczące
PLGW200055	dobry	dobry	niezagrożona	chemiczna - presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
PLGW200066	dobry	dobry	niezagrożona	chemiczna - presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbki wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Na terenie gminy Domanice był wyznaczony punkt pomiarowy w Olszycu Szlacheckim dla wód JCWPd 55. Najbliżej usytuowane punkty pomiarowe, w których prowadzone były badania jakości wód JCWPd 66 znajdowały się na terenie gminy Wola Mysłowska i Mrozy. Oceniono, że wody podziemne w tych punktach były dobrej (II klasa) i złej (V klasa) jakości.

Tabela 11. Charakterystyka punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych oraz klasyfikacja wód w punktach pomiarowych na terenie gminy Domanice i w jej rejonie w 2022 r.
źródło: opracowano na podstawie danych Inspekcji Ochrony Środowiska uzyskanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska - aktualność udostępnionych informacji zgodna z datą ich przygotowania – marzec 2023

miejscowość, gmina (numer punktu pomiarowego)	JCWPd	zwierciadło wody	typ ośrodka wodonośnego	użytkowanie terenu	klasa jakości w punkcie
Olszyc Szlachecki, gm. w. Domanice (6495)	55	napięte	porowy	zabudowa wiejska	II (wody dobrej jakości)
Jarczew, gm. w. Wola Mysłowska (526)	66	napięte	porowy	grunty orne	II (wody dobrej jakości)
Jeruzal, gm. mw. Mrozy (9469)	66	swobodne	porowy	zabudowa wiejska	V (wody złej jakości)

8.2 Ocena stanu środowiska, jego zagrożeń i możliwości ich ograniczeń

W gminie Domanice stan środowiska przyrodniczego można określić jako stosunkowo dobry. W szczególności warto zwrócić uwagę na:

- wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, zróżnicowanie ekosystemów,
- dobry stan higieny atmosfery i klimatu akustycznego,
- występujące na całym obszarze gminy tereny leśne z drzewostanem o wysokich walorach przyrodniczych oraz dolina rzeczna Kostrzynia i jego dopływów z roślinnością łąkową i licznymi zaroślami,
- duża naturalność szaty roślinnej, w przypadku pól ornych – duży udział zadrzewień śródpolnych.

Główne zagrożenia środowiska występujące na terenie gminy Domanice to:

- niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej – z sieci kanalizacyjnej w 2023 r. korzystało 52,3% ogółu ludności gminy Domanice[23]. Spływ nieoczyszczonych ścieków bytowych niesie za sobą zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb, a tym samym siedlisk i żyjących tam gatunków zwierząt – należy konsekwentnie zwiększać powierzchnię obszarów skanalizowanych, a w przypadku terenów, gdzie jest to niemożliwe ze względów technicznych lub ekonomicznych – regularnie kontrolować częstotliwość opróżniania zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków;
- niska emisja – zanieczyszczenie powietrza w wyniku ogrzewania budynków – ogólnym rozwiązaniem dla ograniczenia niskiej emisji jest modernizacja indywidualnych systemów grzewczych i termomodernizacja budynków.

9 Tendencje zmian środowiska przy braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Wieloletnie prace nad poprawą jakości środowiska prowadzone na terenie gminy Domanice od lat przynoszą efekty i można spodziewać się dalszych postępów, szczególnie w zakresie:

- rozbudowy infrastruktury technicznej w zakresie gospodarki ściekowej;
- modernizacji instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem, co ma na celu ograniczenie niskiej emisji.

[23] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2023

Analiza polityki przestrzennej gminy zawarta w dotychczas opracowywanych dokumentach (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Domanice ze zmianą przyjętą uchwałą Nr XLI/239/2014 Rady Gminy Domanice z dnia 12 listopada 2014 r.; obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) pozwala stwierdzić, że dalszy rozwój zagospodarowania przestrzennego będzie wykazywał tendencje do uzupełniania i zagęszczania istniejącej zabudowy, z możliwością wyznaczania nowych terenów inwestycyjnych, podporządkowując się z reguły istniejącemu i projektowanemu układowi drogowemu oraz sieci infrastruktury technicznej, z jednoczesnym zachowaniem ciągłości terenów funkcjonujących przyrodniczo oraz uwzględnieniem obowiązujących zakazów i nakazów na obszarach objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 1688) wprowadziła szereg zmian w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538), która między innymi określiła nowe zasady kształtowania polityki przestrzennej przez jednostki samorządu terytorialnego i wprowadziła plan ogólny jako nowy akt planowania przestrzennego.

Na podstawie art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2023 roku studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin zachowują moc do czasu uchwalenia planu ogólnego gminy, jednak nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 roku.

Plan ogólny jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jego normatywna część dotyczy najważniejszych ustaleń w zakresie strefowania obszaru gminy oraz ustaleń nieprzekraczalnych warunków realizacji inwestycji w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych.

10 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

10.1 Identyfikacja głównych zagrożeń

Zagrożenie osuwiskowe

Zgodnie z Systemem Osłony Przeciwosuwiskowej (SOPO) opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie Gminy Domanice nie występują udokumentowane osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego (MRP) opracowanymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, na terenie Gminy Domanice nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Brak jest wałów przeciwpowodziowych.

Hałas

Klimat akustyczny na terenie gminy Domanice warunkują takie czynniki jak natężenie ruchu i jakość sieci drogowej oraz występowanie zakładów usługowo-produkcyjnych, w mniejszym stopniu – ilość i zagęszczenie zabudowy oraz hałas związany z rolnictwem. W zależności od rodzaju źródła możliwa jest emisja dźwięków o zróżnicowanym okresie czasu trwania i natężeniu.

Domanice nie są gminą silnie narażoną na uciążliwości hałasowe. Sieć komunikacyjną tworzą jedynie drogi gminne oraz powiatowe, z których korzystają głównie mieszkańcy, ruch na drogach jest niewielki. Na terenie gminy nie zlokalizowano również zakładów przemysłowych, które stanowiłby istotne zagrożenie hałasem. Źródłami hałasu występującymi na terenie gminy są niewielkie zakłady produkcyjne, a także warsztaty samochodowe, stolarskie itp., przy czym nie są to źródła szczególnie uciążliwe, gdyż gminę charakteryzuje ogólnie dobry klimat akustyczny. Ponadto część gminy jest użytkowana rolniczo - hałas związany z terenami rolnymi ma charakter sezonowy i wynika z prowadzenia prac polowych z użyciem ciężkiego sprzętu.

Promieniowanie elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne.

Pola elektromagnetyczne stanowią uciążliwość dla środowiska, stąd przepisy szczególne w zakresie lokalizacji obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne do środowiska zapewniają separację obszarów emisji ponadnormatywnej z obszarami dostępnymi dla ludności. Dla linii elektromagnetycznych powinno wyznaczać się strefy ochronne, które stanowią obszar znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie linii elektroenergetycznej, tworzony w celu ochrony ludzi i mienia przed skutkami działania linii. Wpływ na szerokość strefy ochronnej ma m.in. napięcie znamionowe linii elektromagnetycznej, a także czynniki takie jak: izolacja przewodów, maksymalna temperatura przewodu, obciążenie oblodzeniem, ale też konstrukcja danego budynku czy warunki lokalne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określają szczegółowo przepisy odrębne.

Przez południowy obszar gminy Domanice przebiega tranzytowo napowietrzna dwutorowa linia najwyższego napięcia 400 kV relacji Kozienice-Siedlce Ujrzanów/Stanisławów-Siedlce Ujrzanów. Linia przebiega przez tereny leśne oraz tereny łąk i pastwisk. Dla linii tej wymagane jest zachowanie pasa technologicznego o szerokości równej 70 m (po 35 m w obie strony od osi linii), w którym m.in.:

- zakazuje się realizacji budynków mieszalnych, budynków zamieszkania zbiorowego i budynków użyteczności publicznej,
- w przypadku lokalizacji pozostałych obiektów i urządzeń budowlanych (związanych np. z działalnością gospodarczą lub rekreacyjną, zawierających materiały niebezpieczne pożarowo, stacji paliw i stref zagrożonych wybuchem) należy uwzględnić wymogi określone w przepisach odrębnych oraz normach dotyczących projektowania linii elektroenergetycznych,
- zakazuje się tworzenia hałd, nasypów oraz zwiększania rzędnych terenu,
- zakazuje się sadzenia roślinności o wysokości przekraczającej 3 m.

Poza tym na system elektroenergetyczny gminy składa się wewnętrzna napowietrzna sieć średniego napięcia 15 kV, zasilająca stacje 15/04 kV na terenie gminy, które za pośrednictwem sieci niskiego napięcia doprowadzają energię elektryczną do wszystkich odbiorców. Źródłami energii elektrycznej SN 15 kV są stacje RPZ[24] 110/15 kV zlokalizowane poza obszarem gminy Domanice. Stacje te są dobrymi źródłami energii elektrycznej SN 15 kV, dysponującymi dużymi zapasami mocy, ale ich znaczne odległości od gminy Domanice, a tym samym duże uzależnienie parametrów energii SN 15 kV dostarczanej na jej teren od stanu rozwoju sieci magistralnych linii średniego napięcia, ogranicza możliwość pełnego korzystania z tych źródeł przez omawianą gminę.

Na terenie gminy, w obrębie Przywory Duże, znajduje się także farma fotowoltaiczna „Domanice I" o mocy do 1MW. Rozważana jest realizacja kolejnych farm fotowoltaicznych na obszarze gminy. Emisja pola i promieniowania elektromagnetycznego w przypadku farm fotowoltaicznych ma znaczenie marginalne. Instalacja fotowoltaiczna pracuje z napięciem stałym i zmiennym, niskim lub średnim, a więc podobnie jak urządzenia powszechnego użytku.

Zagrożenia dla jakości powietrza

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja antropogeniczna, w szczególności emisja z sektora bytowego tzw. „niska emisja" oraz emisja komunikacyjna.

Na terenie gminy Domanice nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych, obiektów użyteczności publicznej oraz podmiotów gospodarczych. W kotłowniach tych wykorzystywany jest głównie węgiel, rzadziej olej opałowy i gaz płynny – gmina nie posiada sieci gazowej.

[24] RPZ - rozdzielcze punkty zasilania

Na terenie gminy Domanice nie ma obecnie możliwości zmiany systemu rozwiązań indywidualnych na sieć cieplną, dlatego ważne są działania z zakresu modernizacji instalacji grzewczych i źródeł ciepła, doboru niskoemisyjnych paliw, termomodernizacji budynków, rozpowszechniania informacji o odnawialnych źródłach energii i ich efektywnym wykorzystaniu dla potrzeb ciepłowniczych oraz budowy świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnego gospodarowania ciepłem.

Emisja komunikacyjna najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg, głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są: tlenek i dwutlenek węgla, węglowodory, tlenki azotu, pyły zawierające metale ciężkie, pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Zagrożenia dla wód podziemnych i powierzchniowych

W 2023 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 52,3% ogółu ludności gminy Domanice[25]. Łączna długość czynnej sieci wynosi 30,1 km[26]. Poprzez system kanalizacji ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy funkcjonuje jedna mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, zlokalizowana na terenie działek nr 883, 892, 901 i 909 w miejscowości Domanice. Technologia oczyszczania ścieków oparta jest na napowietrznym złożu biologicznym. Oczyszczalnia kontenerowa składa się z dwóch niezależnych ciągów technologicznych o łącznej przepustowości 217,0 m^3/d[27]. Odbiornikiem bezpośrednim ścieków oczyszczonych jest rów melioracyjny nr R-C25, a docelowo rzeka Stary Kostrzyń.

Nieruchomości niepodłączone do systemu kanalizacji są obsługiwane przez alternatywne rozwiązania dla budowy zbiorczego systemu kanalizacyjnego - indywidualne systemy oczyszczania ścieków: przydomowe oczyszczalnie ścieków (2 sztuki w 2023 r.) oraz szczelne zbiorniki bezodpływowe (189 sztuk w 2023 r.), z których nagromadzone ścieki dowożone są taborem asenizacyjnym na stację zlewną.

W ostatnich latach znacznie zwiększyła się dostępność infrastruktury kanalizacyjnej dla mieszkańców. Wybudowano sieć kanalizacyjną z przyłączami w miejscowości Olszyc Szlachecki, Emilianówka, Kopcie. Niemniej zasięg sieci kanalizacyjnej wciąż nie jest dostateczny, co może przyczyniać się do zanieczyszczenia wód gruntowych i powierzchniowych. Niewłaściwe zagospodarowanie ścieków, np. w nieszczelnych szambach, stanowi znaczące zagrożenie dla stanu czystości wód. Zagrożenie jest szczególnie istotne wzdłuż dolin rzecznych, a także na terenach, gdzie stopień zagrożenia wód podziemnych jest wysoki.

Zagrożenia dla gleb

W związku z dominującym rolniczym wykorzystywaniem obszarów gminy wystąpić mogą przekształcenia i zagrożenia środowiska związane z erozją wodną i erozją wietrzną (eoliczną) charakteryzującą się wywiewaniem drobnych cząstek glebowych głównie w okresie wiosennym i jesiennym, w czasie gdy gleby, podlegające użytkowaniu rolniczemu, pozbawione są szaty roślinnej. Na erozję narażone są głównie przestrzenie gruntów ornych pozbawione zadrzewień śródpolnych. Zabiegi agrotechniczne mogą powodować przyspieszenie zachodzenia procesów erozyjnych, szczególnie w przypadku terenów położonych na terenach o większym nachyleniu. Orka przyczynia się do przemieszczania się rozluźnionej warstwy gleby w dół do podnóża stoku, tym samym przyspieszając proces erozyjny.

Innym zagrożeniem jest możliwość przenikania do gleb oraz wód powierzchniowych i podziemnych zanieczyszczeń obszarowych takich jak: nawozy, chemiczne środki ochrony roślin, gnojowica, odcieki z kiszonek.

Zagrożenia dla obszarów objętych ochroną prawną na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000

Zagrożenie środowiska na terenie gminy Domanice, w tym obszarów chronionych, wiąże się z obniżaniem walorów krajobrazowych w wyniku postępowania zainwestowania terenów, realizacją elementów infrastruktury technicznej i drogowej oraz prowadzeniem intensywnego rolnictwa.

[25] Bank Danych Lokalnych GUS, dane za rok 2023
[26] za: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Domanice na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025
[27] przy czym w projekcie oczyszczalni przyjęto, że jej docelowa przepustowość wynosi 215 m^3/d

11 Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia realizowanego dokumentu oraz sposobu w jaki te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Ochrona środowiska na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowana jest w Polsce między innymi poprzez wprowadzenie w życie odpowiednich aktów prawnych, w tym ustaw i rozporządzeń.

Plan ogólny, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jako akt prawa miejscowego jest podstawą do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Plan ogólny nie ustala konkretnych przedsięwzięć inwestycyjnych, lecz określa strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne (parametry i wskaźniki urbanistyczne), co ma na celu zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy i harmonijnego zagospodarowania jej przestrzeni, bez niekontrolowanego rozlewu zabudowy.

Ustalenia planu ogólnego są zgodne z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego przyjętym uchwałą Nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r.

Za istotne cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i międzynarodowym, mające znaczenie w skali sporządzanego opracowania, uznano następujące cele:

- ochrona powierzchni ziemi, racjonalne gospodarowanie i zachowania wartości przyrodniczych określonych w przepisach szczegółowych – zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona obiektów i obszarów o cennych walorach przyrodniczych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- ochrona korytarzy ekologicznych – zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, który jest przełożeniem Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. (Rio de Janeiro);
- ochrona udokumentowanych złóż kopalin oraz zapewnienie obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż – zgodnie z ustawą z dnia ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze;
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska; ustawą z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- ochrona gruntów rolnych i leśnych – zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;
- ochrona walorów krajobrazowych środowiska – zgodnie z Audytem krajobrazowym województwa mazowieckiego.

Ustalenia planu ogólnego umożliwiają realizację wymienionych powyżej celów. Dzięki odpowiednim rozwiązaniom planistycznym możliwy jest rozwój gospodarczy z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju na terenie gminy Domanice.

12 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

W ramach planu ogólnego uwzględniono uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wymienione w art. 13b ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a następnie na ich podstawie, zgodnie z art. 13a ust. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu

przestrzennym, określono strefy planistyczne, gminne standardy urbanistyczne oraz obszary uzupełnienia zabudowy.

W niniejszej prognozie ocenia się skutki, które mogą wynikać z ustaleń projektu planu ogólnego gminy Domanice, tj. projektowanych stref planistycznych oraz określonych gminnych standardów urbanistycznych, które mogą wpływać na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, emitowanie hałasu i pól elektromagnetycznych oraz powodować ryzyko wystąpienia awarii. Analogicznie ocenia się skutki wpływu realizacji ustaleń projektu planu ogólnego na powierzchnię ziemi, glebę, kopaliny, wody powierzchniowe i podziemne, klimat, zwierzęta i rośliny.

Należy przy tym wyraźnie zaznaczyć, że analiza oddziaływań projektu planu ogólnego na środowisko, w tym ludzi, ma charakter ogólny i orientacyjny. Wynika to z samej istoty oraz funkcji planu ogólnego. Celem planu ogólnego jest bowiem wskazanie stref planistycznych o szerokich profilach funkcjonalnych, nie zaś szczegółowe określenie sposobów zagospodarowania poszczególnych terenów. Plan ogólny pełni rolę dokumentu kierunkowego, wyznaczającego ramy polityki przestrzennej gminy oraz zasady ich kształtowania w ujęciu strategicznym. Z tego względu ustalenia planu ogólnego odnoszą się do kategorii funkcjonalnych i strukturalnych przestrzeni, a nie do konkretnych form użytkowania terenu czy szczegółowych parametrów inwestycyjnych. W związku z tym analiza oddziaływań na środowisko na tym etapie może mieć jedynie ogólny charakter i identyfikować potencjalne kierunki i rodzaje wpływów, takich jak oddziaływania urbanizacyjne, komunikacyjne czy przyrodnicze, nie jest zaś możliwe przeprowadzenie szczegółowej oceny skutków środowiskowych dla konkretnych inwestycji czy rozwiązań przestrzennych. Dopiero na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, opracowywanych w oparciu o ustalenia planu ogólnego, możliwe będzie dokonanie pogłębionej analizy oddziaływania na środowisko, uwzględniającej konkretne funkcje terenów, parametry zabudowy oraz rzeczywiste warunki lokalne. Takie podejście jest uzasadnione zakresem merytorycznym planu ogólnego oraz wymogami racjonalnego planowania przestrzennego — pozwala zachować spójność pomiędzy poziomem szczegółowości dokumentu planistycznego a adekwatnym poziomem szczegółowości prognozy środowiskowej. Strefy planistyczne wskazane w planie ogólnym posiadają szeroki profil funkcjonalny, umożliwiający różnorodne formy przyszłego zagospodarowania. Na tym etapie planowania nie są jeszcze przesądzone konkretne funkcje terenu, parametry zabudowy, przebieg infrastruktury technicznej ani lokalizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z powyższym ocena potencjalnych oddziaływań środowiskowych może dotyczyć wyłącznie kierunków i tendencji przekształceń przestrzennych, a nie ich dokładnego zasięgu, natężenia ani charakteru.[28]

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.), w każdej strefie planistycznej profil funkcjonalny obejmuje tereny określone w ramach profilu podstawowego (obligatoryjnego), stanowiącego trzon funkcjonalny danej strefy, oraz może obejmować tereny określone w ramach profilu dodatkowego. Oznacza to, że funkcje wymienione w profilach podstawowych dla poszczególnych stref planistycznych ujęte w ww. rozporządzeniu stanowią niezmienny element struktury planistycznej wynikający bezpośrednio z przepisów i nie ma możliwości wykluczenia którejkolwiek z nich. Ograniczenie to ma istotne znaczenie dla zachowania jednolitych zasad klasyfikacji i interpretacji stref planistycznych w skali kraju. Jednocześnie ww. rozporządzenie daje możliwość uzupełnienia profilu podstawowego o profile dodatkowe, których dobór uzależniony jest od lokalnych uwarunkowań, potrzeb rozwojowych i kierunków polityki przestrzennej gminy. Określenie profilu dodatkowego umożliwia uzupełnienie przeznaczeń profilu podstawowego, nie generując konfliktów przestrzennych i umożliwia zachowanie zasad ładu przestrzennego. Wybór profili dodatkowych stanowi elastyczne narzędzie umożliwiające dopasowanie ustaleń planu ogólnego do specyfiki lokalnej przestrzeni, przy jednoczesnym zachowaniu ram wyznaczonych przez profil podstawowy.

Podsumowując, profil podstawowy określa zasadniczy kierunek i charakter zagospodarowania przestrzeni w obrębie strefy, a jego zadaniem jest zapewnienie spójności funkcjonalno-przestrzennej w skali całej gminy, zaś profil dodatkowy umożliwia dopasowanie ustaleń planu ogólnego do specyfiki lokalnej przestrzeni, przy jednoczesnym zachowaniu ram wyznaczonych przez profil podstawowy. Takie rozwiązanie umożliwia zrównoważenie dwóch kluczowych zasad planowania przestrzennego – z jednej strony zapewnia

[28] Za: Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego Gminy Kodeń, 2025

stabilność i jednolitość systemu planistycznego, a z drugiej pozwala na dostosowanie treści dokumentu do realnych potrzeb i potencjałów rozwojowych gminy.

W analizowanym projekcie planu ogólnego gminy Domanice dla każdej strefy wskazano wymagany profil podstawowy oraz, tam gdzie było to uzasadnione analizą uwarunkowań przyrodniczych, funkcjonalnych i społeczno-gospodarczych, wprowadzono odpowiednie profile dodatkowe. Pozwoliło to na zachowanie zgodności z przepisami prawa, a jednocześnie na zróżnicowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego w sposób odpowiadający lokalnym potrzebom rozwoju gminy.

Zapisy planu ogólnego gminy Domanice będą uwzględniane przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dokument ten będzie miał także decydujące znaczenie przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy, określając, gdzie możliwe są inwestycje budowlane, a gdzie teren powinien pozostać niezabudowany. Dzięki temu, plan ogólny zapewni harmonijny rozwój gminy, zgodny z polityką przestrzenną, uwzględniając potrzeby mieszkańców oraz ochronę środowiska.

12.1 Oddziaływanie na ludzi

W rozumieniu przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska znaczące oddziaływanie na środowisko oznacza również znaczące oddziaływanie na zdrowie ludzi. O znaczącym oddziaływaniu na środowisko (zdrowie ludzi) można mówić w sytuacji, gdy przekraczane są standardy emisyjne oraz dopuszczalne normy hałasu (dopuszczalne normy zanieczyszczeń) określone w przepisach o ochronie środowiska.

Ze względu na ogólny charakter projektu planu ogólnego gminy Domanice, który dotyczy strefowania obszaru gminy oraz ustala nieprzekraczalne warunki realizacji inwestycji jedynie w zakresie parametrów i wskaźników urbanistycznych określonych w gminnych standardach urbanistycznych, prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa ludzi nie może podlegać dokładnej analizie.

Plan ogólny stanowi podstawę prawną do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dopiero na etapie ich sporządzania możliwe będzie dokonanie pogłębionej analizy oddziaływania na środowisko, uwzględniającej konkretne funkcje terenów, parametry zabudowy oraz rzeczywiste warunki lokalne.

Hałas

Zgodnie z art. 114 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się tereny, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne stanowią kontynuację istniejącej i powstającej zabudowy, zostały wyznaczone uwzględniając: zidentyfikowane zapotrzebowanie, złożone wnioski, wydane decyzje o warunkach zabudowy, złożone wnioski o decyzje o warunkach zabudowy, zaobserwowany ruch budowlany i kierunki rozwoju zabudowy, zachodzące zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenów, występujące uwarunkowania, politykę przestrzenną gminy, plany inwestycyjne, dokumenty nadrzędne, obowiązujące przepisy prawa, a także obowiązujące dotychczas studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Nie ma podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu dla terenów objętych ochroną akustyczną, ponieważ ustalenia dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku będą musiały być zawarte w miejscowych planach sporządzanych na podstawie ustaleń planu ogólnego.

W odniesieniu do terenów usługowych czy terenów produkcyjnych niepodlegających ochronie akustycznej, które mogą powstać w obrębie wyznaczonych stref planistycznych (SJ, SZ, SU, SP, SR, SI, SN, SC) to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Należy podkreślić, że przedsięwzięcia zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.), powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia. W raporcie wykonanym na potrzeby

procedury (lub karcie informacyjnej przedsięwzięcia, jeśli raport nie jest wymagany) ocenia się wielkość i zasięg oddziaływania na klimat akustyczny, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Uciążliwości odorowe

Wyznaczone w planie ogólnym strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową (SZ) oraz strefy produkcji rolniczej (SR) umożliwią rozwój istniejących i powstanie nowych obiektów służących gospodarce rolnej w zakresie przetwórstwa zbóż i owoców, a także rozwój produkcji rolnej w innych branżach np. hodowli zwierząt gospodarskich. W strefach 1-2SR dopuszcza się także lokalizację biogazowni.

W przypadku realizacji w strefach SZ i SR obiektów hodowlanych, takich jak chlewnie, czy kurniki, lub w strefach 1-2SR biogazowni, istnieje możliwość wystąpienia emisji substancji złowonnych mogących powodować uciążliwości odorowe dla najbliższego otoczenia. Źródłem powstawania odorantów w budynkach inwentarskich są zwierzęta, ich odchody, pasza oraz praca urządzeń i procesy technologiczne. Oddziaływanie obiektu uzależnione jest od jego wielkości, rodzaju zwierząt, sposobu odżywiania, systemu utrzymania (ściółkowy, bezściółkowy), częstotliwości usuwania odchodów, miejsca składowania odchodów, czyszczenia stanowisk, sposobu wentylacji budynków, parametrów meteorologicznych, czy właściwości odchodów. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 stycznia 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budowle rolnicze i ich usytuowanie (Dz. U. z 2023 r., poz. 297) budowle rolnicze uciążliwe dla otoczenia, w szczególności z uwagi na zapylenie, zapachy lub wydzielanie się substancji toksycznych, powinny być odizolowane od przyległych terenów pasem zieleni złożonym z roślinności średnio- i wysokopiennej. W ww. rozporządzeniu wskazuje się także minimalne odległości budowli rolniczych m.in. od pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi na działkach sąsiednich. W przypadku biogazowni źródłami emisji substancji złowonnych mogą być m.in. pojazdy dostarczające substrat, zbiorniki i silosy, w których przechowywane są substraty, komory fermentacyjne, zbiorniki na masę pofermentacyjną, zbiorniki na przefermentowaną biomasę, czy niewłaściwe odsiarczanie biogazu, przy czym poprawna eksploatacja biogazowni nie powinna stwarzać żadnych uciążliwości poza terenem zakładu, na którym jest zlokalizowana, w tym także na otwartym terenie zakładu. W celu ograniczenia wpływu biogazowni na stan środowiska ważna jest prawidłowa realizacja prac budowlanych i montażowych. Niewłaściwe wykonanie połączeń instalacji, a także wszelkiego rodzaju nieszczelności na etapie eksploatacji mogą być źródłem rozszczelnienia instalacji, a tym samym emisji substancji złowonnych do środowiska. Należy też zaznaczyć, że strefy 1-2SR, gdzie dopuszcza się lokalizację biogazowni, w projekcie planu ogólnego położone są w znacznej odległości od terenów zabudowanych lub dopuszczających zabudowę – bezpośrednio otoczone są one strefami otwartymi (18SO i 21SO), których profil podstawowy stanowi teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast w profilu dodatkowym dopuszczono jedynie teren elektrowni słonecznej i teren zieleni urządzonej.

Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.) chów lub hodowla zwierząt, w zależności od ilości dużych jednostek przeliczeniowych (DJP)[29], podobnie jak biogazownia, może stanowić przedsięwzięcie zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, które powinno mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia. W karcie lub raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się typ, wielkość i zasięg emisji do powietrza, w tym także emisji substancji złowonnych, mogących powodować uciążliwości odorowe, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących emisją substancji złowonnych ani narażeniem ludzi na uciążliwości odorowe, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W odniesieniu do obiektów hodowlanych, które mogą w przyszłości powstać w obrębie wyznaczonych stref SZ i SR oraz biogazowni mogących powstać w strefie 1-2SR, to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości dokładnej lokalizacji, rodzaju ani szczegółów technicznych

[29] Duża jednostka przeliczeniowa (DJP) to umowna jednostka zwierząt hodowlanych w gospodarstwie. Jeden DJP (1 DJP) odpowiada jednej krowie o masie pięćset kilogramów lub innym zwierzętom, z wyłączeniem ryb, o łącznej masie pięćset kilogramów

przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Pole elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne lub elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz. Głównymi źródłami promieniowania niejonizującego w środowisku są: stacje radiowe i telewizyjne, elektroenergetyczne linie wysokiego napięcia, stacje transformatorowe, stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej, urządzenia radiolokacyjne oraz radionawigacyjne. Dopuszczalny poziom pola elektromagnetycznego w zależności od funkcji obszaru określa szczegółowo rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448).

W granicach gminy Domanice zlokalizowana jest linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia 400 kV relacji Kozienice-Siedlce Ujrzanów/Stanisławów-Siedlce Ujrzanów. Linia przebiega przez tereny leśne oraz tereny łąk i pastwisk.

Na system elektroenergetyczny gminy składają się także linie elektroenergetyczne średniego napięcia (15 kV) oraz linie niskiego napięcia. Na terenie gminy nie występują Główne Punkty Zasilania (GPZ) oraz stacje elektroenergetyczne. Najbliższa stacja położona jest w gminie Siedlce – stacja elektroenergetyczna 400/110 kV „Siedlce Ujrzanów". Linie elektroenergetyczne średniego oraz niskiego napięcia występują przede wszystkim jako napowietrzne.

Projekt planu ogólnego nie ustala konkretnych inwestycji skutkujących wytworzeniem pól elektromagnetycznych ani narażeniem ludzi na pole elektromagnetyczne, a jedynie określa gminny katalog stref planistycznych, w którym zawarty jest profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych. W profilu funkcjonalnym stref planistycznych dopuszczono m.in. tereny infrastruktury technicznej. Brak jest podstaw do prognozowania przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Pole magnetyczne ma zdolność przenikania przez większość obiektów, dlatego jego ekranowanie jest utrudnione. Przepisy odrębne wymagają zachowania pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych, o szerokości w zależności od napięcia, w których zakazuje się m.in. lokalizacji miejsc pobytu ludzi, a tym samym ogranicza ekspozycję ludzi na promieniowanie, co zapewnia stałą ochronę mieszkańcom. W uzasadnieniu do planu ogólnego jako tereny z ograniczeniami zabudowy wskazano m.in. pas technologiczny napowietrznej linii elektroenergetycznej najwyższych napięć 400 kV o szerokości 70 m (po 35 m licząc od osi linii), a także pasy technologiczne wokół magistralnych urządzeń infrastruktury technicznej. W pasach technologicznych linii elektroenergetycznych dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń budowlanych zgodnie z przepisami odrębnymi.

W granicach pasa technologicznego istniejącej linii elektroenergetycznej najwyższego napięcia w projekcie planu ogólnego wyznaczono przede wszystkim strefy SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, natomiast profilu dodatkowego nie wyznaczono (3SO, 6SO, 42-43SO), w profilu dodatkowym wyznaczono wyłącznie teren zieleni urządzonej (4SO) lub dodatkowo teren elektrowni słonecznej (21SO). Nadmienić przy tym należy, że są to jedynie niewielkie fragmenty znacznie większych powierzchniowo stref. W granicach ww. pasa technologicznego, w minimalnym stopniu wyznaczono także strefę 118SZ i 5SP. Szczegółowe ustalenia dla wszystkich tych terenów, w tym wyznaczenie pasów technologicznych od linii elektroenergetycznych z zakazem lokalizacji zabudowy, powinny zostać zawarte w sporządzonych dla tych obszarów miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska przez poważną awarię rozumie się *zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem*. O zaliczeniu zakładu do kategorii o zwiększonym ryzyku (ZZR) lub o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnych awarii decyduje Minister Rozwoju (Dz.U. z 2016 r., poz. 138).

Zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska[30] na terenie Gminy Domanice nie występują zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) ani zakłady o zwieszonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR).[31]

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska w obrębie zwartej zabudowy miast i wsi zabroniona jest budowa zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, przy czym zapisy te nie dotyczą budowy i rozbudowy zakładów na obszarach określanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny przeznaczone do działalności produkcyjnej, składowania i magazynowania, jeżeli plany te nie zawierają ograniczeń dotyczących zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi. Zakłady stwarzające zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej lokalizuje się m.in. w bezpiecznej odległości od siebie, od wielorodzinnych budynków mieszkalnych, od obiektów użyteczności publicznej, od budynków zamieszkania zbiorowego, od obszarów chronionych ustanowionych w trybie ustawy o ochronie przyrody, od upraw wieloletnich, od stref ochronnych ujęć wód oraz obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych, od dróg krajowych oraz od linii kolejowych o znaczeniu państwowym. Istniejącym zakładom, dla których bezpieczna odległość nie została zachowana, organy Inspekcji Ochrony Środowiska, po uzyskaniu opinii właściwego organu Państwowej Straży Pożarnej, mogą wydać decyzję w zakresie nałożenia dodatkowych zabezpieczeń technicznych, aby zmniejszyć niebezpieczeństwa, na jakie są narażeni ludzie.

W odniesieniu do zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii, które mogą w przyszłości powstać w obrębie wyznaczonych stref gospodarczych (SP) to na etapie sporządzania planu ogólnego nie można stwierdzić ani opisać możliwych negatywnych oddziaływań bez znajomości rodzaju ani szczegółów technicznych przedsięwzięć, które powstaną w tych terenach.

Ewentualne skutki środowiskowe w wyniku zdarzeń losowych wywołujących poważną awarię przemysłową w skutkach mogą być nieodwracalne, jednak samo ryzyko wystąpienia takich zdarzeń jest znikome. Zakłady stwarzające ryzyko wystąpienia poważnych awarii podlegają bardzo rygorystycznym normom prawnym i są regularnie kontrolowane pod względem zachowania bezpieczeństwa.

12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny

Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny funkcjonujące przyrodniczo, co z punktu widzenia ochrony fauny jest korzystne.

Poniżej przedstawiono analizę wyznaczonych stref planistycznych względem lokalizacji siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk cennych gatunków flory i fauny, stanowiących przedmioty ochrony obszarów wyznaczonych na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie

W granicach gminy Domanice znajduje się fragment obszaru specjalnej ochrony ptaków *Lasy Łukowskie* PLB060010 o powierzchni ok. 391,18 ha, w którym, oprócz lelka stanowiącego jedyny przedmiot ochrony tego Obszaru, występują także inne gatunki ptaków, tj.: świergotek polny, orlik krzykliwy, sowa błotna, bocian czarny, bocian biały, dzięcioł średni, dzięcioł czarny, ortolan, muchołówka mała, żuraw, gąsiorek, lerka, trzmielojad i jarzębatka.

W projekcie planu ogólnego przeważająca większość obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie została objęta strefami otwartymi 6SO, 42SO, 43SO i 45SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś w profilu dodatkowego nie wyznaczono, co uznaje się za rozwiązanie najkorzystniejsze i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538). W granicach tego Obszaru, na terenach już

[30] https://www.gov.pl/web/gios/di-zaklady-stwarzajace-zagrozenie-wystapienia-powaznej-awarii-przemyslowe

[31] Informacje, rejestry i wykazy dotyczące zakładów o dużym ryzyku: https://www.gov.pl/web/kwpsp-warszawa/informacje-rejestry-i-wykazy-dotyczace-zakladow-o-duzym-ryzyku

istniejącej zabudowy lub wskazanych pod zabudowę w obowiązującym dotychczas Studium gminy, wyznaczono także strefy: SJ (55SJ, 57SJ, 82-84SJ, 94SJ, 98SJ, 206-208SJ, 210-211SJ), SZ (96SZ, 104SZ, 107-109SZ, 111SZ, 113SZ, 120SZ, 122-123SZ, 125SZ, 147SZ), SU (17SU, 19SU, 22SU, 25SU, 29SU), SP (6SP), SI (4SI), SC (2SC) i SN (4SN). Tereny te położone są poza obszarami wdrażania działań ochronnych wyznaczonych dla obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie w celu zachowania właściwego stanu ochrony lelka. Nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na gatunek, dla którego ochrony został wyznaczony ten obszar Natura 2000.

Użytki ekologiczne

W granicach gminy Domanice zlokalizowanych jest pięć użytków ekologicznych: „Kumak", „Potrzos", „Grzebiuszka", „Żabi dołek", „Żabie bagno", które zostały wyznaczone w celu ochrony niewielkich powierzchniowo zbiorników wodnych, okresowo zarastających roślinnością szuwarową.

W projekcie planu ogólnego wszystkie użytki ekologiczne zostały objęte strefami otwartymi SO (6SO, 16-17SO, 46SO), gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś profilu dodatkowego nie wyznaczono, co uznaje się za rozwiązanie najkorzystniejsze i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538). Nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na użytki ekologiczne.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Domanice znajduje się obecnie 1 pomnik przyrody stanowiący skupisko głazów narzutowych. Pomnik przyrody objęty został strefą 40SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś w profilu dodatkowym wyłącznie teren zieleni urządzonej. Przedmiotowy pomnik zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie innej strefy otwartej (23SO), w której dopuszcza się lokalizację elektrowni słonecznej. W przypadku ewentualnej realizacji w pobliżu pomnika przyrody jakiejkolwiek inwestycji, należy zakładać, że wszelkie prace i rozwiązania będą prowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami, tj. art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz aktem prawnym ustanawiający ten obiekt.

Podsumowując, na etapie sporządzania dokumentu, jakim jest plan ogólny, nie ma podstaw do prognozowania negatywnego wpływu na gatunki czy siedliska roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, czy użytki ekologiczne. Realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszarów chronionych przyrodniczo, czy to w granicach obszarów objętych działaniami ochronnymi, czy poza nimi, będzie musiała zostać poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na te obszary zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 670).

Zarówno dla flory, jak i dla fauny największym zagrożeniem jest utrata bądź przekształcanie siedlisk. W miejscu powstawania nowych obiektów na terenach dotychczas niezabudowanych nastąpi lokalne, bezpośrednie, długoterminowe i stałe zubożenie lub zlikwidowanie istniejącej roślinności, zmniejszy się także powierzchnia biologicznie czynna. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zieleń urządzoną (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt również ulegnie zmianie - zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmienią swoje miejsce bytowania. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy, a nie do jej rozpraszania. Ustalenia projektowanego dokumentu nie zagrażają występowaniu chronionych gatunków zwierząt oraz cennym siedliskom przyrodniczym.

Ponadto przez południową i zachodnią część obszaru gminy Domanice przebiega korytarz ekologiczny Lasy Łukowskie (KPnC-3B). Projekt planu ogólnego utrzymuje tereny inwestycyjne w obrębie ww. korytarza ekologicznego zgodnie ze stanem istniejącym i obowiązującymi dokumentami planistycznymi. Przyrost nowych terenów inwestycyjnych (zasięg stref planistycznych, gdzie dopuszcza się tereny budowlane) jest niewielki i dotyczy pojedynczych działek przy istniejącej zabudowie bądź terenów już przeznaczonych pod zabudowę. Nie

przewiduje się negatywnych oddziaływań na drożność korytarza ekologicznego Lasy Łukowskie, ponieważ w jego obrębie przeważają tereny objęte w planie ogólnym strefą otwartą wolną od zabudowy nad terenami przeznaczonymi pod zabudowę lub ją dopuszczającymi.

12.3 Wpływ na ekosystemy i różnorodność biologiczną

Różnorodność biologiczną można rozumieć jako stopień zachowania naturalnie występujących gatunków oraz zbiorowisk, a także ras zwierząt i form roślin. Różnorodność biologiczna występuje, zatem na trzech poziomach organizacji przyrody: ekosystemowym, gatunkowym, genetycznym.

Ustalenia planu ogólnego poprzez wskazanie stref planistycznych, w których dopuszczono tereny inwestycyjne, przyczyniają się do zmniejszenia powierzchni biologicznie czynnej. Będą to zazwyczaj zmiany punktowe, związane z posadowieniem obiektów budowlanych, bądź poprowadzeniem nowych ciągów komunikacyjnych. Istotne jest, że tereny inwestycyjne wskazano przede wszystkim w oparciu o istniejącą zabudowę oraz obowiązujące dokumenty planistyczne, gdzie powstanie nowej zabudowy zostało już przesądzone. Dodatkowo uwzględniono wnioski złożone w procedurze planistycznej.

Prognozuje się, iż na nowych terenach inwestycyjnych nastąpi zmiana składu gatunkowego zarówno roślin, jak i zwierząt. Tereny, które były do tej pory niezainwestowane o składzie gatunkowym charakterystycznym dla terenów otwartych i zadrzewionych, zostaną przeznaczone pod zieleń urządzoną (trawniki, krzewy, drzewa ozdobne, rośliny rabatowe, w tym gatunki obcego pochodzenia). Skład gatunkowy zwierząt, również ulegnie zmianie – zwierzęta, które do tej pory wykorzystywały teren do żerowania, migracji, zmienią swoje tereny bytowania. Będzie to oddziaływanie wtórne, długoterminowe i lokalne. Nie przewiduje się jednak, by były to oddziaływania znaczące, ponieważ wyznaczone strefy planistyczne obejmują tereny istniejącej zabudowy wraz z przylegającymi do nich terenami niezainwestowanymi – projekt planu ogólnego dąży do koncentracji zabudowy, a nie do jej rozpraszania. Ustalenia projektowanego dokumentu nie zagrażają występowaniu chronionych gatunków zwierząt oraz cennym siedliskom przyrodniczym, co zostało opisane w rozdziale *12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny*.

Na dalszych etapach planowania przestrzennego – zarówno w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, jak i w decyzjach o warunkach zabudowy – należy uwzględnić ochronę różnorodności biologicznej na terenie gminy poprzez właściwe zapisy i ustalenia. Warto dążyć do utrzymania powierzchni biologicznie czynnych w obszarach zurbanizowanych poprzez tworzenie zielonych korytarzy, uwzględnić zachowanie odpowiednich odległości zabudowy od zbiorników i cieków wodnych, co umożliwi utrzymanie równowagi ekologicznej, zapewnić ciągłość systemów terenów otwartych oraz ciągów ekologicznych, utrzymać zwarte kompleksy zieleni o charakterze leśnym i parkowym, tereny rekreacyjne i rolnicze oraz chronić zadrzewienia śródpolne, przydrożne i nadwodne.

12.4 Oddziaływanie na wodę

Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi

Zasady wprowadzania ścieków do wód i do ziemi określa ustawa Prawo wodne, która mówi o tym, czego wprowadzane do wód bądź do ziemi ścieki nie mogą zawierać oraz czego nie mogą powodować w wodach, do których są wprowadzane. Odpowiednia gospodarka ściekami jest kluczowa dla utrzymania czystości wód powierzchniowych i podziemnych, a także gleby.

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia ludność w wodę, jak również odprowadzania ścieków oraz wód opadowych i roztopowych. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z doprowadzeniem infrastruktury technicznej, tj. sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

W przypadku terenów budowlanych zlokalizowanych w zasięgu stref sanitarnych od cmentarza, należy

uwzględnić przepisy odrębne, które mówią, że odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności i żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 metrów pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do niej podłączone. Odległość od granicy cmentarza ujęć wody o charakterze zbiorników wodnych, służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych, nie może być mniejsza niż 500 metrów. Przedmiotowe przepisy należy brać pod uwagę zarówno, planując lokalizację nowych cmentarzy, jak i nowych obiektów w pobliżu cmentarzy. Jednocześnie należy zauważyć, że strefy cmentarzy SC wyznaczone w projekcie planu ogólnego obejmują teren cmentarza czynnego oraz teren cmentarza projektowanego. Strefa cmentarza SC nie jest równoznaczna z terenem cmentarza jako takiego. W zasięgu strefy SC na etapie przygotowywania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, możliwe jest wyznaczenie terenów o funkcjach innych, niż funkcje cmentarne. Zgodnie z obowiązującymi przepisami, w strefie SC możliwe jest wyznaczenie terenów komunikacji, terenów zieleni urządzonej, terenów ogrodów działkowych i terenów infrastruktury technicznej, a także innych, wskazanych w profilu dodatkowym danej strefy, np. z zakresu usług. Dlatego na etapie sporządzania miejscowego planu zostanie ustalona linia rozgraniczająca terenu cmentarza i od niej wskazana strefa sanitarna w odległość 50 m i 150 m. W części graficznej uzasadnienia do planu ogólnego wskazano maksymalne możliwe strefy sanitarne w odległości 50 m i 150 m.

W przypadku terenów z zabudową zagrodową oraz innych terenów związanych z rolnictwem szczególnie ważne jest prawidłowe gospodarowanie odpadami i ściekami wytwarzanymi w wyniku hodowli zwierząt inwentarskich. Nieprawidłowe magazynowanie obornika, gnojowicy czy ścieków powstałych w wyniku czyszczenia stanowisk dla zwierząt może skutkować zanieczyszczeniem wód podziemnych i powierzchniowych związkami azotu. Istotne jest także gospodarowanie nawozami organicznymi pochodzenia zwierzęcego w sposób bezpieczny dla środowiska z zastosowaniem dobrych praktyk rolniczych. Spływy powierzchniowe z pól mogą bowiem zanieczyszczać wody biogenami, które są główną przyczyną procesu eutrofizacji, czyli wzrostu trofii zbiorników wodnych.

Przy zachowaniu zgodności z przepisami prawa i prawidłowym gospodarowaniu ściekami oraz wodami opadowymi i roztopowymi, a w przypadku terenów rolniczych także przy stosowaniu racjonalnej gospodarki nawozowej, nie przewiduje się zagrożenia zarówno dla jakości wód podziemnych, jak i powierzchniowych.

Brak jest merytorycznych podstaw do prognozowania negatywnych oddziaływań na wody powierzchniowe i podziemne, wynikających z ustaleń planu ogólnego.

12.5 Oddziaływanie na powietrze

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie zaopatrzenia w ciepło jak również zaopatrzenia w energię elektryczną. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się ze wzrostem zapotrzebowania na energię i ciepło.

Obszar gminy nie jest zgazyfikowany, brak też scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Planowane zwiększenie terenów zabudowy, ogrzewanych z indywidualnych źródeł ciepła, wpłynie na zwiększenie emisji gazów i pyłów do powietrza. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie, o charakterze sezonowym, zależnym od warunków atmosferycznych, lokalne. Wpływ na ilość wprowadzanych zanieczyszczeń do powietrza ma również zastosowana technologia, dlatego na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, należy uwzględnić konieczność stosowania źródeł ciepła, ograniczających emisję zanieczyszczeń do środowiska.

Z punktu ochrony powietrza atmosferycznego ocenia się za korzystne dopuszczenie terenów związanych z odnawialnymi źródłami energii w profilach funkcjonalnych wybranych stref planistycznych: SR (teren elektrowni słonecznej w strefach 1-6SR, teren biogazowni w strefach 1-2SR) oraz SO (teren elektrowni słonecznej w strefach 18-27SO). Odnawialne źródła energii przyczyniają się do zmniejszenia emisji

zanieczyszczeń ze źródeł konwencjonalnych. W przypadku lokalizowania biogazowni należy mieć na uwadze możliwość wystąpienia emisji substancji złowonnych mogących powodować uciążliwości odorowe dla najbliższego otoczenia. W celu ich ograniczenia ważna jest m.in. prawidłowa realizacja prac budowlanych i montażowych.

12.6 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Powstanie nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, wiąże się z przekształceniem powierzchniowej warstwy ziemi poprzez wykonywanie wykopów pod fundamenty nowych budynków. Zasięg oddziaływania jest nieznaczny (ogranicza się do działki budowlanej), o charakterze bezpośrednim, długoterminowym i stałym. Przy posadowieniu obiektów budowlanych występują również krótkoterminowe i chwilowe oddziaływania, związane z etapem prowadzenia robót budowlanych (czasowe deformacje terenu, wykopy itp.). W trakcie prowadzenia robót budowlanych może również dojść do zanieczyszczenia gleby poprzez niewłaściwe zabezpieczenie przy składowaniu materiałów budowalnych i odpadów budowlanych.

W przypadku terenów z zabudową zagrodową oraz innych terenów zabudowy związanych z rolnictwem szczególnie ważne jest prawidłowe gospodarowanie odpadami i ściekami wytwarzanymi w wyniku hodowli zwierząt inwentarskich. Nieprawidłowe magazynowanie obornika, gnojowicy czy ścieków powstałych w wyniku czyszczenia stanowisk dla zwierząt może skutkować zanieczyszczeniem gleby związkami azotu, a następnie wymywaniem ich z profilu glebowego do płytkich wód podziemnych i do wód powierzchniowych. Istotne jest także gospodarowanie nawozami organicznymi pochodzenia zwierzęcego w sposób bezpieczny dla środowiska z zastosowaniem dobrych praktyk rolniczych m.in. poprzez racjonalne nawożenie – w dawkach ekonomicznie uzasadnionych i przyjaznych środowisku, ustalonych na poziomie odpowiednim dla potrzeb pokarmowych roślin pod oczekiwany plon, z uwzględnieniem: warunków glebowych, zasobności gleb w składniki pokarmowe i zasobów składników pokarmowych w wyprodukowanych nawozach organicznych.

Przy zachowaniu zgodności z przepisami prawa i prawidłowym gospodarowaniu odpadami, ściekami oraz wodami opadowymi i roztopowymi, a w przypadku terenów rolniczych także przy stosowaniu racjonalnej gospodarki nawozowej nie przewiduje się istotnie negatywnych oddziaływań na powierzchnie gleby lub ziemi w wyniku ustaleń projektu planu.

Eksploatacja kopalin

Obecnie na terenie gminy Domanice znajduje się jedno udokumentowane złoże „Domanice (zarej.)" KN3849, którego eksploatacja została zaniechana. Złoże zostało zrekultywowane i obecnie porasta je las, dlatego też w projekcie planu ogólnego nie zostało ono objęte strefą SG, lecz strefą otwartą 42SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś profilu dodatkowego nie wyznaczono, chroniąc złoże przed niewłaściwym zagospodarowaniem oraz pozostawiając rezerwę do wykorzystania tego złoża w przyszłości. Zasięg złoża został wskazany oddzielnym szrafem na załączniku do uzasadnienia planu ogólnego.

Eksploatacja złóż metodą odkrywkową wiąże się z przekształceniem naturalnego ukształtowania terenu i struktury gruntu. Znaczna część gleb ulega całkowitej degradacji w wyniku eksploatacji złoża oraz składowania nadkładu. Po zakończonej eksploatacji tereny eksploatacji zostają zrekultywowane w oparciu o ustalony w decyzjach administracyjnych kierunek i warunki przeprowadzania rekultywacji.

Opisane wyżej oddziaływania są niezależne od ustaleń planu ogólnego.

12.7 Oddziaływanie na krajobraz

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu oraz zasady kształtowania krajobrazu stanowią ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Choć część gminy Domanice zlokalizowana jest w zasięgu Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, aby umożliwić gminie rozwój, przy projektowaniu planu ogólnego konieczne było przeznaczenie części terenów niezagospodarowanych zlokalizowanych w zasięgu ww. OChK pod ewentualną zabudowę. Starano się przy tym zachować w stanie naturalnym lub zbliżonym do naturalnego najcenniejsze tereny należące do gminy, wyznaczając w ich zasięgu strefy otwarte SO, w których nie wyznaczono profilu dodatkowego oraz nie wyznaczono wskaźników zabudowy, a co za tym idzie, jak najbardziej ograniczono możliwość zabudowy niniejszych terenów i zagospodarowania, które mogłoby mieć negatywny wpływ na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo. Inne przeznaczenie terenów w zasięgu ww. OChK wynika w pierwszej kolejności z obecnego zagospodarowania i funkcji, a także polityki przestrzennej gminy. W wyznaczonych strefach z zabudową w granicach powyższych form ochrony przyrody, ustalono niższy udział powierzchni zabudowy oraz wyższy udział powierzchni biologicznie czynnej.

Poza tym w obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. Strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody, przebieg korytarzy ekologicznych, znajdujące się na terenie gminy grunty rolne i leśne, a także w oparciu o rekomendacje i wnioski zawarte w Audycie krajobrazowym województwa mazowieckiego.

Wprowadzenie nowej zabudowy w obrębie terenów dotychczas niezabudowanych zmieni lokalny charakter miejsca. Z terenów otwartych i funkcjonujących przyrodniczo zostaną przekształcone w tereny zurbanizowane, przy czym są to głównie tereny wyznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz tereny znajdujące się w sąsiedztwie terenów już zabudowanych. W otoczeniu terenów objętych ewentualną nową zabudową widoczna jest postępująca urbanizacja, nie przewiduje się więc wystąpienia oddziaływań o charakterze znaczącym na lokalny krajobraz. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

Realizacja ustaleń planu ogólnego w zakresie dopuszczenia realizacji w wybranych strefach SR i SO elektrowni słonecznych, na które składają się urządzenia fotowoltaiczne wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii, może w pewnym stopniu wpływać na krajobraz, z uwagi iż są to obiekty o formach przemysłowych, nietradycyjnych, przy czym stopień kolizyjności jest uzależniony od powierzchni, jaką zajmować będzie dana elektrownia, a także od jej ewentualnego położenia (możliwość jej przysłonięcia przez lasy, zadrzewienia śródpolne, rzeźbę terenu). Niewielka wysokość konstrukcji fotowoltaicznych eliminuje zagrożenie powstaniem barier widokowych, czy dominant zaburzających lokalny krajobraz. Ingerencja w walory krajobrazowe w związku z realizacją tego typu przedsięwzięć będzie miała zasięg lokalny. W projekcie planu ogólnego nie dopuszczono realizacji elektrowni słonecznych w zasięgu obszarowych form ochrony przyrody. Ponadto należy podkreślić, że zabudowa systemami fotowoltaicznymi może stanowić przedsięwzięcie zaliczające się do kategorii przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko[32], które powinny mieć przeprowadzoną procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla realizacji przedsięwzięcia. W karcie informacyjnej przedsięwzięcia lub raporcie wykonanym na potrzeby procedury ocenia się wielkość i zasięg oddziaływania m.in. na krajobraz, zgodność z przepisami, a w przypadku istotnie negatywnych oddziaływań wskazuje się działania zapobiegające.

Siedlecko-Węgrowski Obszar Chronionego Krajobrazu

W granicach gminy Domanice znajduje się fragment Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który wyznaczono ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych. Siedlecko-Węgrowski OChK położony w granicach gminy Domanice został w większości objęty strefą otwartą 17SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś profilu dodatkowego nie wyznaczono.

[32] zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839 ze zm.

W granicach Siedlecko-Węgrowskiego OChK wyznaczono także strefy SJ, SZ, SU. Wyznaczenie powyższych stref wynika przede wszystkim z obecnego stanu zagospodarowania, a także z przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy takich, jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Należy zaznaczyć, że wyznaczenie poszczególnych stref związanych z różnego typu zabudową nie zwalnia z obowiązku zachowania zgodności z przepisami prawa, w tym zakazami ujętymi w Uchwale Nr 137/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 września 2018 r. w sprawie Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (dotyczącymi m.in. zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko). Przy stosowaniu się do przepisów nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na krajobraz, dla którego ochrony ustanowiono ten OChK.

Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu

W granicach gminy Domanice znajduje się także fragment Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, który wyznaczono ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowy ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych. Łukowski OChK położony w granicach gminy Domanice został w większości objęty strefami otwartymi SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś profilu dodatkowego nie wyznaczono (3SO, 6SO, 42-44SO). Poza tym w granicach Łukowskiego OChK wyznaczone również zostały strefy: SJ, SZ, SU, SR, SI, SN, SC i SK. Wyznaczenie powyższych stref wynika z obecnego stanu zagospodarowania oraz przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy takich, jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Należy zaznaczyć, że wyznaczenie poszczególnych stref związanych z różnego typu zabudową nie zwalnia z obowiązku zachowania zgodności z przepisami prawa, w tym zakazami ujętymi w Uchwale Nr 67/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, dotyczącymi m.in. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych czy budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 50-100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych. Przy stosowaniu się do przepisów nie przewiduje się negatywnego wpływu ustaleń planu ogólnego na krajobraz, dla którego ochrony ustanowiono ten OChK.

Podsumowując, nie przewiduje się istotnych negatywnych oddziaływań na krajobraz wynikających z ustaleń projektu planu ogólnego. Wyznaczone w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne krystalizują układ przestrzenny gminy, zapobiegając niekontrolowanemu rozlewowi zabudowy na tereny charakteryzujące się wysokim walorami krajobrazowymi, przyrodniczymi oraz kulturowymi.

W wyniku powstania nowej zabudowy, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w obszarach zabudowanych i ich sąsiedztwie krajobraz będzie ulegał stopniowemu przekształcaniu. Istotne jest ustalenie w strefach planistycznych minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej, którego zachowanie pozwoli na estetyczne kształtowanie krajobrazu.

12.8 Odziaływanie na klimat

Do czynników kształtujących klimat zaliczamy: promieniowanie słoneczne, usłonecznienie, zachmurzenia, opady, temperaturę, wilgotność względną oraz prędkość wiatru, wtórnie na klimat wpływają również zagospodarowanie terenu i zanieczyszczenia powietrza.

W obrębie wskazanych w planie ogólnym stref planistycznych dopuszczono tereny inwestycyjne, które obejmują zarówno istniejącą zabudowę, jak i tereny wolne od zabudowy, na których planowane jest powstanie nowych obiektów budowlanych. W wyniku powstania nowych obiektów budowlanych, na podstawie ustaleń planu miejscowego zgodnego z ustaleniami planu ogólnego, w stosunku do stanu istniejącego przewiduje się lokalne, pośrednie oddziaływanie na mikroklimat. Może nastąpić niewielkie podwyższenie temperatury powietrza na skutek emisji ciepła antropogenicznego, pochodzącego ze spalania paliw i przyrostu powierzchni sztucznych, powodujących podwyższenie temperatury radiacyjnej podłoża. Zauważalne może być również zmniejszenie prędkości wiatru na skutek spadku udziału terenów otwartych. Ewentualne oddziaływania tego typu będą miały charakter lokalny i stały.

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę Ramową Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu należy dążyć do wprowadzania działań prowadzących do zapobiegania niebezpiecznej antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny. Istotna jest również adaptacja do zmian klimatu.

W odniesieniu do łagodzenia zmian klimatu, w zakresie możliwości dokumentu jakim jest plan ogólny, istotne jest zapewnienie możliwości wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – w profilach funkcjonalnych części stref SR i SO dopuszczono tereny związane z odnawialnymi źródłami energii.

12.9 Odziaływanie na zasoby naturalne

Złoża

Racjonalną gospodarkę złożami kopalin jako jednym ze składników zasobów środowiska w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska zapewnia uwzględnianie obszarów ich występowania oraz obecnych i przyszłych potrzeb ich eksploatacji w planie ogólnym gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (art. 72 ust. 1 pkt 2).

Projekt planu ogólnego nie ustala na terenie gminy Domanice stref górnictwa. Obecnie na terenie gminy znajduje się jedno udokumentowane złoże „Domanice (zarej.)" KN3849, którego eksploatacja została zaniechana. Złoże zostało zrekultywowane i obecnie porasta je las, dlatego też w projekcie planu ogólnego zostało ono objęte strefą otwartą 42SO, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś profilu dodatkowego nie wyznaczono, chroniąc złoże przed niewłaściwym zagospodarowaniem oraz pozostawiając rezerwę do wykorzystania tego złoża w przyszłości. Zasięg złoża został wskazany oddzielnym szrafem na załączniku do uzasadnienia planu ogólnego.

Gleby klas chronionych

W projekcie planu ogólnego wyznaczone strefy planistyczne, w obrębie których dopuszczone są tereny inwestycyjne, po części swoim zasięgiem obejmują gleby klasy III (na ok. 96,2% powierzchni gruntów rolnych klas III ustalono strefy otwarte).

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochronie przed zmianą przeznaczenia podlegają grunty stanowiące użytki rolne klas I-III. Gleby wyższych klas bonitacyjnych, chronione na mocy ww. ustawy wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. Przeznaczenie gruntów rolnych na cele nierolnicze, wymagającego ww. zgody, dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, sporządzonym w trybie określonym w przepisach o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

12.10 Oddziaływanie na zabytki i dobra materialne

Projekt planu ogólnego nie zawiera ustaleń w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej stanowią jedno z ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Na terenie gminy Domanice znajdują się 4 obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego. W gminnej ewidencji zabytków gminy Domanice znajduje się 51 zabytków nieruchomych, wpisanych do wojewódzkiej ewidencji zabytków, niewpisanych do rejestru zabytków. Ponadto w gminie Domanice zewidencjonowano łącznie 58 zabytków archeologicznych. Na terenie gminy Domanice brak jest dóbr kultury współczesnej.

Ustalenia planu ogólnego gminy Domanice umożliwiają dalszą ochronę zabytków w gminie. Ograniczenia w zagospodarowaniu związane z obiektami ujętymi w rejestrze zabytków oraz zabytkami archeologicznymi zostały wskazane w przepisach odrębnych z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, natomiast zasady ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków będą ustalane na etapie miejscowych planów. Nie jest możliwe wprowadzenie do ustaleń planu ogólnego zasad działalności inwestycyjnej oraz wyznaczenie stref konserwatorskich z uwagi na ściśle określony zakres planu ogólnego.

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony dziedzictwa kulturowego, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538).

Oceniając dobro materialne, jako wszystkie środki, które mogą być wykorzystane, bezpośrednio lub pośrednio, do zaspokojenia potrzeb ludzkich, stwierdzić należy jednoznacznie, że ustalenia projektu planu ogólnego służą ogólnemu rozwojowi gminy, a więc wzbogaceniu dóbr materialnych przy racjonalnym wykorzystaniu już istniejących elementów zagospodarowania.

12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody

Na obszarze gminy Domanice występują obiekty i obszary cenne przyrodniczo, podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody – obszar Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne, pomniki przyrody.

Ze względu na kierunkowy i ogólny charakter projektu planu ogólnego i brak wskazania konkretnych zamierzeń inwestycyjnych, nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na obszary oraz obiekty chronione na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie. Co więcej, realizacja jakichkolwiek działań w granicach obszarów chronionych wymaga uwzględnienia zakazów określonych w przepisach odrębnych, jak również uzgodnienia z właściwym organem.

Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne wyznaczono w oparciu o istniejące tereny zabudowane, obowiązujące dokumenty planistyczne, wnioski interesariuszy, analizę uwarunkowań przyrodniczych gminy, w tym m.in. występowanie obiektowych i obszarowych form ochrony przyrody.

Analiza wyznaczonych stref planistycznych względem lokalizacji form ochrony przyrody wykazała:

- Wyznaczenie głównie stref otwartych (SO) w granicach **Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** i **Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu,** dla których to stref nie wyznaczono profilu dodatkowego. Wyznaczenie stref innych, niż strefy otwarte, wynika z obecnego stanu zagospodarowania oraz przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy, jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
- Uwzględnienie strefy obowiązywania zakazu zabudowy od cieków w granicach **Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu** poprzez wyznaczenie na tych terenach głównie stref otwartych (SO), w których nie wyznaczono profilu dodatkowego. Wyznaczenie stref innych niż SO wynika z obecnego zagospodarowania tych terenów. Należy przy tym zaznaczyć, że wyznaczenie poszczególnych stref związanych z różnego typu zabudową nie zwalnia z obowiązku zachowania zgodności z przepisami prawa, nie jest więc możliwe wprowadzenie **nowej** zabudowy w miejscach, gdzie nie dopuszczają tego przepisy odrębne z zakresu ochrony przyrody (w tym przede wszystkim Uchwała Nr 67/24 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 27 sierpnia 2024 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu).
- Wyznaczenie głównie stref otwartych (SO) w obrębie **obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie**. W granicach tego Obszaru, na terenach już istniejącej zabudowy lub wskazanych pod zabudowę w obowiązującym dotychczas Studium gminy, wyznaczono także strefy: SJ, SZ, SU, SP, SI, SC i SN, przy czym tereny te położone są poza obszarami wdrażania działań ochronnych wyznaczonych dla tego obszaru Natura 2000. Poza tym realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000, czy to w granicach obszarów objętych działaniami ochronnymi, czy poza nimi, będzie musiała zostać poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 670).
- Wyznaczenie stref otwartych (SO) w granicach **użytków ekologicznych**, gdzie w profilu podstawowym ustalono teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej,

teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej, zaś profilu dodatkowego nie wyznaczono;

- W przypadku **pomnika przyrody**, w którego pobliżu istnieje możliwość realizacji elektrowni słonecznej, należy zakładać, że wszelkie prace i rozwiązania będą prowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami, tj. art. 45 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz Rozporządzeniem nr 10 Wojewody Mazowieckiego z dnia 2 marca 2009 r. w sprawie pomników przyrody położonych na terenie powiatu siedleckiego, który jest aktem prawnym ustanawiającym ten obiekt.

Ocenia się, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obiektów i obszarów cennych przyrodniczo, podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538).

13 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego przeprowadzona w rozdziale *12 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe, chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmioty obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko* wykazała, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony zasobów naturalnych, obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, walorów krajobrazowych, zabytków i dóbr materialnych oraz bezpieczeństwa ludzi.

Rozwiązania przyjęte w projekcie planu ogólnego są korzystne i jedyne pod względem ochrony środowiska, jakie plan ogólny ma możliwość ustalić, zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538).

Za istotne dla ochrony środowiska uznaje się następujące rozwiązania projektu planu ogólnego:

- Objęcie udokumentowanego złoża kopalin strefą otwartą, w której nie wyznaczono profilu dodatkowego, chroniąc tym samym złoże przed niewłaściwym zagospodarowaniem oraz pozostawiając rezerwę do wykorzystania tego złoża w przyszłości.
- Wyznaczenie głównie stref otwartych (SO) w granicach Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu i Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, dla których nie wyznaczono profilu dodatkowego. Wyznaczenie stref innych, niż strefy otwarte, wynika z obecnego stanu zagospodarowania oraz przyjętej polityki przestrzennej określonej w dokumentach strategicznych gminy, jak studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.
- Uwzględnienie strefy obowiązywania zakazu zabudowy w granicach Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu poprzez wyznaczenie na tych terenach stref otwartych (SO), w których nie wyznaczono profilu dodatkowego. Wyznaczenie stref innych niż SO wynika z obecnego zagospodarowania tych terenów.
- Wyznaczenie głównie stref otwartych (SO) w obrębie obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie, z wyjątkiem stref obejmujących tereny już istniejącej zabudowy lub wskazanych pod zabudowę w obowiązującym dotychczas Studium gminy, przy czym tereny te położone są poza obszarami wdrażania działań ochronnych.
- Wyznaczenie stref otwartych (SO) w granicach użytków ekologicznych.
- Określenie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.
- Dopuszczenie odnawialnych źródeł energii w wybranych strefach SR i SO.

13.1 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

Analiza wpływu ustaleń planu ogólnego na obszary Natura 2000 zawarta w rozdziale *12.2 Wpływ na zwierzęta i rośliny* oraz *12.11 Oddziaływanie na obszary Natura 2000* i inne obszary chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody wykazała, że wyznaczając strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego wzięto pod uwagę lokalizację działań ochronnych wyznaczonych dla lelka, będącego przedmiotem ochrony tego obszaru Natura 2000 Lasy Łukowskie.

Oceniono, że projekt planu ogólnego sporządzono z myślą o zapewnieniu ochrony obszarów Natura 2000, a przyjęte rozwiązania są korzystne i jedyne pod względem ochrony jakie plan ogólny ma możliwość ustalić zachowując zgodność z zakresem planu ogólnego określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 538).

Niemniej realizacja jakiejkolwiek inwestycji w granicach obszaru Natura 2000 musi być poprzedzona oceną oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 zgodnie z art. 59 i art. 96 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 670).

14 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru

Podstawowe problemy z zakresu planowania przestrzennego i ochrony środowiska zostały w projekcie planu ogólnego rozwiązane w sposób prawidłowy. Strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne określone w planie ogólnym wynikają z uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy, w tym uwarunkowań środowiskowych gminy i jej zasobów, oraz uwzględnienia wniosków interesariuszy. Projekt planu ogólnego uwzględnia wariant najkorzystniejszy pod względem społecznym, ekonomicznym oraz ekologicznym.

15 Akty prawne uwzględnione w opracowaniu

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 670);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 13);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2026 r., 538);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2026 r., poz. 69);
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 567);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1587 ze zm.);
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 82);
- Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1292 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 757 ze zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 733 ze zm.);
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 1590);

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r., poz. 1395);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 845);
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2019 r., poz. 2448);
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (t.j. Dz.U. z 2014 r., poz. 112);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1225),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz.U. z 2023 r., poz. 2758);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie pod cmentarze (Dz.U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz.U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa;
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

16 Materiały źródłowe

Opracowanie wykonano m.in. na podstawie następujących materiałów:

1. Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe do planu ogólnego Gminy Domanice, Budplan 2024;
2. Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Domanice, 2014;
3. Strategia Rozwoju Gminy Domanice na lata 2025-2034 - projekt;
4. Raport o stanie Gminy Domanice za rok 2023, 2024;
5. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Domanice, 2015;
6. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Siedleckiego na lata 2024-2030, 2023;
7. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego 2030;
8. Standardowe formularze danych dla obszarów specjalnej ochrony (OSO);
9. Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M. (red.): Regionalna geografia fizyczna Polski, Bogucki Wyd. Naukowe, 2021;
10. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2022;
11. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Łuków na lata 2025-2034 - elaborat;
12. Plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Łuków na lata 2025-2034 - Program ochrony przyrody;
13. Uproszczony plan urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych na okres od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2035 r. (dla poszczególnych obrębów ewidencyjnych gminy Domanice), 2024;
14. Raport Oddziaływania na Środowisko. Budowa systemu fotowoltaicznego Przywory Duże 2, Aerga 2021;

15. Kucharczyk K.: Raport Oddziaływania na Środowisko. Budowa farmy fotowoltaicznej o mocy do 6 MW wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną na działkach o nr ewidencyjnych 454/1, 498, 506/2 w obrębie Przywory Duże, gmina Domanice, 2024;
16. Kleczkowski A.: Osuwiska i zjawiska pokrewne, Wyd. Geologiczne 1995;
17. Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2024 r., PIG-PIB, 2025;
18. Monitoring środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska:
    - Monitoring wód podziemnych za rok 2022;
    - Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport wojewódzki za rok 2024;
    - Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela.

Materiały kartograficzne oraz warstwy tematyczne GIS (shp):

1. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusz z objaśnieniami: 564;
2. Mapa Hydrogeologiczna Polski. Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusz z objaśnieniami: 564;
3. Mapa Geośrodowiskowa Polski (II). Skala 1: 50 000. Państwowy Instytut Geologiczny, Warszawa; Arkusz z objaśnieniami: 564;
4. ISOK – Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego;
5. Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Siedlce – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów;
6. Warstwy tematyczne Nadleśnictwa Łuków – lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, lasy ochronne, typy siedliskowe lasów;
7. Warstwy tematyczne IBS PAN w Białowieży – sieć korytarzy ekologicznych łączących obszary Natura 2000 wg koncepcji Jędrzejewskiego;
8. Warstwy tematyczne CBDG:
    - Hydrogeologia – Główne Zbiorniki Wód Podziemnych,
    - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Podziemnych,
    - Hydrogeologia – Jednolite Części Wód Powierzchniowych,
    - MIDAS – obszary górnicze,
    - MIDAS – tereny górnicze,
    - MIDAS – złoża kopalin,
    - Środowisko – regiony fizyczno-geograficzne Polski (J. Solon i inni, 2018).

Witryny internetowe:

1. https://domanice.e-mapa.net/ *System Informacji Przestrzennej Urzędu Gminy w Domanicach;*
2. *https://samorzad.gov.pl/web/powiat-siedlecki/wykaz-drog-powiatowych;*
3. *http:// gios.gov.pl/ Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – publikacje dot. wyników monitoringu środowiska*
4. *https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/ Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska – rejestr form ochrony przyrody;*
5. *https://bdl.stat.gov.pl/bdl/ Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego;*
6. *http://geoportal.pgi.gov.pl/midas-web*

7. *https://wody.isok.gov.pl/*
8. *http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/*
9. *http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy*
10. *http://geoportal.gov.pl/*

17 Oświadczenie autora prognozy

Warszawa, dnia 12 czerwca 2026 r.

O Ś W I A D C Z E N I E A U T O R A P R O G N O Z Y

Zgodnie z art. 74a ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz.U. z 2026 r., poz. 670)

o ś w i a d c z a m

że jako kierownik zespołu autorów *Prognozy oddziaływania na środowisko do planu ogólnego gminy Domanice* spełniam warunki określone przez wyżej przywołany artykuł, tj.:

- ukończyłam, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi;
- posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko;
- byłam co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Izabela Bielowska